

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI CENTRUM POMOCY SPOŁECZNEJ DZIELNICY ŚRÓDMIEŚCIE IM. PROF. ANDRZEJA TYMOWSKIEGO W 2024 ROKU

SPIS TREŚCI

1. Wstęp	3
2. Charakterystyka dzielnicy	6
2.1. Struktura demograficzna mieszkańców	9
2.2. Struktura świadczeniobiorców i powody korzystania z pomocy społecznej	11
3. Charakterystyka CPS	15
3.1. Cele i zadania CPS	15
3.2. Struktura organizacyjna CPS	18
4. Budżet	26
4.1. Plan i wykonanie	26
4.2. Dodatkowe środki pozyskane na działalność	37
5. Świadczenia z ustawy o pomocy społecznej	39
5.1. Świadczenia pieniężne	39
5.2. Świadczenia niepieniężne	45
5.2.1. Praca socjalna	45
5.2.2. Dożywianie	48
5.2.3. Świadczenia z tytułu zapewnienia opieki osobom starszym i niepełnosprawnym	52
5.2.3.1. Kierowanie do domów pomocy społecznej	53
5.2.4. Sprawianie pogrzebów	57
5.2.5. Poradnictwo specjalistyczne	58
6. Świadczenia z innych ustaw	64
6.1. Realizacja obowiązków wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej	64
6.2. Realizacja obowiązków wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy	68
6.3. Pomoc materialna dla uczniów	73
6.4. Potwierdzenie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej	75
6.5. Realizacja obowiązków wynikających z ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy	76
7. Projekty i programy	78
7.1. Programy rządowe, lokalne	78
7.2. Projekty	79
8. Pozostała działalność	96
8.1. Działalność ośrodków wsparcia	96
8.2. Wsparcie osób w kryzysie bezdomności	104

8.3.	Działania na rzecz rodzin z dziećmi	106
8.4.	Działania na rzecz cudzoziemców	108
8.5.	Współpraca z instytucjami i organizacjami pozarządowymi	109
8.6.	Zadania związane z realizacją świadczeń	110
8.7.	Zamówienia publiczne	111
8.8.	Inne działania	112
9.	Podsumowanie	115

1. Wstęp

Centrum Pomocy Społecznej Dzielnicy Śródmieście im. prof. Andrzeja Tymowskiego, dalej CPS, jest zarówno jednostką organizacyjną m.st. Warszawy jak również jednostką organizacyjną pomocy społecznej. Jednostka realizuje zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. wraz z innymi ustawami i aktami wykonawczymi. Szczegółowy zakres działań reguluje Statut Centrum Pomocy Społecznej Dzielnicy Śródmieście im. prof. Andrzeja Tymowskiego, wprowadzony uchwałą Nr XXXVII/943/2012 Rady m.st. Warszawy z dnia 31 maja 2012 r., z późn. zm.

Celem działalności CPS jest niezmiennie wpieranie osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji, której nie mogą samodzielnie przezwyciężyć wykorzystując swoje zasoby, uprawnienia i możliwości.

Misją zaś jest budowanie kompleksowego systemu wsparcia i usług społecznych, modelowanie go w oparciu o diagnozowane potrzeby i problemy mieszkańców dzielnicy, ale także wykorzystanie zasobów własnych jak i instytucji i organizacji pozarządowych funkcjonujących na terenie miasta.

Podejmowane działania i inicjatywy wpisywały się w strategiczne dokumenty m.st. Warszawy takie jak: Strategia Rozwoju #Warszawa 2023, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Warszawa 2030, jak i bardziej lokalnych – Priorytety dzielnicy Śródmieście w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Warszawa 2030.

Zauważalny jest ścisły związek między zmianami demograficznymi zachodzącymi w dzielnicy ze strukturą osób wspieranych różnorodnymi usługami społecznymi i pomocą finansową oraz powodami przyznania tejże pomocy. Nadal największą grupę odbiorców wsparcia stanowią osoby w wieku poprodukcyjnym, natomiast wybijającym się powodem przyznania różnych świadczeń jest długotrwała lub ciężka choroba, a w drugiej kolejności niepełnosprawność. Względem poprzedniego roku nie odnotowano znacznego zmniejszenia liczby świadczeniobiorców, jest to spadek wynoszący mniej niż 1% liczby osób, które skorzystały ze wsparcia CPS w 2023 r. i naturalny dla zmian demograficznych. Jednak co istotne przeważają jednoosobowe gospodarstwa domowe, a co za tym idzie beneficjentami pomocy są osoby pozbawione często oparcia w rodzinie lub też rodzina nie jest w stanie sprostać ich potrzebom.

Głównymi celami przyznania pomocy finansowej jest zakup żywności, środków czystości i higieny osobistej oraz zakup odzieży i obuwia.

W dzielnicy najliczniejszą grupą mieszkańców są osoby starsze, z tego też względu dedykowane są im różne formy usług społecznych od usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, usług sąsiedzkich czy też teleopieki po wsparcie wolontariuszy oraz ofertę domów dziennego pobytu.

W 2024 r. wzrosła liczba godzin usługowych koniecznych do zapewnienia adekwatnego wsparcia osobom pozostającym w domach. Usługi świadczone w dziennych domach pobytu nie tylko zabezpieczają potrzeby żywieniowe, pralnicze czy fryzjerskie, ale także aktywizują i przeciwdziałają osamotnieniu i izolacji społecznej. Uzupełnieniem oferty jest wolontariat skierowany do tej grupy społecznej, szczególnie osób pozostających w domach i mających trudności w podejmowaniu aktywności. Wolontariusze często zastępują przyjaciół czy znajomych towarzysząc seniorom, mobilizując do spacerów czy też robiąc drobne zakupy spożywcze i apteczne, płacąc rachunki czy załatwiając sprawy urzędowe. W drugiej połowie roku zostały uruchomione usługi sąsiedzkie, które bazują zarówno na potencjale społeczności lokalnej jak i na potrzebach jej członków i członkiń.

Zauważalny w całej Polsce narastający kryzys psychiczny dotyka także mieszkańców dzielnicy. Stąd też podejmowane przez CPS działania były koncentrowane na udzielaniu wsparcia psychologicznego w formie konsultacji indywidualnych realizowanych przez psychologów i suicydologów, spotkań grupowych dla seniorów. Konsultanci ds. poradnictwa specjalistycznego realizują również autorski program „Jesteśmy Uważni” skierowany do placówek oświatowych.

Nadal dojmującym problem społecznym obecnym w dzielnicy pozostaje przemoc domowa. Choć odnotowano spadek liczby nowych procedur „Niebieskie Karty” względem poprzedniego roku, to wzrosła liczba procedur kontynuowanych z poprzednich lat, co przełożyło się na wzrost wszystkich procedur realizowanych w 2024 r. Przepisy wynikające ze zmiany ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej z 2023 r. nałożyły nową formułę działania zespołów interdyscyplinarnych oraz grup diagnostyczno – pomocowych, a także konieczność monitorowania sytuacji rodziny do 9 miesięcy od zakończenia procedury. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie to jedno z priorytetowych zadań CPS, a pracownicy zajmujący się procedurami stale podnoszą swoje kompetencje zawodowe i interpersonalne zarówno podczas szkoleń jak i superwizji.

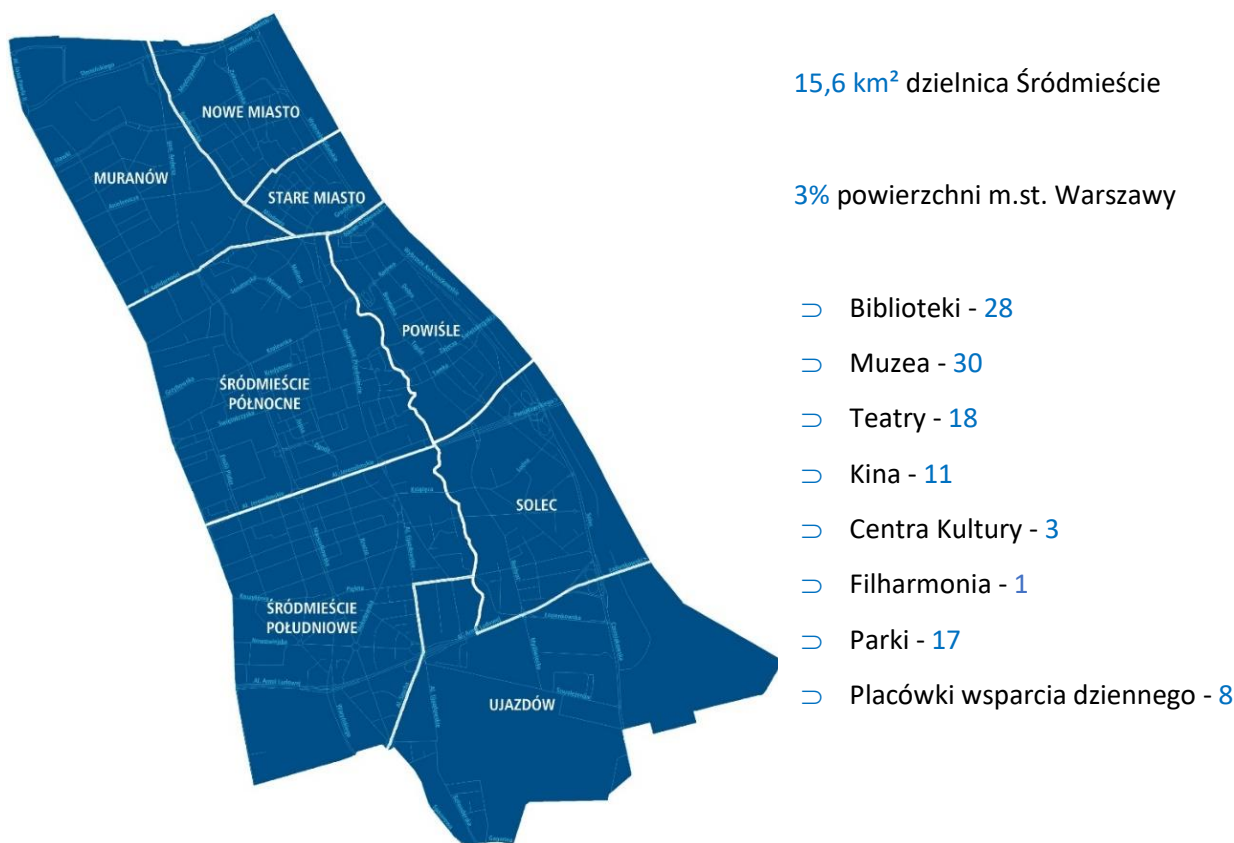
Realizacja wszystkich zadań nałożonych przez różne ustawy i akty wykonawcze, nie byłaby tak efektywna gdyby nie profesjonalna kadra pracowników. Stąd też konsekwentnie budowany zespół pracowników, wyspecjalizowanych w priorytetowych obszarach problemowych, ale także wspierających organizacyjnie i administracyjnie pracowników pracujących bezpośrednio z mieszkańcami dzielnicy. Dbanie o dobrostan wszystkich pracowników to nie tylko zapewnienie dostępu do różnorodnych szkoleń, warsztatów, konferencji czy seminariów w celu rozwoju kompetencji zawodowych, to również szkolenia z zakresu bezpieczeństwa osobistego, przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu czy też superwizja grupowa i indywidualna, zarówno dla pracowników jak i kadry zarządzającej.

Profesjonalizacja i doskonalenie kadry znajduje odzwierciedlenie w otrzymanych nagrodach indywidualnych, czy też dla instytucji. Pracownicy socjalni zapraszani są w charakterze prelegentów na konferencje i seminaria, CPS gości również osoby i grupy zainteresowane poznaniem dobrych praktyk i wdrażanych rozwiązań podczas wizyt studyjnych krajowych i międzynarodowych. Wszystkie działania CPS są skoncentrowane na człowieku i wsparciu go w dążeniu do poprawy sytuacji życiowej i satysfakcjonującego funkcjonowania w społeczności lokalnej. CPS nieustannie poszukuje nowych rozwiązań, systemowych i jednostkowych, mogących być odpowiedzią na coraz to nowsze wyzwania w pomocy społecznej.

2. Charakterystyka dzielnicy

Śródmieście, zajmujące powierzchnię 15,57 km², jest jedną z najmniejszych, ale jednocześnie dość intensywnie zaludnionych dzielnic stolicy. Gęstość zaludnienia wynosiła około 6 235 osób na kilometr kwadratowy, co plasuje Śródmieście na dziewiątej pozycji wśród dzielnic Warszawy¹. Na terenie Śródmieścia zlokalizowana jest znaczna część zabytków Warszawy, w tym Stare Miasto wpisane na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO.

Rysunek 1 – Mapa Dzielnicy Śródmieście¹

Autorem siatki ulic jest Biuro Planowania Rozwoju Warszawy S.A.

Źródło: Biuro Planowania Rozwoju Warszawy S.A.

¹ Przegląd Statystyczny Warszawy 3 kwartał 2024 r., Urząd Statystyczny w Warszawie, grudzień 2024 r.

Śródmieście z bogatą historią i współczesnymi funkcjami jest miejscem, gdzie mieści się siedziba władz państwowych i samorządowych oraz krzyżują się najważniejsze trasy komunikacyjne miasta. W dzielnicy znajduje się 22% spośród wszystkich zabytków na terenie m.st. Warszawy².

Analiza danych GUS za 2023 r. wskazuje, że Śródmieście jest dzielnicą o najwyższej koncentracji instytucji kultury w Warszawie. 61% wszystkich warszawskich teatrów, 49% muzeów, 14% bibliotek publicznych oraz 29% kin znajduje się właśnie tutaj. Ponadto, w Śródmieściu zlokalizowana jest większość stołecznych szkół ponadpodstawowych i uczelni wyższych³.

Dzielnica dysponuje rozbudowaną infrastrukturą medyczną, charakteryzującą się wysoką koncentracją placówek zdrowotnych w tym obszarze. Funkcjonuje tu najwięcej placówek przychodni w stolicy (236 w tym 15 samorządowych⁴), szeroka sieć aptek oraz 9 spośród 58 warszawskich szpitali⁵.

Śródmieście oferuje mieszkańcom szeroki wachlarz możliwości spędzania wolnego czasu. Dzielnica koncentruje znaczną część życia kulturalnego miasta, a także dysponuje rozbudowaną infrastrukturą sportową i rekreacyjną. Liczba 45 klubów sportowych, bogata baza obiektów sportowych oraz rozległe tereny zielone w postaci 17 parków (aż 20% powierzchni dzielnicy)⁶ czynią Śródmieście atrakcyjnym miejscem zarówno dla miłośników aktywności fizycznej, jak i osób preferujących wypoczynek na świeżym powietrzu.

Mieszkańcy Śródmieścia wyrażają ogólną satysfakcję z życia w dzielnicy, o czym świadczy wysoki odsetek pozytywnych odpowiedzi w badaniach społecznych - stwierdza tak ponad 80% ankietowanych mieszkańców⁷. Jednocześnie w obrębie dzielnicy występują różnorodne zjawiska społeczne. Obok licznych zalet, takich jak bogata oferta kulturalna i rozwinięta infrastruktura, odnotować można również wysoką liczbę przestępstw i interwencji straży miejskiej co przekłada się na problemy związane z bezpieczeństwem. W Śródmieściu odnotowuje się ponad 11% wszystkich przestępstw w Warszawie (ponad 8,5 tysiąca zdarzeń, co do których w zakończonym postępowaniu przygotowawczym potwierdzono, że są przestępstwami)⁸ oraz prawie 20% wszystkich zgłoszeń do Straży Miejskiej⁹).

Jednym z wyzwań z jakimi boryka się dzielnica jest duża ilość przebywających na jej terenie osób

² Biuro Stołecznego Konserwatora Zabytków, https://bip.warszawa.pl/Menu_podmiotowe/biura_urzedu/KZ/

³ Główny Urząd Statystyczny, Panorama Dzielnic Warszawy, 2023 r.

⁴ Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/start>, dane za 2023 r. dla dzielnicy Śródmieście

⁵ Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/start>, dane za 2023 r. dla dzielnicy Śródmieście.

⁶ Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/start>, dane za 2023 r. dla dzielnicy Śródmieście.

⁷ Raport z badania potrzeb, postaw i opinii mieszkańców Warszawy na temat jakości funkcjonowania Warszawy, Barometr Warszawski IV fala 2024 r.

⁸ Źródło: <http://bip.ksp.policja.gov.pl>

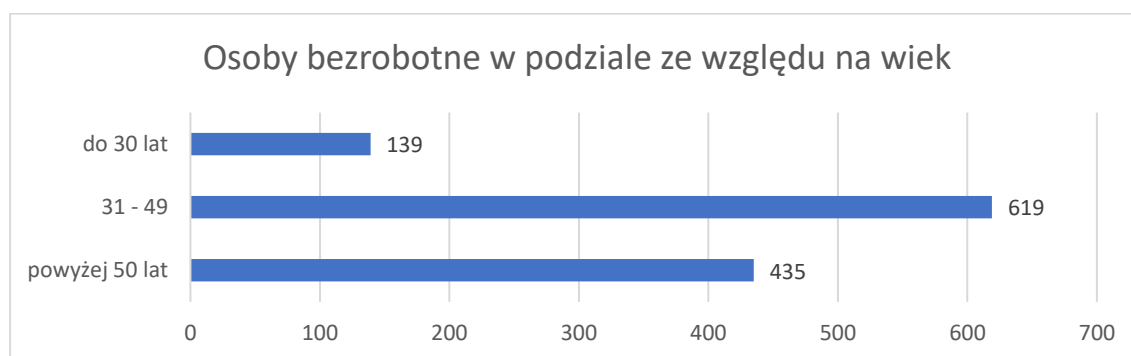
⁹ Przegląd Statystyczny Warszawy 3 kwartał 2024 r., Urząd Statystyczny w Warszawie, grudzień 2024 r.

w kryzysie bezdomności - ok. 10-11%¹⁰. Centralna lokalizacja Śródmieścia, obfitość instytucji i wzmożony ruch pieszy sprawiają, że jest to miejsce, w którym osoby bezdomne mają większe szanse na zdobycie środków do życia poprzez żebractwo czy zbieractwo. W 2024 r. po wsparcie do CPS zgłosiło się 174 osoby w kryzysie bezdomności.

Śródmieście charakteryzuje się relatywnie niskim poziomem długotrwałego bezrobocia - 1,4%¹¹.

Dane wskazują, że 2024 r. zakończył się z 1 193 osobami bezrobotnymi zarejestrowanymi w Urzędzie Pracy, w tym 538 kobietami i 655 mężczyznami. W Śródmieściu wskaźniki bezrobocia krótkoterminowego były najniższe w Warszawie, wynosiły 30,4% (czyli taka część osób bezrobotnych pozostawała bez zatrudnienia krócej niż 3 miesiące)¹².

Wykres 1 - Osoby bezrobotne wg wieku

Źródło: Dane Urzędu Pracy m.st. Warszawy za 2024 r.

Osobnym problemem w dzielnicy jest zjawisko przemocy domowej. Śródmieście znajduje się na drugim miejscu w Warszawie pod względem liczby zakładanych „Niebieskich Kart”. W 2024 r. realizowanych było 399 procedur Niebieskiej Karty, co stanowi wzrost aktywnych procedur o 4,7 % w stosunku do roku poprzedniego.

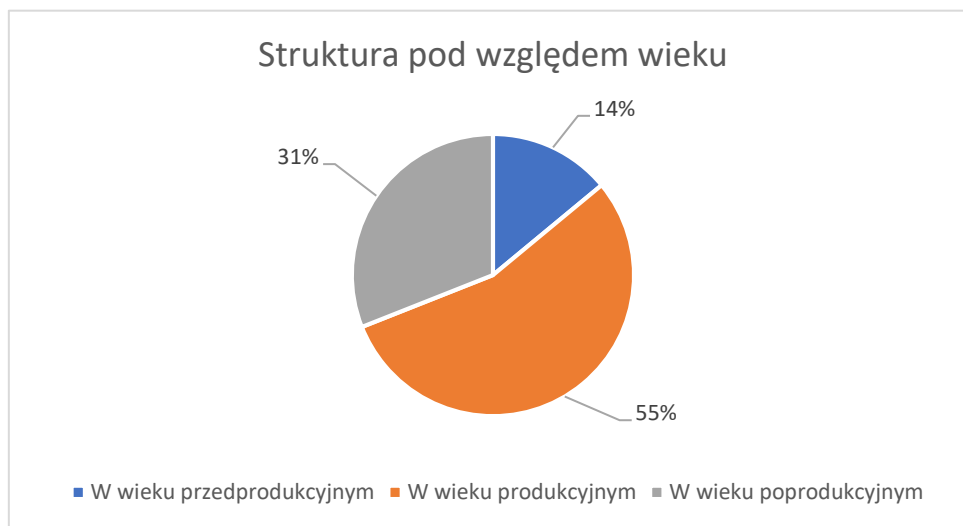
¹⁰ W ślad za Raportem dostępnym na: <https://wsparcie.um.warszawa.pl/problematyka-bezdomnosci-w-Warszawie>.

¹¹ Dane Urzędu Pracy m.st. Warszawy za 2024 r.

¹² Przegląd Statystyczny Warszawy 3 kwartał 2024 r., Urząd Statystyczny w Warszawie, grudzień 2024 r.

2.1. Struktura demograficzna mieszkańców

Wykres 2 – Struktura demograficzna Dzielnicy Śródmieście

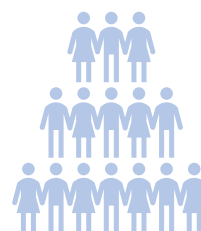

Źródło: Biuro Administracji i Spraw Obywatelskich (AO), Wydział Ewidencji Ludności i Rejestracji Pojazdów właściwy dla Dzielnicy Śródmieście, stan na 31.12.2024 r.

Według danych Biura Administracji i Spraw Obywatelskich w 2024 r. (stan na 31 grudnia 2024 r.) liczba ludności zamieszkującej w Dzielnicy Śródmieście wynosiła 98 261¹³. Rok wcześniej w Śródmieściu zamieszkiwało 99 720 osób (stan na 31 grudnia 2023 r.).

Rysunek 2 – Struktura demograficzna Dzielnicy Śródmieście.

Liczba ludności - 98 261
w dzielnicy
Liczba kobiet - 121
na 100 mężczyzn

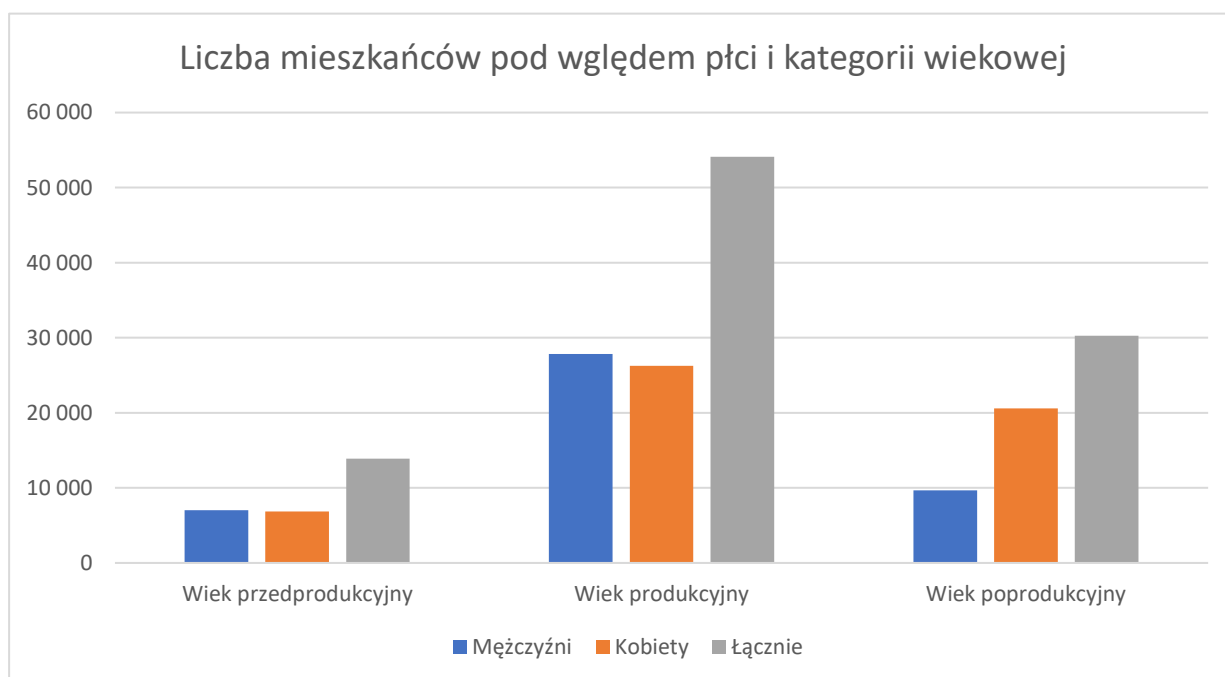

Źródło: Dane Biura Administracji i Spraw Obywatelskich

¹³ Biuro Administracji i Spraw Obywatelskich (AO), Wydział Ewidencji Ludności i Rejestracji Pojazdów właściwy dla Dzielnicy Śródmieście, stan na 31.12.2024 r.

Podobnie jak w poprzednich latach, także i w 2024 r. struktura ludności według płci charakteryzowała się liczebną przewagą kobiet – na 100 mężczyzn przypadały 121 kobiety. Struktura różni się w zależności od grupy wiekowej. Wśród osób w wieku przedprodukcyjnym i w wieku produkcyjnym przeważają mężczyźni, natomiast wskaźnik feminizacji wyraźnie rośnie w grupie seniorów - liczba kobiet jest ponad dwa razy większa niż mężczyzn.

Wykres 3 - Liczba mieszkańców pod względem płci i wieku

Źródło: Dane Biura Administracji i Spraw Obywatelskich

Śródmieście charakteryzuje niekorzystna struktura ludności według ekonomicznych grup wieku - niski odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym (14%) i wysoki odsetek (31%) ludności w wieku poprodukcyjnym (powyżej 60 lat dla kobiet i 65 dla mężczyzn)¹⁴. Dane demograficzne wskazują na tendencję spadkową. W Warszawie tak jak i w roku ubiegłym również w pierwszej połowie 2024 r. to w Śródmieściu miał miejsce największy ubytek ludności (o 1,7 %) i najniższy przyrost naturalny (–1 122)¹⁵. W dzielnicy notowano ujemne saldo migracji biorąc pod uwagę przemieszczanie się między dzielnicami i zagranicę¹⁶. Powyższe liczby wskazują na odpływ ludności oraz ujemny przyrost naturalny i starzenie się mieszkańców dzielnicy.

¹⁴ Główny Urząd Statystyczny, Panorama Dzielnic Warszawy, 2023 r.

¹⁵ Przegląd Statystyczny Warszawy – 3 kwartał 2024 r., Urząd Statystyczny w Warszawie.

¹⁶ Główny Urząd Statystyczny, Panorama Dzielnic Warszawy, 2023 r.

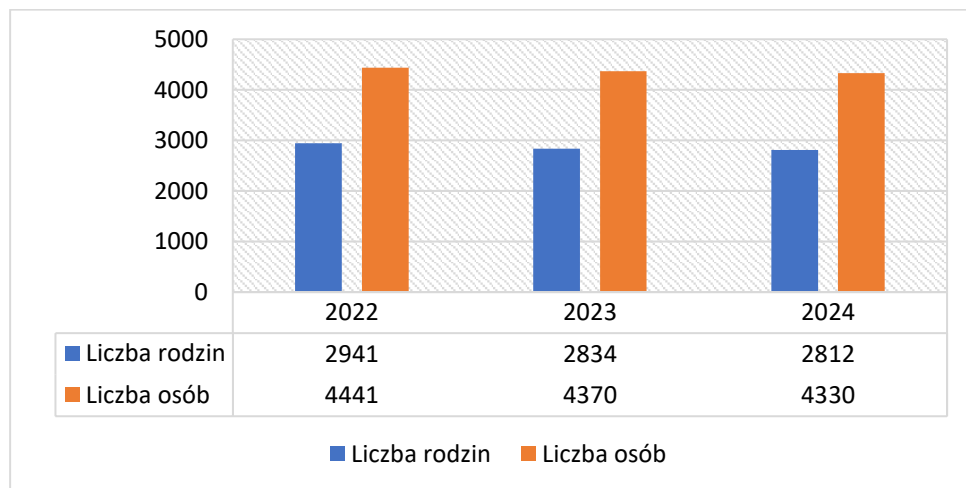
Centrum Pomocy Społecznej Dzielnicy Śródmieście im. prof. Andrzeja Tymowskiego stanowi istotny punkt oparcia dla mieszkańców dzielnicy. Realizując zadania pomocy społecznej i działania profilaktyczne, jednostka kieruje swoje działania do szerokiego wachlarza klientów, a z powodu wyjątkowej struktury społeczeństwa Śródmieścia mając szczególnie na względzie osoby starsze, rodziny doświadczające trudności oraz osoby bezdomne, zapewniając im wsparcie i pomoc w przewyciężaniu życiowych kryzysów.

2.2. Struktura świadczeniobiorców i powody korzystania z pomocy społecznej

Struktura świadczeniobiorców

W ramach zadań własnych i zleconych w 2024 r., z różnych form pomocy społecznej, świadczeń pieniężnych i niepieniężnych skorzystało łącznie 4 330 osób z 2 812 rodzin. Na podstawie analizy danych za 2024 r., w stosunku do 2023 r., odnotowano spadek liczby rodzin korzystających z pomocy o 22 rodziny, przy jednoczesnym spadku liczby osób w rodzinach o 40 osób.

Wykres 4 - Porównanie liczby rodzin oraz osób korzystających z pomocy CPS.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań rocznych z działalności CPS, MRiPS-03.

Zmniejszenie liczby osób i rodzin wymagających pomocy wynika z migracji, zgonów, zamieszkania w placówkach całodobowych oraz różnorodności świadczeń, z których mieszkańcy korzystają. W 2024 r. do systemu pomocy społecznej na terenie Dzielnicy Śródmieście weszło 756 nowych środowisk.

Tabela 1 - Typy gospodarstw domowych objęte pomocą społeczną w latach 2022 – 2024

Wyszczególnienie	Liczba gospodarstw domowych	Liczba osób w gospodarstwach domowych	Liczba gospodarstw domowych	Liczba osób w gospodarstwach domowych	Liczba gospodarstw domowych	Liczba osób w gospodarstwach domowych
	2022	2022	2023	2023	2024	2024
Gospodarstwa domowe ogółem	2 941	4 441	2 834	4 370	2 812	4 330
jednoosobowe	2 162	2 162	2 072	2 072	2 055	2 055
dwuosobowe	397	794	362	724	357	714
trzyosobowe	187	561	189	567	195	585
czterooosobowe	109	436	120	480	115	460
pięcioosobowe	51	255	54	270	52	260
sześcioosobowe i więcej	35	233	37	257	38	256

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań rocznych MRiPS-03.

Największą grupę gospodarstw domowych objętych pomocą społeczną w 2024 r. stanowią gospodarstwa jednoosobowe – 73,1% wszystkich gospodarstw.

Spośród rodzin z dziećmi największą grupę korzystających z pomocy społecznej stanowią rodziny posiadające jedno lub dwoje dzieci.

Analizując natomiast dane dotyczące gospodarstw emerytów i rencistów zaobserwowano spadek liczby gospodarstw jednoosobowych, które w 2024 r. zostały objęte pomocą. Nie mniej niezmiennie od wielu lat, seniorzy stanowią najliczniejszą grupę świadczeniobiorców CPS, co wpisuje się w ogólnowarszawskie trendy, które znalazły swoje odzwierciedlenie w Diagnozie Sytuacji Społecznej do Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych 2030.

Tabela 2 - Struktura rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2022 – 2024

Wyszczególnienie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
	ogółem 2022	2022	ogółem 2023	2023	ogółem 2024	2024
Rodziny z dziećmi	475	1 593	432	1 537	427	1509
o liczbie dzieci						
1	248	617	213	570	210	567
2	148	558	137	515	131	475
3	49	228	53	253	59	290
4	20	114	19	118	17	97
5	8	57	4	28	3	20
6	0	0	3	24	4	31
7 i więcej	2	19	3	29	3	29
Rodziny niepełne ogółem	135	440	138	453	126	414
o liczbie dzieci						
1	54	124	56	129	52	119
2	51	168	49	162	43	139
3	19	79	24	105	18	80
4 i więcej	14	85	9	57	13	76
Rodziny emerytów i rencistów ogółem	1 116	1 241	1 103	1 241	967	1 098
o liczbie osób						
1	1 008	1 008	990	990	856	856
2	100	200	99	198	98	196
3	5	15	8	24	8	24
4 i więcej	3	18	6	28	5	22

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań rocznych MRiPS-03.

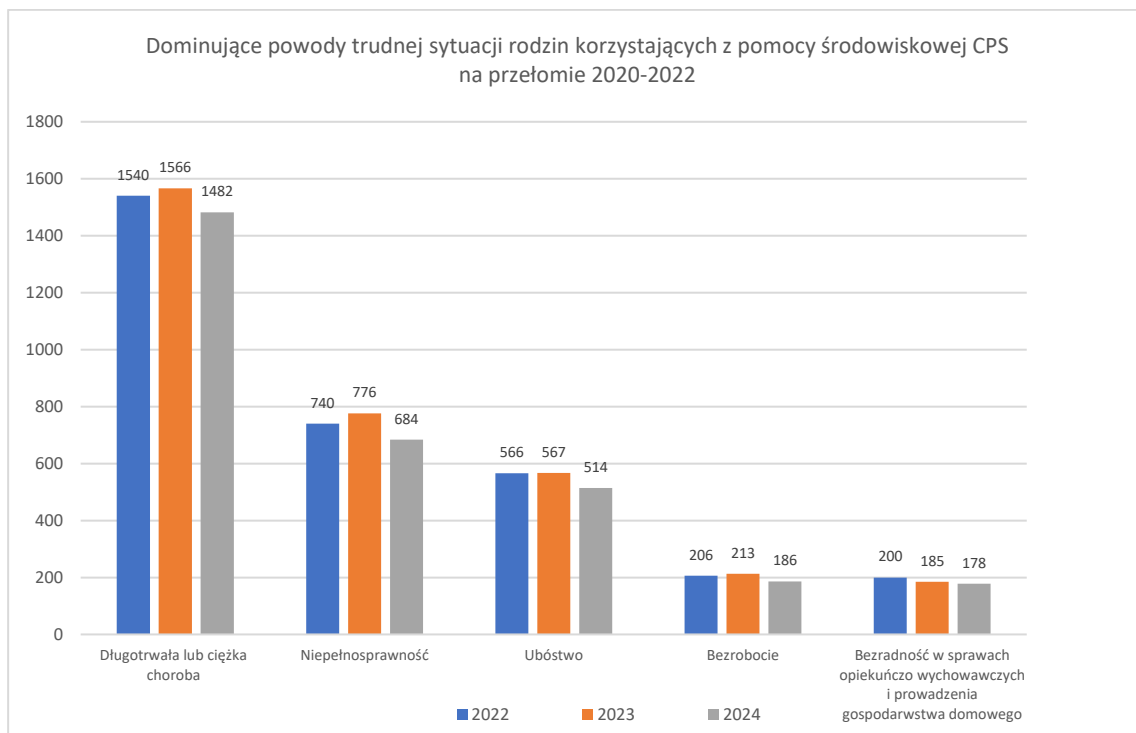
Powody udzielania świadczeń

Dominującymi powodami korzystania ze świadczeń pomocy społecznej były:

- długotrwała lub ciężka choroba;
- niepełnosprawność;
- ubóstwo;
- bezrobocie;

- bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

Wykres 5 - Dominujące powody trudnej sytuacji rodzin korzystających z pomocy środowiskowej CPS w latach 2022 – 2024 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań rocznych z działalności CPS.

Pod pojęciem ubóstwa w świetle obowiązującej ustawy o pomocy społecznej należy rozumieć uzyskiwanie dochodów poniżej ustawowego kryterium dochodowego, określonego przez Instytut Pracy i Spraw Społecznych.

Największą grupę rodzin, którym udzielono wsparcia w 2024 r., stanowiły rodziny osób długotrwale lub ciężko chorych, łącznie 1 482 rodziny tj. ok. 52,7 % ogółu wszystkich rodzin.

3. Charakterystyka CPS

3.1. Cele i zadania CPS

CPS jest jednostką dzielnicową, która realizuje w Dzielnicy Śródmieście zadania z zakresu pomocy społecznej. Szczegółowy zakres działania CPS został uregulowany w Statucie Centrum Pomocy Społecznej Dzielnicy Śródmieście im. prof. Andrzeja Tymowskiego.

Podstawowym celem działania CPS, zgodnie z obowiązującym statutem, jest rozpoznawanie i zaspokajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin, które własnym staraniem nie są w stanie pokonać trudności życiowych oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Misją CPS jest stworzenie kompleksowego systemu wsparcia zapewniającego godne warunki do życia i rozwoju mieszkańców Dzielnicy Śródmieście w różnych sferach życia społecznego poprzez aktywizację i integrację społeczną oraz zapobieganie wykluczeniu społecznemu.

W 2024 r. CPS realizowało zadania własne i zlecone gminie, wynikające z różnych ustaw, a także podejmowało szereg dodatkowych działań w celu podniesienia jakości i poszerzenia usług świadczonych dla najuboższych i najbardziej potrzebujących mieszkańców Dzielnicy Śródmieście.

Zgodnie ze statutem Centrum Pomocy Społecznej Dzielnicy Śródmieście im. prof. Andrzeja Tymowskiego działa na podstawie:

- Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym;
- Ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych;
- Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- Ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
- Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy;
- Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej;
- Ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatanach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego;

- Ustawa z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID – 19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych;
- Ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów;
- Ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci;
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego;
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
- Ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty;
- Ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych;
- Ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach;
- Ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego;
- Ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny;
- Ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy;
- Ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości;
- Ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji;
- Ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych;
- Ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”;
- Ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich;
- Ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach;
- Ustawy z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych;
- Ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa;
- Ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego;
- Ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej;
- Ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych;
- Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa;
- Ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług;
- Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 12 lipca 2024 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej;
- Rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych;
- Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy;

- Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r w sprawie domów pomocy społecznej;
- Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE.

Do zadań CPS w 2024 r. należało między innymi:

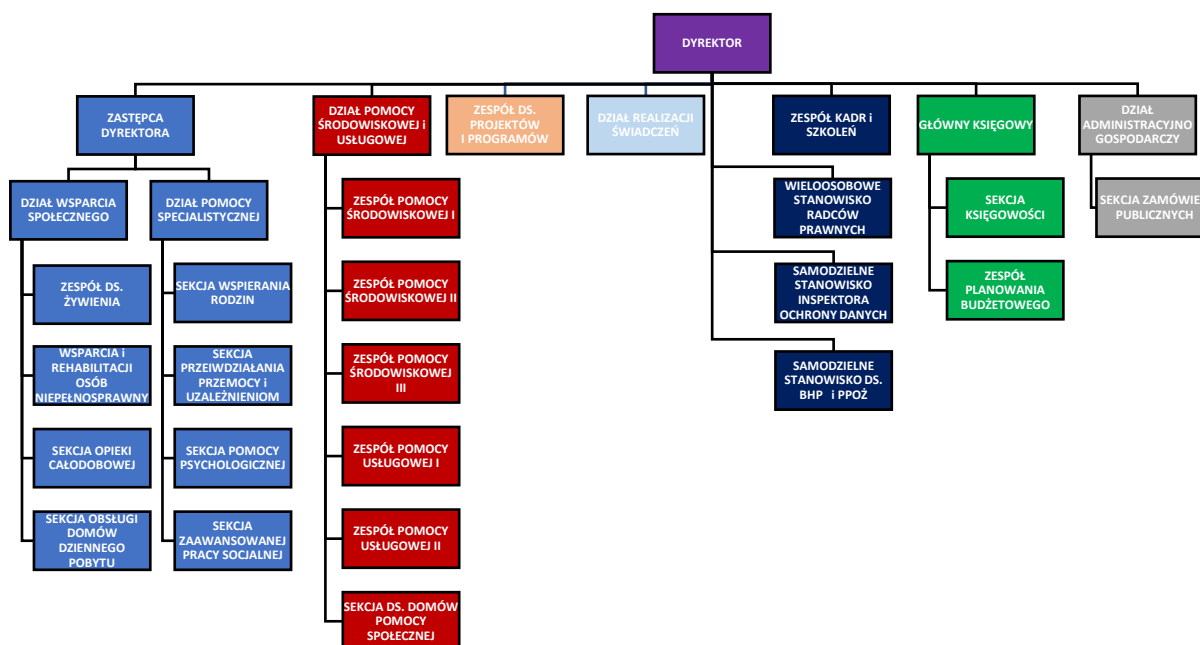
- rozpoznawanie potrzeb mieszkańców, udzielanie informacji o przysługujących mieszkańcom uprawnieniach z zakresu pomocy społecznej, przyznawanie świadczeń pomocy społecznej,
- udzielanie poradnictwa specjalistycznego, świadczenie pracy socjalnej, prowadzenie ośrodków wsparcia;
- wsparcie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo - wychowawcze, w tym w formie asystenta rodziny i usług wsparcia rodziny;
- przeciwdziałanie przemocy domowej poprzez udzielanie różnorodnych indywidualnych i grupowych form wsparcia osobom doświadczającym przemocy; zapewnienie obsługi organizacyjno – technicznej Zespołu Interdyscyplinarnego, udział w działaniach ZI i grupach diagnostyczno-pomocowych;
- prowadzenie postępowań i wydawanie decyzji administracyjnych w sprawie ustalania uprawnienia do stypendiów i zasiłków szkolnych oraz ich wypłata;
- ustalanie sytuacji życiowej, finansowej i zdrowotnej osób ubiegających się o prawo do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz wydawanie decyzji uprawniających do tych świadczeń;
- ustalanie od osób zobowiązanych odpłatności za pobyt członka rodziny w domu pomocy społecznej;
- przeprowadzanie rodzinnych wywiadów środowiskowych na potrzeby ustalenia prawa do świadczeń wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych, ustawy o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów.

Ponadto w 2024 r. CPS kontynuowało działania na rzecz obywateli Ukrainy, zgodnie z zapisami ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, w tym m.in. realizację świadczenia pieniężnego w wysokości 300 zł na rzecz obywatela Ukrainy realizowanego do dnia 30.06.2024 r., przyznawanie i udzielanie świadczeń pomocy społecznej, przyznawanie i wypłatę zasiłków oraz stypendiów szkolnych obywatelom Ukrainy.

3.2. Struktura organizacyjna CPS

W skład struktury organizacyjnej CPS wchodzi dział, zespoły, sekcje i samodzielne stanowiska pracy. Strukturę organizacyjną CPS oraz podział zadań szczegółowo określa Regulamin Organizacyjny. Schemat przedstawia poszczególne komórki organizacyjne i ich podporządkowanie służbowe. Na dzień 31 grudnia 2024 r. wewnętrzny podział organizacyjny przedstawiał się następująco:

Schemat 1 - schemat organizacyjny

Źródło: Regulamin Organizacyjny CPS.

Kadra CPS

W CPS wg stanu na dzień 31 grudnia 2024 r. zatrudnionych było 179 pracowników na 158,75 et. Liczba osób zatrudnionych obejmuje wszystkich pracowników, w tym zatrudnionych na czas zastępstwa za nieobecnych pracowników oraz pracowników przebywających na urloпах macierzyńskich, rodzicielskich, wychowawczych oraz innych długotrwałych nieobecnościach.

Schemat 2 - Zatrudnienie w etatach wg stanu na dzień 31 grudnia 2024 r.

ogółem etatów	158,75
z czego pracownicy socjalni (etaty)	64,5
w tym terenowi pracownicy socjalni (etaty)	61
a w tym rejonowi pracownicy socjalni (etaty)	37

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych CPS

W CPS jest spełniony wymóg art. 110 ust.11 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, odpowiedniego zatrudnienia pracowników socjalnych proporcjonalnie:

- do liczby ludności Dzielnicy w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2 000 mieszkańców oraz
- do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących.

CPS w ramach współpracy zaangażowało do swoich działań:

- 80 wolontariuszy;
- 13 osób wykonujących nieodpłatną, kontrolowaną pracę na cele społeczne;
- 5 studentów odbywających praktyki studenckie w ramach porozumień z Uniwersytetem Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie i Uczelnią Biznesu oraz Nauk Stosowanych „VARSOVIA”;
- 2 stażystów przyjętych w wyniku współpracy z Fundacją Liderzy Przemian działającą na mocy umowy z Polsko-Amerykańską Fundacją Wolności w ramach Programu Study Tours to Poland realizowanego przez Organizację „Dżerelo” dla pracowników systemu opieki społecznej miasta Lwów. Staż miał na celu podwyższanie kwalifikacji zawodowych oraz zapoznanie z rozwiązaniami stosowanymi w jednostkach działających w systemie pomocy społecznej m.st. Warszawy, w szczególności zapoznanie z rozwiązaniami stosowanymi w CPS w dziedzinie adaptacji społecznej osób starszych. Staż oraz wizyta studyjna były okazją do budowania sieci współpracy oraz atmosfery porozumienia i zaufania sąsiadujących krajów.

Wykształcenie pracowników CPS

Wykształcenie pracowników zatrudnionych w CPS wg stanu na dzień 31 grudnia 2024 r.:

- 138 osób posiada wykształcenie wyższe, w tym:
 - 121 - wyższe II stopnia
 - 17 - wyższe I stopnia
- 11 osób posiada wykształcenie średnie policealne;
- 22 osób posiada wykształcenie średnie;
- 7 osób posiada wykształcenie zawodowe;
- 1 osoba posiada wykształcenie podstawowe.

Ponadto:

- 1 osoba posiada tytuł doktora nauk prawnych;
- 4 osoby posiadają aplikację radcowską;
- 49 osób posiada studia podyplomowe;
- 27 osób posiada specjalizację lub studia podyplomowe w zakresie organizacji pomocy społecznej;
- 14 osób posiada II stopień specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny;
- 18 osób posiada I stopień specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny.

W 2024 r. pracownicy podnosili kwalifikacje zawodowe poprzez kształcenie w ramach m.in.:

- studiów wyższych II stopnia – 2 osoby;
- studiów podyplomowych – 1 osoba.

Szkolenia pracowników

W 2024 r. w ramach ustawicznego rozwoju zawodowego łącznie 125 pracowników podnosiło kwalifikacje zawodowe poprzez udział w 80 różnych formach doskonalenia, w tym w różnorodnych szkoleniach, webinarach, kursach, spotkaniach, warsztatach, konferencjach i seminariach nt.:

- Podnoszenie poczucia bezpieczeństwa osobistego;
- Bezpieczeństwo osobiste pracownika socjalnego 2.0 Prawne aspekty związane z podniesieniem poziomu bezpieczeństwa osobistego podczas wykonywania czynności zawodowych przez pracownika socjalnego;

- Sposoby radzenia sobie z trudnym i agresywnym klientem. Ochrona zdrowia psychicznego pracowników pomocy społecznej;
- Budowanie sieci współpracy podmiotów, które działają na rzecz cudzoziemców w Warszawie - spotkanie sieciujące;
- Podstawy języka ukraińskiego z zasadami zapisu nazw własnych. Kurs praktyczno-teoretyczny;
- Międzynarodowa Konferencja „Jesteśmy nigdzie. Sytuacja dzieci romskich z Ukrainy”;
- Wprowadzenie do ochrony uchodźców: statusy, międzynarodowe zasady ochrony uchodźców, trwałe rozwiązania (durable solutions);
- Przeciwdziałanie przemocy domowej;
- Współpraca w przeciwdziałaniu przemocy – wyzwania i narzędzia;
- Kompendium wiedzy nt. przeciwdziałania przemocy domowej: Zagrożenie życia/zdrowia dziecka - działania członków grup diagnostyczno-pomocowych z uwzględnieniem zmian w k.p.c. i ustawie o Policji (14-dniowy policyjny nakaz opuszczania mieszkania/zakazy wydawane wobec sprawców przemocy);
- Kompendium wiedzy nt. przeciwdziałania przemocy domowej: Zagadnienia problemowe w trakcie realizacji procedury „Niebieskie Karty”;
- Kompendium wiedzy nt. przeciwdziałania przemocy domowej: Standardy ochrony małoletnich w kontekście przemocy wobec dzieci - perspektywa poszerzona;
- Kompendium wiedzy nt. przeciwdziałania przemocy domowej: Zapewnienie dziecku ochrony przez pracownika socjalnego na podstawie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej;
- Kompendium wiedzy nt. przeciwdziałania przemocy domowej: Przemoc wobec dzieci – skala zjawiska i współpraca służb w kontekście art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej;
- Praca z osobami doświadczającymi przemocy domowej – rozpoznawanie i reagowanie z uwzględnieniem nowych zmian w przepisach prawa;
- Prawne możliwości ochrony dziecka doznającego przemocy;
- Praca z osobami niepełnosprawnymi i starszymi doznającymi przemocy w rodzinie;
- Procedura „Niebieskie karty” w praktyce;
- Konferencja o zdrowiu psychicznym;
- Tajemnica zawodowa psychologa - aspekt praktyczny;
- Ryzykowne zachowania samobójcze wśród dzieci i młodzieży;

- Jak reagować w sytuacji kryzysu suicydalnego - wsparcie i interwencja - poziom ekspert;
- Rola pracowników socjalnych w zapobieganiu zachowaniom samobójczym;
- Specyfika zaburzeń depresyjnych, zasady profilaktyki depresji oraz higieny psychicznej, metod wczesnego rozpoznawania zaburzeń depresyjnych oraz wytycznych dotyczących kierowania chorych do dalszej specjalistycznej opieki psychiatrycznej lub terapeutycznej - zrealizowane w ramach Programu polityki zdrowotnej w zakresie profilaktyki zaburzeń depresyjnych dla osób po 60 roku życia z województwa mazowieckiego;
- Konferencja: Doskonalenie modelu współpracy pomiędzy systemem zdrowia a systemem pomocy społecznej w obszarze wsparcia, pomocy i opieki osób z niepełnosprawnością poznawczą oraz ich otoczenia;
- Depresja u dzieci i młodzieży;
- I Ogólnopolska Konferencja Psychiatrii Środowiskowej Dzieci i Młodzieży;
- Wsparcie osób z syllogomanią na Woli;
- Doświadczenie życia w rodzinie z problemem alkoholowym jako trauma;
- Dialog motywujący;
- Terapia Skoncentrowana na Rozwiązaniach – poziom podstawowy;
- TUS -Trening umiejętności społecznych – szkolenie certyfikacyjne;
- XVIII Ogólnopolska Konferencja Naukowa Polskiego Stowarzyszenia Terapeutów Terapii Skoncentrowanych na Rozwiązaniach „Przyszłość, Teraźniejszość, Przeszłość - Psychoterapia Skoncentrowana na Rozwiązaniach w Procesie Transformacji”;
- Profesjonalny Asystent Rodziny;
- Konferencja: Cyberprzestrzeń – dzieci i młodzież w świecie wirtualnym - Uzależnienia behawioralne;
- Praca z rodziną biologiczną w celu odzyskania dzieci przebywających w pieczy zastępczej;
- Konferencja: Wykluczenie mieszkaniowe w Polsce i Europie -wyzwania i perspektywy w kontekście kryzysu kosztów życia;
- Mieszkania treningowe i wspomagane;
- Seminarium: Pomagać mądrze, z sercem i nie ulec wypaleniu;
- Domy Pomocy Społecznej – aktualności 2024/2025;
- Procedura umieszczania w DPS, ZOL (za zgodą i bez zgody);
- Ustalenie odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej w świetle najnowszego orzecznictwa z 2024 roku.;
- Postępowanie i egzekucja świadczeń nienależnie pobranych;

- Dochód i postępowanie dochodowe w pomocy społecznej. Analiza zasad przewidzianych w art. 8 i innych ustawy o pomocy społecznej oraz w rozporządzeniu w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego;
- Upadłość konsumencka, ze szczególnym uwzględnieniem przygotowania wniosku o ogłoszenie upadłości konsumenckiej, niezbędnych danych i dokumentów jakie osoba chcąc ogłosić upadłość powinna posiadać, oraz obsługi systemu KRZ (Krajowy Rejestr Zadłużonych);
- Metody pracy i komunikacji z seniorem;
- Nowoczesne technologie w opiece nad seniorami;
- Sprzęt Teleopieki i Pierwsza pomocy;
- Wypożyczalnia technologii wspomagających dla osób z niepełnosprawnościami w ramach programu spotkanie informacyjno-konsultacyjne;
- Ustawa o pomocy społecznej – aktualizacja 2024;
- Konferencja: Mazowieckie Forum Społeczne;
- Stypendia szkolne (ST) Oprogramowanie do obsługi świadczeń;
- Oprogramowania POMOST Std;
- Dowiedz się o e-Doręczeniach;
- e-Doręczenia;
- e-Doręczenia w jednostkach pomocy społecznej;
- Podstawy cyberbezpieczeństwa i bezpiecznego korzystania z Internetu;
- Kluczowe przepisy PZP – kontrowersje, interpretacje, omówienie;
- Nowy BIP – instruktaż;
- Prosty język dla redaktorów stron;
- Projekty tzw. „miękkie” (wydarzenia kulturalne, sportowe, zajęcia, warsztaty, kampanie informacyjne, kwestie społeczne, itd.);
- Zasady aplikowania o środki w ramach Działania 8.7 Integracja społeczna osób w kryzysie bezdomności i zagrożonych bezdomnością (RWS i RMR);
- Zasady aplikowania o środki w ramach Działania 8.6 Usługi społeczne na rzecz rodzin (RWS i RMR);
- Konferencja „Opiekun osoby żyjącej z zespołem otępiennym – możliwości wsparcia”;
- Nie tylko IPI (Indywidualny Program Integracji) Cudzoziemcy w polskim systemie pomocy społecznej;
- Rola wolontariatu w instytucjach pomocy społecznej;

- Proces zarządzania ryzykiem. Raport ryzyka. Rejestr Ryzyka;
- Zarządzanie zespołem - szkolenie dla kadry zarządzającej;
- Skuteczne zarządzanie w pomocy społecznej – kadra zarządzająca;
- Budowanie zespołu i efektywna komunikacja – kadra zarządzająca. Zarządzanie stresem, emocjami i sytuacjami trudnymi w zespole;
- Stereotypy, uprzedzenia, dyskryminacja;
- Planowanie finansowe w jednostce budżetowej;
- Naliczanie wynagrodzeń za pracę pracowników pomocy społecznej wypłaconych w 2024 roku – z uwzględnieniem dodatku motywacyjnego 1000 zł;
- Nieodpłatne przekazanie, sprzedaż i likwidacja zbędnych zużytych lub uszkodzonych składników majątku stanowiące wyposażenie jednostek sektora finansów publicznych po zmianach rozporządzenia Rady Ministrów;
- Przestrzeganie higieny w procesie produkcji i obrocie żywności HACCP.

W ramach dobrych praktyk kontynuowane były szkolenia z zakresu:

- Korupcja w administracji publicznej;
- Przeciwdziałanie korupcji.

W 2024 r. w celu utrzymania wysokiego poziomu świadczonych usług, zachowania i wzmacniania kompetencji zawodowych, wsparcia oraz poszukiwania źródeł trudności w pracy i możliwości ich pokonywania pracownicy mieli możliwość i korzystali z superwizji indywidualnych i grupowych.

Infrastruktura

Centrum Pomocy Społecznej Dzielnicy Śródmieście im. prof. Andrzeja Tymowskiego w 2024 r. dysponowało 4 obiektami położonymi w Warszawie:

Tabela 3 - Powierzchnie budynków oraz terenów zielonych

Lp.	obiekt/lokal	powierzchnia obiektu/lokalu	powierzchnia ogrodu
1	lok. ul. Twarda 1	360,04 m ²	763,63 m ²
2	bud. ul. Świętojerska 12A	2 500,00 m ²	2 489,00 m ²
3	bud. ul. Konwiktorska 3/5	1 547,13 m ²	
4	lok. ul. Andersa 6 i 8	307,21 m ²	
5	RAZEM	4 714,38 m²	3 252,63 m²

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CPS

W 2024 r. CPS zrealizowało projekt w zakresie poprawy dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, dofinansowany ze środków PFRON w ramach programu „Dostępna przestrzeń publiczna” pod nazwą „Zwiększenie dostępności budynku przy ul. Świętojerskiej 12 a w Warszawie”. W ramach projektu przeprowadzone zostały prace remontowe związane z przystosowaniem toalet do potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz zamontowane zostały dwie tablice tyflograficzne. W celu utrzymania właściwego stanu urządzeń technicznych oraz infrastruktury, a także dla poprawienia funkcjonalności w 2024 r.:

- przeprowadzono 23 okresowe przeglądy i konserwacje zgodnie z wymaganiami dotyczącymi danego sprzętu oraz zgodnie z obowiązującymi przepisami, były to m.in.: przegląd wentylacji, węzłów cieplnych, systemów przeciwpożarowych, teletechniczny, urządzeń wykorzystywanych w CPS, samochodów oraz badania wody;
- przeprowadzono pielęgnacyjne cięcie drzew w ogrodach przy ul. Świętojerskiej 12a oraz ul. Twardej 1;
- w budynku przy ul. Konwiktorskiej 3/5 wymienione zostały zużyte panele podłogowe oraz kontynuowano wymianę oświetlenia na energooszczędne.
- w budynku przy ul. Świętojerskiej 12a zabezpieczono orynnowanie siatką przeciw gromadzeniu się liści;
- w budynku przy ul. Świętojerskiej 12a i lokalu przy ul. Twardej 1 wymieniono wykładziny;
- przeprowadzono naprawy wynikające z bieżących awarii, w tym: naprawy glazurnicze, wind, samochodów, sprzętu ppoż, urządzeń drukujących, łóżek w Sekcji Opieki Całodobowej oraz naprawy urządzeń gastronomicznych i pralniczych.

W 2024 r. kontynuowano działania zmierzające do ograniczania zużycia energii cieplnej i elektrycznej. Do najważniejszych należały:

- ograniczenie oświetlenia w częściach wspólnych;
- ograniczenie do minimum (jeden punkt) oświetlenia zewnętrznego budynku administracyjnego;
- automatyczne zmniejszanie ogrzewania w godzinach nocnych i w weekendy oraz uruchamianie ogrzewania dopiero, gdy temperatura na zewnątrz spadnie poniżej 12 stopni Celsjusza;
- sukcesywna wymiana oświetlenia na oświetlenie typu LED.

4. Budżet

4.1 Plan i wykonanie

Podstawą gospodarki finansowej CPS jest plan finansowy zatwierdzony uchwałą Rady m.st. Warszawy. Plan finansowy ustalany jest na podstawie zgłoszonych potrzeb i weryfikowany możliwościami finansowymi Dzielnicy Śródmieście. W 2024 r. pierwotny budżet CPS wynosił 37 593 790,00 zł i w trakcie roku został zwiększony o łączną kwotę 5 415 022,00 zł. Otrzymane środki przeznaczone były m.in. na dożywianie, zasiłki stałe i celowe, składki zdrowotne dla podopiecznych, stypendia socjalne, program Korpus Wsparcia Seniorów na 2024 r., pomoc obywatelom Ukrainy oraz bieżące utrzymanie jednostki, w tym wynagrodzenia dla pracowników. Ostateczny plan finansowy w 2024 r. zamknął się kwotą 43 008 812,00 zł.

Rezultatem troski i dbałości o stan środków finansowych oraz należytego wykonania planu finansowego było skierowanie przez CPS do Zarządu Dzielnicy Śródmieście licznych wniosków dotyczących zmian w planie finansowym CPS. W związku z tym podjęte zostały cztery uchwały Rady m.st. Warszawy oraz dwadzieścia jeden zarządzeń Prezydenta m.st. Warszawy.

Wydatki poniesione w 2024 r. dotyczyły realizacji różnorodnych zadań statutowych CPS, w tym zadań własnych i zleconych. Wśród realizowanych zadań znaczną pozycję stanowią wydatki dotyczące obsługi zadań z zakresu pomocy społecznej w kwocie 22 246 229,56 zł. Na wypłatę świadczeń i zasiłków oraz pomoc w naturze wydatkowano kwotę 6 910 602,52 zł. Wydatki na dożywianie dorosłych i dzieci wyniosły 2 795 725,55 zł. Wskazać należy również wydatki na zapewnienie opieki osobom przebywającym i dochodzącym w jednostkach pomocy społecznej, które wyniosły 8 205 034,17 zł, na wsparcie inicjatyw społecznych na rzecz zaspokajania potrzeb życiowych osób i rodzin wydatkowano 616 686,05 zł, a na zapewnienie pomocy, opieki i wychowania dzieciom oraz młodzieży pozbawionym opieki rodziców 684 329,87 zł, w tym na specjalistyczne usługi opiekuńcze dla rodzin z dziećmi o specjalnych potrzebach wynikających z zaburzeń rozwojowych wydatkowano 64 240,00 zł i na usługi społeczne 47 610,00 zł. Na wypłatę stypendiów socjalnych dla uczniów przekazano 152 629,71 zł (w tym 36 481,93 zł na wsparcie uczniów z Ukrainy). Na ubezpieczenia zdrowotne i świadczenia dla osób nieobjętych ubezpieczeniem społecznym oraz osób pobierających niektóre świadczenia z pomocy społecznej 343 860,87 zł.

Pomoc finansowa cudzoziemcom (w tym obywatelom Ukrainy) realizowana była poprzez wypłatę jednorazowego świadczenia pieniężnego 300 zł, żywienie dzieci i młodzieży, zasiłki stałe, celowe.

Łączna kwota środków wydatkowana z tego tytułu przez CPS w 2024 r. wyniosła 443 649,43 zł.

Dodatkowym zadaniem, które zostało zrealizowane przez CPS w 2024 r. był remont łazienki przy ul. Świętojerskiej 12A, na który wydatkowano kwotę 114 882,00 zł w tym 80 000,00 zł pozyskane z PFRON jako środki pozabudżetowe.

Należy także wskazać, iż CPS w 2024 r. objęte zostało badaniem przez biegłego rewidenta rocznego sprawozdania finansowego jednostki w okresie od 1 stycznia 2023 r. do 31 grudnia 2023 r., które zakończyło się bardzo pozytywną oceną.

Tabela 4 - Wykonanie budżetu w latach 2022-2024 – wydatki bieżące

Zadanie	Wyszczególnienie	Wykonanie 2022	Wskaźnik %	Wykonanie 2023	Wskaźnik %	Plan 2024	Wykonanie 2024	Wskaźnik %
	Razem	34 005 092,38	98,62%	37 875 386,29	98,58%	43 008 812,00	42 419 166,41	98,63%
V	EDUKACJA	180 172,81	61,00%	184 589,78	55,12%	211 743,00	152 629,71	72,08%
B/5/2/8/2	Stypendia socjalne	180 172,81	61,00%	184 589,78	55,12%	211 743,00	152 629,71	72,08%
	stypendia socjalne, zasiłki szkolne	155 753,39	64,95%	118 865,78	46,63%	153 759,00	116 147,78	75,54%
	stypendia socjalne - Ukraina	24 419,42	43,96%	65 724,00	82,16%	57 984,00	36 481,93	62,92%
VI	OCHRONA ZDROWIA I POMOC SPOŁECZNA	33 824 919,57	98,94%	37 690 796,51	98,96%	42 797 069,00	42 266 536,70	98,76%
VI/3	Pomoc społeczna - program 3	27 809 720,27	98,88%	31 654 017,72	98,89%	35 350 647,00	35 012 073,31	99,04%
B/VI/3/1	Poradnictwo, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej oraz usługi specjalistyczne - zadanie 1	3 745,66	99,88%	6 680,66	99,96%	5 530,00	5 530,00	100,00%
	Nieodpłatna pomoc prawna			5 257,00	100,00%	5 530,00	5 530,00	100,00%
	Projekt współfinansowany z EFS pn. Miasto z sercem - wsparcie i aktywizacja seniorów	3 745,66	99,88%	1 423,66	99,84%			
B/VI/3/2	Pomoc bezrobotnym, aktywizacja zawodowa - zadanie 2	3 281,20	99,95%	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00%
	Działalność Klubu Aktywizacji Zawodowej	3 281,20	99,95%					
B/VI/3/5	Pomoc dla repatriantów oraz dla uchodźców - zadanie 5	2 295 843,00	99,15%	417 358,91	97,49%	454 288,00	443 649,43	97,66%
	zasiłki dla cudzoziemców - pobyt tolerowany i handel ludźmi	3 700,00	100,00%	16 598,00	100,00%	33 988,00	29 988,00	88,23%
	realizacja zadań związanych z pomocą obywatelom Ukrainy w ramach środków własnych	7 524,11	50,16%					
	wypłata jednorazowego świadczenia pieniężnego 300 zł. dla obywateli Ukrainy	2 119 500,00	99,76%	145 800,00	96,81%	33 300,00	33 300,00	100,00%
	zapewnienie posiłku dla dzieci i młodzieży z Ukrainy	113 751,00	95,78%	109 107,00	95,10%	57 136,00	52 970,56	92,71%
	świadczenia z pomocy społecznej z tytułu zasiłków celowych, okresowych, stałych i pogrzeby dla obywateli Ukrainy	51 367,89	96,12%	145 853,91	99,78%	329 864,00	327 390,87	99,25%
B/VI/3/7	Jednostki obsługi zadań z zakresu pomocy społecznej - zadanie 7	16 053 305,68	99,31%	19 818 748,21	99,48%	22 390 481,00	22 246 229,56	99,36%
	wynagrodzenia i pochodne	13 752 038,17	99,82%	15 686 365,51	99,73%	19 681 077,00	19 591 320,11	99,54%
	- wynagrodzenia osobowe pracowników	10 855 467,94	99,98%	12 344 049,66	99,86%	14 855 671,00	14 849 631,16	99,96%
	- wynagrodzenia i uposażenia wypłacane w związku z pomocą obywatelom Ukrainy	17 532,96	100,00%					
	- program rządowy - dodatki motywacyjne					651 143,00	641 982,81	98,59%
	- dodatkowe wynagrodzenie roczne	713 118,91	100,00%	873 895,33	100,00%	1 014 360,00	1 014 359,49	100,00%
	- wynagrodzenia bezosobowe	19 000,00	100,00%	32 000,00	100,00%	31 955,00	31 955,00	100,00%
	- pochodne od wynagrodzeń	2 146 918,36	98,98%	2 436 420,52	98,96%	3 127 948,00	3 053 391,65	97,62%

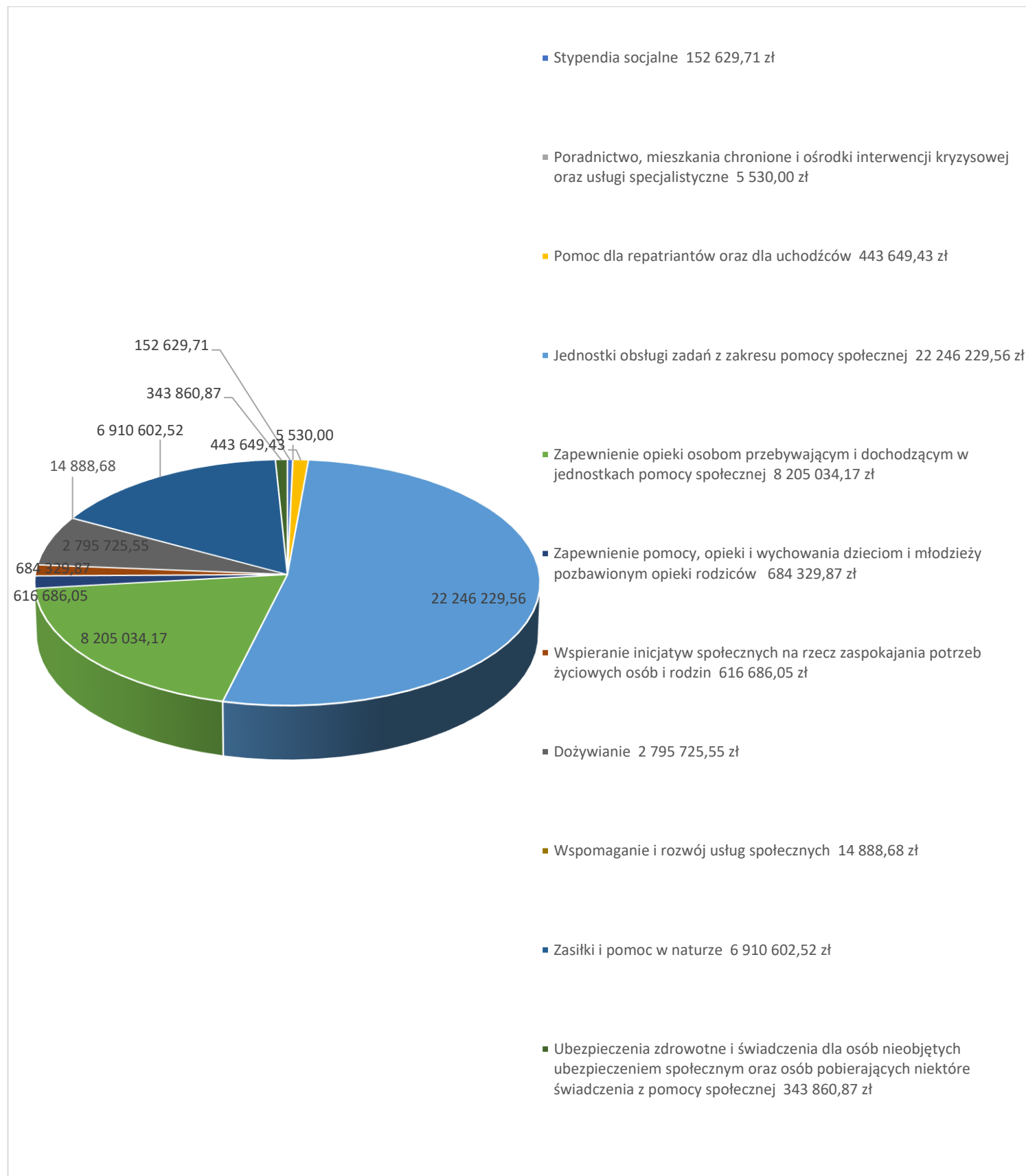
	pozostałe wydatki:	2 062 092,82	95,95%	3 832 451,70	98,45%	2 708 738,00	2 654 243,45	97,99%
	wydatki związane z zatrudnieniem pracowników socjalnych w związku z działaniami prowadzonymi na rzecz obywateli Ukrainy	164 619,42	99,76%	297 015,00	99,76%			
	zapewnienie potrzeb bytowych obywatelom Ukrainy w tym zakwaterowania i wyżywienia	32 165,27	99,99%					
	obsługa realizacji zadań związanych z pomocą obywatelom Ukrainy w zakresie wypłaty jednorazowego świadczenia pieniężnego 300 zł.	42 390,00	99,76%	2 916,00	96,81%	666,00	666,00	100,00%
B/VI/3/8	Zapewnienie opieki osobom przebywającym i dochodzącym w jednostkach pomocy społecznej - zadanie 8	5 975 172,66	97,63%	6 851 021,93	98,01%	8 312 707,00	8 205 034,17	98,70%
	wynagrodzenia i pochodne	4 190 101,05	99,84%	4 814 144,49	99,91%	5 953 658,00	5 934 554,90	99,68%
	- wynagrodzenia osobowe pracowników	3 313 630,87	99,90%	3 792 761,38	99,99%	4 468 440,00	4 468 397,84	100,00%
	- program rządowy - dodatki motywacyjne					261 469,00	255 793,93	97,83%
	- dodatkowe wynagrodzenie roczne	227 562,18	100,00%	274 386,33	100,00%	300 574,00	300 573,52	100,00%
	- wynagrodzenia bezosobowe	8 000,00	100,00%	1 800,00	100,00%	7 315,00	7 315,00	100,00%
	- pochodne od wynagrodzeń	640 908,00	99,46%	745 196,78	99,43%	915 860,00	902 474,61	98,54%
	pozostałe wydatki:	1 781 250,26	92,81%	2 036 877,44	93,81%	2 359 049,00	2 270 479,27	96,25%
	zapewnienie potrzeb bytowych obywatelom Ukrainy w tym zakwaterowania i wyżywienia	3 821,35	99,98%					
B/VI/3/9	Zapewnienie pomocy, opieki i wychowania dzieciom i młodzieży pozbawionym opieki rodziców - zadanie 9	518 316,99	99,83%	729 606,69	99,83%	686 740,00	684 329,87	99,65%
	Asystenci rodzin	359 186,56	99,78%	415 342,69	95,96%	574 890,00	572 479,87	99,58%
	wynagrodzenia i pochodne	349 144,46	99,83%	392 243,02	95,86%	555 586,00	553 289,24	99,59%
	- wynagrodzenia osobowe pracowników	273 817,78	99,95%	308 760,27	96,27%	364 400,00	364 189,33	99,94%
	- program rządowy - dodatki motywacyjne					17 366,00	16 966,67	97,70%
	- dofinansowanie wynagrodzeń i dodatki 200 zł					59 139,00	58 804,08	99,43%
	- dodatkowe wynagrodzenie roczne	18 614,68	100,00%	21 463,78	100,00%	24 864,00	24 863,25	100,00%
	- pochodne od wynagrodzeń	56 712,00	99,23%	62 018,97	92,57%	89 817,00	88 465,91	98,50%
	pozostałe wydatki:	10 042,10	98,04%	23 099,67	97,69%	19 304,00	19 190,63	99,41%
	Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla rodzin z dziećmi o specjalnych potrzebach wynikających z zaburzeń rozwojowych	59 000,00	100,00%	73 032,00	100,00%	64 240,00	64 240,00	100,00%
	Usługi społeczne w formie opiekuńczej, świadczone dla rodzin z dziećmi z powodu trudności opiekuńczo-wychowawczych (m.in. zajęcia w placówkach oświaty, opieka nad dziećmi w ich miejscu zamieszkania, pomoc rodzicom w opiece nad dziećmi w trakcie spacerów i wyjść do różnych instytucji, urzędów)	39 200,00	100,00%	52 096,00	100,00%	47 610,00	47 610,00	100,00%
	Grupa wsparcia	3 029,60	99,99%					
	wydatki związane z zatrudnieniem Asystentów Rodziny w związku z działaniami prowadzonymi na rzecz obywateli Ukrainy	57 900,83	99,83%	189 136,00	100,00%			

B/VI/3/10	Wspieranie inicjatyw społecznych na rzecz zaspokajania potrzeb życiowych osób i rodzin - zadanie 10	304 735,48	95,32%	874 491,09	98,65%	621 830,00	616 686,05	99,17%
	1. Festiwal Lato Seniora	3 987,86	99,70%	28 700,04	99,65%	23 950,00	23 950,00	100,00%
	2. Śródmieście przeciw bezdomności	22 649,26	91,14%	6 150,72	99,72%			
	3. Cyfrowy Senior	14 818,50	100,00%	58 532,57	99,49%	15 800,00	15 800,00	100,00%
	4. Zespół interdyscyplinarny	3 339,83	95,42%	14 875,17	85,69%	27 850,00	24 484,68	87,92%
	5. Wolontariat	35 501,84	96,50%	80 430,90	99,81%	21 229,00	21 138,53	99,57%
	6. Ochotnicy warszawscy	2 998,97	99,97%	3 000,00	100,00%	3 000,00	3 000,00	100,00%
	7. Spotkajmy się na Twardej	23 810,10	96,23%			40 524,00	40 521,24	99,99%
	8. Wspieraj Seniora/ Korpus Wsparcia Seniorów	28 409,36	94,70%	3 705,00	100,00%			
	9. Pod własny dach	25 599,96	83,91%	314 694,43	99,61%	191 370,00	190 294,72	99,44%
	10. Spotkanie Świąteczne dla rodzin z dziećmi	78 500,00	98,13%	70 500,00	100,00%	86 000,00	86 000,00	100,00%
	11. Budżet obywatelski	65 119,80	96,47%	236 239,49	97,38%	118 660,00	118 063,19	99,50%
	12. Mama Wśród Mieściu			13 874,77	95,12%	27 447,00	27 433,69	99,95%
	13. Piknik z planszówkami			34 440,00	98,40%			
	14. Piknik rodzinny			9 348,00	99,32%			
	15. Śródmiejska Wigilia dla Mieszkańców					66 000,00	66 000,00	100,00%
B/VI/3/11	Dożywianie - zadanie 11	2 655 319,60	99,11%	2 956 110,23	97,61%	2 819 559,00	2 795 725,55	99,15%
B/VI/3/11/1	Realizacja programu "Pomoc państwa w zakresie dożywiania"	1 785 154,36	99,39%	2 084 185,19	98,47%	1 878 242,00	1 863 100,37	99,19%
B/VI/3/11/2	Pozostałe zadania z zakresu dożywiania	870 165,24	98,55%	871 925,04	95,62%	941 317,00	932 625,18	99,08%
B/VI/3/13	Wspomaganie i rozwój usług społecznych					59 512,00	14 888,68	25,02%
	Korpus Wsparcia Seniorów Moduł I					59 512,00	14 888,68	25,02%

VI/4	Wyplata świadczeń i zasiłków oraz pomoc w naturze - program 4	6 015 199,30	99,25%	6 036 778,79	99,34%	7 446 422,00	7 254 463,39	97,42%
B/VI/4/1	Zasiłki i pomoc w naturze - zadanie 1	5 761 434,97	99,25%	5 788 540,22	99,32%	7 099 764,00	6 910 602,52	97,34%
	zasiłki okresowe	408 908,76	99,74%	424 939,11	99,54%	432 139,00	432 010,10	99,97%
	zasiłki celowe w tym odpady	1 822 790,62	99,58%	2 113 062,49	99,85%	2 281 855,00	2 281 048,26	99,96%
	zasiłki stałe	3 011 677,38	99,67%	2 900 928,27	99,27%	4 203 070,00	4 021 154,49	95,67%
	pogrzeby	518 058,21	95,49%	349 610,35	96,32%	182 700,00	176 389,67	96,55%
B/VI/4/4	Ubezpieczenia zdrowotne i świadczenia dla osób nieobjętych ubezpieczeniem społecznym oraz osób pobierających niektóre świadczenia z pomocy społecznej - zadanie 4	253 764,33	99,04%	248 238,57	99,80%	346 658,00	343 860,87	99,19%
	wydawanie decyzji potwierdzających prawo do korzystania z bezpłatnych świadczeń opieki zdrowotnej	8 950,84	99,96%	11 052,00	100,00%	16 262,00	16 015,80	98,49%
	opłaty składki zdrowotnej od zasiłku stałego dla podopiecznych Centrum Pomocy Społecznej nieobjętych ubezpieczeniem zdrowotnym	244 813,49	99,01%	237 186,57	99,79%	330 396,00	327 845,07	99,23%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych CPS za lata 2022-2024.

Wykres 6 - Wydatki bieżące poniesione w 2024 r. w podziale na zadania

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdania finansowego CPS za 2024 r.

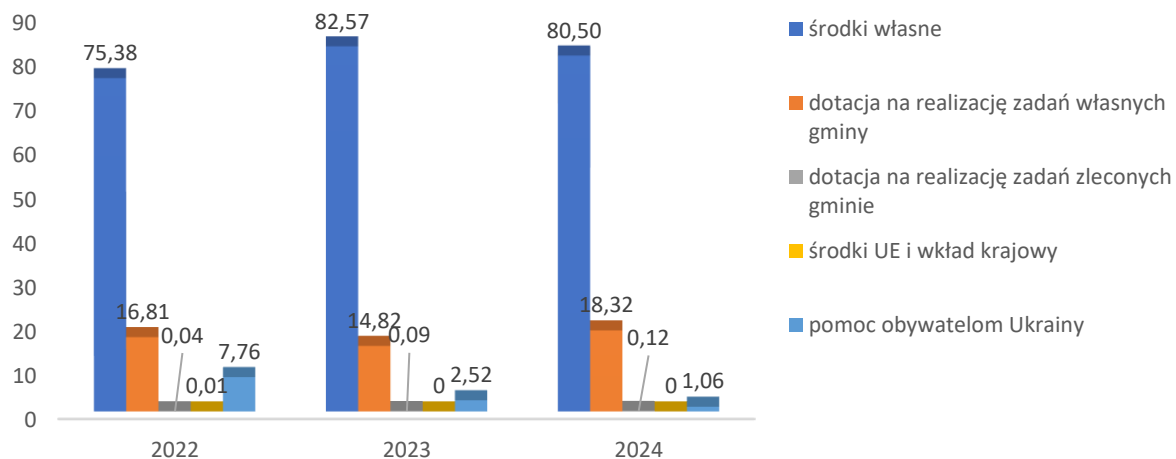
Tabela 5 - Struktura wydatków bieżących w podziale na źródła finansowania w latach 2022-2024

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2022					Razem 2022	Wykonanie 2023					Razem 2023	Wykonanie 2024					Razem 2024
		środki własne	dotacja na realizację zadań własnych gminy	dotacja na realizację zadań zleconych gminie	środki UE i wkład krajowy	pomoc obywatelom Ukrainy		środki własne	dotacja na realizację zadań własnych gminy	dotacja na realizację zadań zleconych gminie	środki UE i wkład krajowy	pomoc obywatelom Ukrainy		środki własne	dotacja na realizację zadań własnych gminy	dotacja na realizację zadań zleconych gminie	środki UE i wkład krajowy	pomoc obywatelom Ukrainy	
1	Stypendia i zasiłki szkolne	33 134,68	122 618,71				155 753,39	24 765,16	94 100,62				118 865,78	23 229,55	92 918,23				116 147,78
2	Nieodpłatna pomoc prawna									5 257,00			5 257,00			5 530,00			5 530,00
3	Dożywianie	1 587 044,82	1 068 274,78				2 655 319,60	1 765 415,23	1 190 695,00				2 956 110,23	1 677 865,33	1 117 860,22				2 795 725,55
	w tym: Program posiłek w szkole i w domu	716 879,58	1 068 274,78				1 785 154,36	893 490,19	1 190 695,00				2 084 185,19	745 240,15	1 117 860,22				1 863 100,37
	pozostałe zadania z zakresu dożywiania	870 165,24					870 165,24	871 925,04					871 925,04	932 625,18					932 625,18
4	Zasiłki i pomoc w naturze	2 385 484,92	3 375 950,05				5 761 434,97	2 600 716,95	3 187 823,27				5 788 540,22	2 599 576,72	4 311 025,80				6 910 602,52
	w tym : zasiłki stałe		3 011 677,38				3 011 677,38		2 900 928,27				2 900 928,27		4 021 154,49				4 021 154,49
	zasiłki celowe	1 554 090,69					1 554 090,69	1 849 019,33					1 849 019,33	2 070 235,72					2 070 235,72
	odpady	268 699,93					268 699,93	264 043,16					264 043,16	210 812,54					210 812,54
	zasiłki okresowe	44 636,09	364 272,67				408 908,76	138 044,11	286 895,00				424 939,11	142 138,79	289 871,31				432 010,10
	pogrzeby	518 058,21					518 058,21	349 610,35					349 610,35	176 389,67					176 389,67
5	Ubezpieczenia zdrowotne,decyzje zdrowotne		244 813,49	8 950,84			253 764,33		237 186,57	11 052,00			248 238,57		327 845,07	16 015,80			343 860,87
6	Asystenci rodzin	445 416,16	15 000,00				460 416,16	525 470,69	15 000,00				540 470,69	593 654,98	90 674,89				684 329,87
	w tym : wynagrodzenia	258 817,78	15 000,00				273 817,78	295 410,27	13 350,00				308 760,27	364 189,33					364 189,33
	dodatki motywacyjne														16 966,67				16 966,67
	dofinansowanie wynagrodzeń i dodatki														58 804,08				58 804,08
	pochodne od wynagrodzeń	56 712,00					56 712,00	60 368,97	1 650,00				62 018,97	73 561,77	14 904,14				88 465,91
	pozostałe	28 656,78					28 656,78	44 563,45					44 563,45	44 053,88					44 053,88
	usługi specjali. dla rodzin z dziećmi	59 000,00					59 000,00	73 032,00					73 032,00	64 240,00					64 240,00
	usługi społeczne	39 200,00					39 200,00	52 096,00					52 096,00	47 610,00					47 610,00
	grupa wsparcia	3 029,60					3 029,60												
7	Cudzoziemcy - pobyt tolerowany, handel ludźmi, Ukraina			3 700,00		2 638 416,76	2 642 116,76			16 598,00		955 551,91	972 149,91			29 988,00		450 809,36	480 797,36
8	Utrzymanie CPS	14 930 568,48	862 605,04				15 793 173,52	18 633 843,21	884 974,00				19 518 817,21	20 738 369,96	1 507 193,60				22 245 563,56
	w tym: wynagrodzenia	10 137 296,90	718 171,04				10 855 467,94	11 603 509,66	740 540,00				12 344 049,66	14 249 897,16	599 734,00				14 849 631,16
	dodatki motywacyjne														641 982,81				641 982,81
	pochodne od wynagrodzeń	2 044 859,85	98 634,00				2 143 493,85	2 300 238,88	98 634,00				2 398 872,88	2 833 714,86	219 676,79				3 053 391,65
	umowy zlecenia	19 000,00					19 000,00	32 000,00					32 000,00	31 955,00					31 955,00
	remont budynku							1 665 646,79					1 665 646,79						
	pozostałe	2 729 411,73	45 800,00				2 775 211,73	3 032 447,88	45 800,00				3 078 247,88	3 622 802,94	45 800,00				3 668 602,94

9	Ośrodek Wsparcia	5 971 351,31	0,00	0,00	0,00	0,00	5 971 351,31	6 851 021,93	0,00				6 851 021,93	7 901 766,03	303 268,14			8 205 034,17	
	w tym: wynagrodzenia	3 313 630,87					3 313 630,87	3 792 761,38					3 792 761,38	4 468 397,84				4 468 397,84	
	dodatki motywacyjne														255 793,93			255 793,93	
	pochodne od wynagrodzeń	640 908,00					640 908,00	737 546,10					737 546,10	855 000,40	47 474,21			902 474,61	
	umowy zlecenia	8 000,00					8 000,00	1 800,00					1 800,00	7 315,00				7 315,00	
	zadania-żywienie, imprezy, terapia	425 844,47					425 844,47	589 831,78					589 831,78	602 618,58				602 618,58	
	pozostałe	1 582 967,97					1 582 967,97	1 729 082,67					1 729 082,67	1 968 434,21				1 968 434,21	
10	Zadania z zakresu pomocy bezrobotnym	3 281,20					3 281,20	0,00					0,00	0,00				0,00	
	w tym: Klub Aktywizacji Zawodowej	3 281,20					3 281,20												
11	Wspieranie inicjatyw społecznych na rzecz zaspakajania potrzeb życiowych osób i rodzin	276 326,12	28 409,36		3 745,66		308 481,14	871 527,09	2 964,00		1 423,66		875 914,75	610 686,05	6 000,00		0,00	616 686,05	
	Pod własny dach	25 599,96					25 599,96	314 694,43					314 694,43	190 294,72				190 294,72	
	Festiwal Lato Seniora	3 987,86					3 987,86	28 700,04					28 700,04	23 950,00				23 950,00	
	Śródmieście przeciw bezdomności	22 649,26					22 649,26	6 150,72					6 150,72						
	Cyfrowy Senior	14 818,50					14 818,50	58 532,57					58 532,57	15 800,00				15 800,00	
	Spotkajmy się na Twardej	23 810,10					23 810,10							40 521,24				40 521,24	
	Wolontariat	35 501,84					35 501,84	80 430,90					80 430,90	21 138,53				21 138,53	
	Ochotnicy warszawscy	2 998,97					2 998,97	3 000,00					3 000,00	3 000,00				3 000,00	
	Spotkanie świąteczne dla rodzin z dziećmi	78 500,00					78 500,00	70 500,00					70 500,00	86 000,00				86 000,00	
	Wspieraj Seniora / Korpus Wsparcia Seniorów		28 409,36				28 409,36	741,00	2 964,00				3 705,00						
	Z Murano na Muranów						0,00												
	Zespół interdyscyplinarny	3 339,83					3 339,83	14 875,17					14 875,17	18 484,68	6 000,00			24 484,68	
	Mama Wśród Mieściu							13 874,77					13 874,77	27 433,69				27 433,69	
	Piknik z planszówkami							34 440,00					34 440,00						
	Piknik rodzinny							9 348,00					9 348,00						
	Śródmiejska Wigilia dla Mieszkańców													66 000,00				66 000,00	
	Projekt współfinansowany z EFS OW																		
	Projekt współfinansowany z EFS HF-NM																		
	Projekt współfinansowany z EFS MzS - WIAS				3 745,66		3 745,66			1 423,66			1 423,66						
	Budżety obywatelskie	65 119,80					65 119,80	236 239,49					236 239,49	118 063,19				118 063,19	
12	Wspomaganie i rozwój usług społecznych	0,00					0,00	0,00					0,00	2 977,74	11 910,94			14 888,68	
	Korpus Wsparcia Seniorów Moduł I													2 977,74	11 910,94			14 888,68	
	RAZEM	25 632 607,69	5 717 671,43	12 650,84	3 745,66	2 638 416,76	34 005 092,38	31 272 760,26	5 612 743,46	32 907,00	1 423,66	955 551,91	37 875 386,29	34 148 126,36	7 768 696,89	51 533,80	0,00	450 809,36	42 419 166,41

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych CPS za lata 2022-2024 r.

Wykres 7 - Procentowy podział źródeł finansowania w latach 2022-2024

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych CPS za lata 2022-2024.

Budżet CPS w latach 2022 - 2024 finansowany jest ze środków własnych, dotacji otrzymanych z budżetu Wojewody Mazowieckiego na realizację zadań własnych gminy, dotacji otrzymanych z budżetu Wojewody Mazowieckiego na realizację zadań zleconych gminie, środków przeznaczonych na pomoc obywatelom Ukrainy oraz w latach 2022 – 2023 ze środków europejskich.

W 2024 r. wykonanie środków wynosiło 42 419 166,41 zł, z czego:

- środki własne stanowiły 80,50%
- dotacja otrzymana od wojewody na realizację zadań własnych gminy stanowiła 18,32%
- dotacja otrzymana od wojewody na realizację zadań zleconych gminie stanowiła 0,12%
- środki europejskie stanowiły 0,00%
- środki przeznaczone na pomoc obywatelom Ukrainy stanowiły 1,06%

W 2023 r. wykonanie środków wynosiło 37 875 386,29 zł, z czego:

- środki własne stanowiły 82,57%
- dotacja otrzymana od wojewody na realizację zadań własnych gminy stanowiła 14,82%
- dotacja otrzymana od wojewody na realizację zadań zleconych gminie stanowiła 0,09%
- środki europejskie stanowiły 0,00%
- środki przeznaczone na pomoc obywatelom Ukrainy stanowiły 2,52%

W 2022 r. wykonanie środków wynosiło 34 005 092,38 zł, z czego:

- środki własne stanowiły 75,38%
- dotacja otrzymana od wojewody na realizację zadań własnych gminy stanowiła 16,81%
- dotacja otrzymana od wojewody na realizację zadań zleconych gminie stanowiła 0,04%
- środki europejskie stanowiły 0,01%
- środki przeznaczone na pomoc obywatelom Ukrainy stanowiły 7,76%.

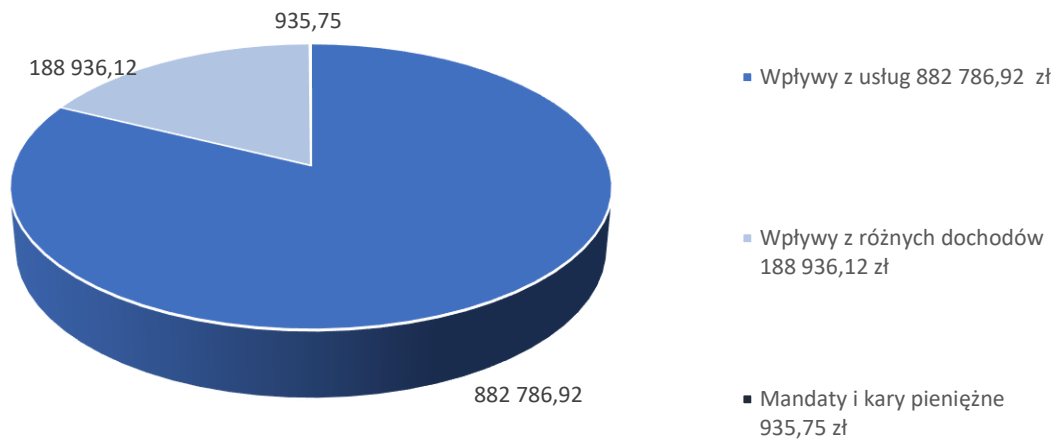
Tabela 6 - Przedstawienie wykonania dochodów w latach 2022-2024

Wyszczególnienie	Wykonanie 2022	Wskaźnik %	Wykonanie 2023	Wskaźnik %	Plan 2024	Wykonanie 2024	Wskaźnik %
DOCHODY WŁASNE	655 614,25	110,09%	964 903,09	130,14 %	821 000,00	1 072 658,79	130,65 %
Wpływy z usług	569 782,04	96,17%	736 440,61	99,33 %	821 000,00	882 786,92	107,53 %
odpłatność za usługi opiekuńcze, żywienie w barach, posiłki i usługi w DWS (fryzjer, pralnia)	569 782,04		736 440,61			882 786,92	
Mandaty i kary pieniężne	4 762,85		10 378,66			935,75	
kara umowna z tytułu niedotrzymania warunków umowy	4 762,85		10 378,66			935,75	
Wpływy z różnych dochodów w tym:	81 069,36		218 083,82			188 936,12	
refundacje za pogrzeby	59 224,27		195 494,51			166 426,89	
refundacje i zwroty z lat ubiegłych	14 526,45		13 743,32			15 798,15	
pozostałe dochody	7 318,62		8 845,99			6 711,08	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych CPS.

W 2024 r. dochody CPS wyniosły łącznie 1 072 658,79 zł, co stanowi 130,65% wykonania planu finansowego. W porównaniu z 2023 r. dochody zwiększyły się o 107 755,70 zł. Zwiększenie dochodów spowodowane było znacznie większymi wpływami z tytułu odpłatności za realizowane przez CPS usługi oraz refundacjami z tytułu wypłaconych zasiłków. W 2024 r. CPS naliczyło kary umowne za nienależyte wykonanie warunków umów w kwocie 935,75 zł.

Wykres 8 - Struktura wykonania dochodów w latach 2022-2024

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych CPS.

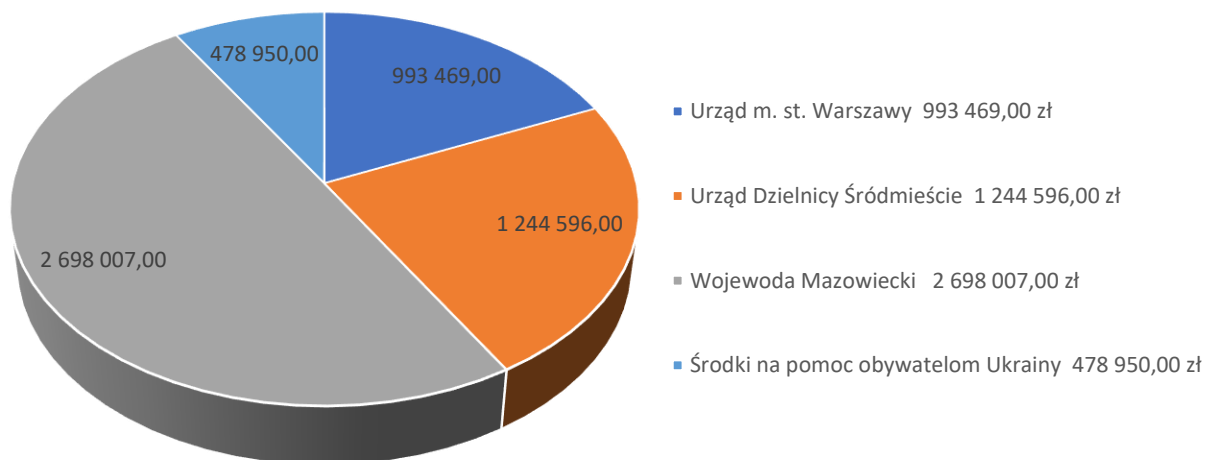
4.2 Dodatkowe środki pozyskane na działalność

Tabela 7 - Środki pozyskane w 2024 r.

	2022	2023	2024
Ogółem	5 096 586,00	2 571 847,00	5 415 022,00
w tym:			
<i>Urząd m. st. Warszawy</i>	241 815,00	371 304,00	993 469,00
<i>Urząd Dzielnicy Śródmieście</i>	715 887,00	323 122,00	1 244 596,00
<i>Wojewoda Mazowiecki</i>	1 482 186,00	1 032 282,00	2 698 007,00
<i>EFS (Europejski Fundusz Społeczny)</i>	2 850,00	0,00	0,00
<i>Środki na pomoc obywatelom Ukrainy</i>	2 653 848,00	845 963,00	478 950,00
<i>Zwrot po zakończonej realizacji projektu „Miasto z Sercem Wspieraj i Aktywizuj Seniorów”</i>	0,00	-824,00	0,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych CPS.

Wykres 9 - Podział pozyskanych środków w 2024 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych CPS.

Środki pozyskane przez CPS w 2024 r. wyniosły 5 415 022,00 zł co stanowiło 12,59% całego planu finansowego CPS. Największą pozycję z pozyskanych środków stanowią finanse od Wojewody Mazowieckiego w kwocie 2 698 007,00 zł, następnie z Urzędu Dzielnicy Śródmieście 1 244 596,00 zł, kolejno z Urzędu m.st. Warszawy 993 469,00 zł i środki na pomoc obywatelom Ukrainy 478 950,00 zł. Porównując do lat ubiegłych: w 2024 r. pozyskane środki stanowiły 12,59% całego planu finansowego CPS na 2024 r., natomiast w 2023 r. środki pozyskane stanowiły 6,62% całego planu finansowego na 2023 r.

Warto zaznaczyć również nową pozycję w strukturze wynagrodzeń pracowników, którą od 1 lipca 2024 r. jest dodatek motywacyjny w kwocie 1 000,00 zł brutto miesięcznie realizowany z programów rządowych: „Dofinansowanie wynagrodzeń pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej w postaci dodatku motywacyjnego na lata 2024 – 2027” i „Dofinansowanie wynagrodzeń pracowników jednostek wspierania rodziny systemu pieczy zastępczej na lata 2024 – 2027” oraz program wspierania rodziny „Asystent rodziny w 2024 r. umożliwiający dofinansowanie dodatków do wynagrodzenia i kosztów zatrudnienia asystentów rodziny.

5. Świadczenia z ustawy o pomocy społecznej

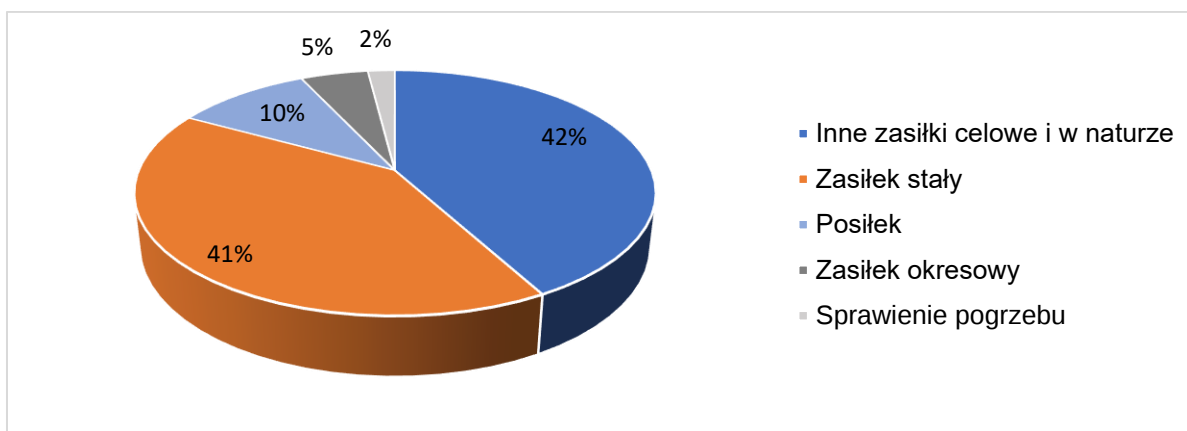
5.1. Świadczenia pieniężne

Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, ustawa o pomocy społecznej nakłada na gminę obowiązek udzielania pomocy osobom i rodzinom będącym w trudnej sytuacji bytowej, w tym pomocy finansowej osobom i rodzinom, które przy udziale własnych zasobów i możliwości nie są w stanie samodzielnie zaspokoić podstawowych potrzeb. Udzielane świadczenia mają charakter zarówno obowiązkowy, jak również fakultatywny. Prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej w 2024 r. przysługiwało osobom i rodzinom, których dochód (netto) nie przekraczał:

- dla osoby samotnie gospodarującej – 776,00 zł;
- dla osoby w rodzinie – 600,00 zł.

Osoby i rodziny, których dochód przekraczał kryterium ustawowe, korzystały ze świadczeń w formie zasiłków celowych specjalnych, które są przyznawane w szczególnych przypadkach. Każdy przypadek był rozpatrywany indywidualnie z uwzględnieniem różnych okoliczności mających wpływ na sytuację danej osoby i rodziny. Zasiłek celowy specjalny może być przyznany w wysokości nieprzekraczającej odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodziny. Zasiłek ten nie podlega zwrotowi.

Wykres 10 - Podział procentowy wydatków na zadania własne w 2024 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania rocznego MRiPS-03 za 2024 r. oraz danych finansowo-księgowych.

Tabela 6 - Struktura wydatków na świadczenia pomocy społecznej w ramach zadań zleconych w 2024 r.

Formy pomocy	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia	Liczba świadczeń*	Kwota świadczeń w zł	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Specjalistyczne usługi opiekuńcze przysługujące na podst. przepisów o ochronie zdrowia psychicznego	62	11 374	775 707,00	61	71
Pomoc – ogółem przyznana cudzoziemcom, o których mowa w art. 5a	34	X	20 000,00	X	X
w tym:					
• zasiłki celowe w formie pieniężnej	34	68	20 000,00	X	X
• w naturze (schronienie, posiłek, niezbędne ubranie)	0	0	0	X	X
Pomoc – ogółem przyznana cudzoziemcom, którzy uzyskali zgodę na pobyt ze względów humanitarnych lub na pobyt tolerowany na terytorium RP	2	X	9 988,00	X	X
w tym:					
• zasiłki celowe w formie pieniężnej	2	16	8 413,00	X	X
• w naturze (schronienie, posiłek, niezbędne ubranie)	1	225	1 575,00	X	X

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania rocznego MRiPS-03 za 2024 r. oraz danych finansowo-księgowych.

Tabela 9 - Struktura wydatków na świadczenia pomocy społecznej w ramach zadań własnych w 2024 r.

Formy pomocy	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń w zł***	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Razem*	2 075	X**	13 679 487,00	1829	2460
Zasiłki stałe	488	5 143	4 021 154,00	483	521
Zasiłki okresowe	147	747	432 010,00	146	230
Posiłek	668	133 717	949 409,00	521	906
w tym dla: dzieci	254	53278	429 302,00	121	488
Usługi opiekuńcze	719	215097	3 973 159,00	699	771
w tym: specjalistyczne	113	35 687	861 426,00	113	138
Sprawienie pogrzebu	X	41	176 390,00	40	45
Inne zasiłki celowe i w naturze	1 121	X	4 122 865,00	1 101	1 557
w tym: zasiłki specjalne celowe	736	9614	1 963 106,00	731	962
Zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego	2	2	4 500,00	2	3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania rocznego MRiPS-03 za 2024 r. oraz danych finansowo-księgowych.

* w wierszu razem wykazuje się rzeczywistą liczbę osób i rodzin objętych pomocą, przy zachowaniu zasady, że dana osoba/rodzina wykazywana jest tylko raz bez względu na liczbę otrzymanych decyzji i świadczeń.

** brak możliwości podsumowania wyniku z różnej jednostki świadczeń zawartych w tabeli (np. godzina, posiłek, decyzja)

*** kwoty świadczeń ze środków własnych oraz dotacji w zaokrągleniu do jednego złotego.

Łączna kwota dotacji to 5 428 885,00 zł w tym:

1) 4 021 154,00 zł dotacja na zasiłki stałe,

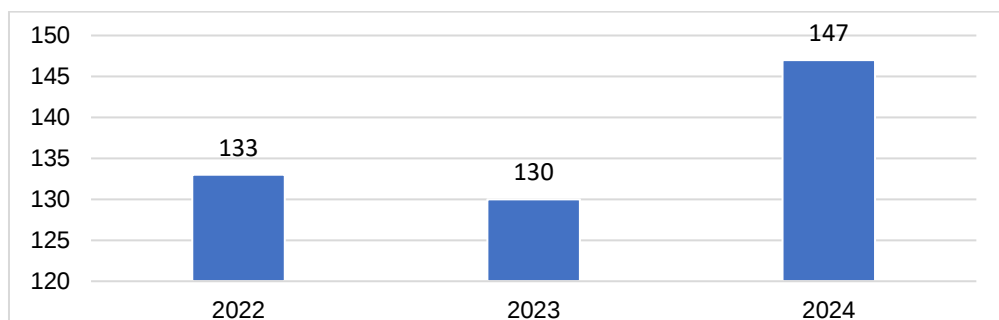
2) 289 871,00 zł dotacja na zasiłki okresowe,

3) 1 117 860,00 zł dotacja na dożywianie ze środków rządowych w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”. Ponadto liczba osób którym przyznano posiłek jest to rzeczywista liczba osób objętych posiłkami ogółem przy założeniu, że każda osoba korzystająca z posiłku bez względu na liczbę, rodzaj przyznanej pomocy oraz źródło finansowania (Program lub Uchwała Rady Miasta m.st. Warszawy) liczona jest tylko raz.

Zasiłki okresowe

CPS w 2024 r. rozpatrywało m.in. wnioski o przyznanie zasiłku okresowego, który przysługuje w szczególności ze względu na okoliczność wystąpienia długotrwałej choroby, bezrobocia, niepełnosprawności. W 2024 r. taką pomocą objęto 147 osób, na co wydatkowano kwotę 432 010,00 zł. Przyznawanie i wypłata zasiłków okresowych jest zadaniem własnym dofinansowywanym ze środków budżetu państwa. Realizacja tego zadania w 2024 r. była finansowana ze środków własnych w wysokości 142 139,00 zł oraz z dotacji państwa w wysokości 289 871,00 zł.

Wykres 11 - Liczba osób korzystających z pomocy w formie zasiłków okresowych w latach 2022 – 2024

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań rocznego MRIPS-03 za lata 2022, 2023 i 2024.

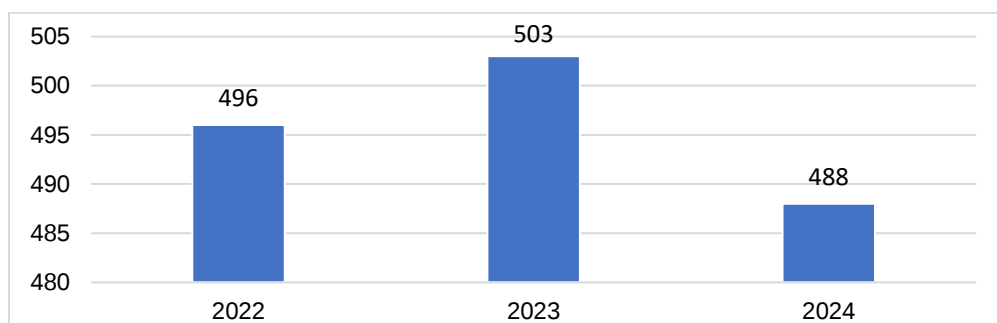
Analizując liczbę zasiłkobiorców okresowych w 2024 r. należy wskazać, że nastąpił wzrost liczby osób uprawnionych w stosunku do roku 2023 r. Wynika to ze wzrostu liczby osób długotrwale chorych.

Zasiłki stałe

Przyznawanie świadczeń w formie zasiłku stałego należy do obowiązkowych zadań pomocy społecznej. Od 1 stycznia 2024 r. kwota zasiłku stałego stanowi różnicę między 130 % kryterium dochodowego, a dochodem - odpowiednio osoby samotnej lub w przeliczeniu na członka rodziny. Jednocześnie wzrosła maksymalna kwota zasiłku stałego do 1 000,00 zł, natomiast minimalna do 100,00 zł.

W 2024 r. objęto tym świadczeniem 488 osób. Realizacja tego zadania była finansowana z dotacji z budżetu państwa w wysokości 4 021 154,00 zł.

Wykres 12 - Liczba osób korzystających z pomocy w formie zasiłków stałych w latach 2022 – 2024

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania rocznego MRiPS-03 za 2022, 2023 i 2024.

Zauważalny jest niewielki spadek liczby osób korzystających z pomocy w formie zasiłku stałego w stosunku do roku 2023, tj. o 15 osób. Ma to związek z wydłużającym się terminem oczekiwania na uzyskanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności uprawniającego do zasiłku stałego. Osoba, która stara się o pomoc w formie zasiłku stałego, ale nie dysponuje jeszcze dokumentem wskazującym na stopień niepełnosprawności, powinna dołączyć do wniosku potwierdzenie, że o niego wystąpiła. W okresie oczekiwania na jego wydanie przysługuje jej zasiłek okresowy w wysokości i na zasadach określonych w art. 38 ustawy o pomocy społecznej.

Zasiłki celowe

Zasiłek celowy w pomocy społecznej jest świadczeniem najczęściej udzielanym i przyznawanym na zaspokajanie różnych podstawowych potrzeb życiowych. W 2024 r. CPS udzieliło pomocy w tej formie 1 121 osobom, na kwotę 4 122 865,00 zł. Szczególnym rodzajem zasiłku celowego jest zasiłek celowy specjalny, przyznawany w wyjątkowych sytuacjach życiowych osobom i rodzinom, których dochody przekraczają ustawowe kryterium dochodowe. Pomoc w tej formie przyznano 736 osobom, na łączną kwotę 1 963 106,00 zł.

Strukturę wybranych zasiłków celowych i specjalnych zasiłków celowych z podziałem na poszczególne cele zaprezentowano w poniższej tabeli.

Tabela 10 - Struktura wybranych zasiłków celowych i specjalnych zasiłków celowych.

Rodzaj świadczenia zrealizowanego w 2024 r.	Kwota świadczenia	Liczba świadczeń	Średnia wysokość zasiłku	Liczba osób, którym przyznano świadczenie	Średnia wysokość świadczenia na osobę
Zakup środków czystości i higieny osobistej	539 041,14 zł	4 779	112,79 zł	792	680,61 zł
Zakup odzieży i obuwia	498 945,46 zł	2 180	228,87 zł	700	712,78 zł
Zakup żywności	591 076,56 zł	1 663	355,43 zł	589	1 003,53 zł
Zakup sprzętu gospodarstwa domowego, bielizny, pościeli i ręczników	259 218,88 zł	1 167	222,12 zł	469	552,71 zł
Opłata za energię elektryczną i gaz	224 086,76 zł	1 279	175,20 zł	322	695,92 zł
Pokrycie części lub całości kosztów leków i leczenia	244 140,31 zł	1 044	233,85 zł	333	733,15 zł
Opłata czynszu	200 499,13 zł	680	294,85 zł	164	1 222,56 zł
Pokrycie bieżących kosztów utrzymania budynku/lokalu mieszkalnego	210 812,54 zł	2 606	80,90 zł	335	629,29 zł
Zakup bonów towarowych do sklepu	12 000,00 zł	39	307,69 zł	14	857,14 zł
Opłata wypoczynku dla dzieci i młodzieży i turnusu rehabilitacyjnego	8 676,00 zł	11	788,73 zł	10	867,60 zł
Pokrycie kosztów remontu mieszkania	6 350,00 zł	16	396,88 zł	14	453,57 zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wewnętrznych danych CPS.

Na podstawie analizy rodzaju przyznanych świadczeń i liczby osób korzystających z pomocy, widoczne jest największe zapotrzebowanie na zakup środków czystości i higieny osobistej, odzieży i obuwia oraz żywności.

5.2. Świadczenia niepieniężne

5.2.1 Praca socjalna

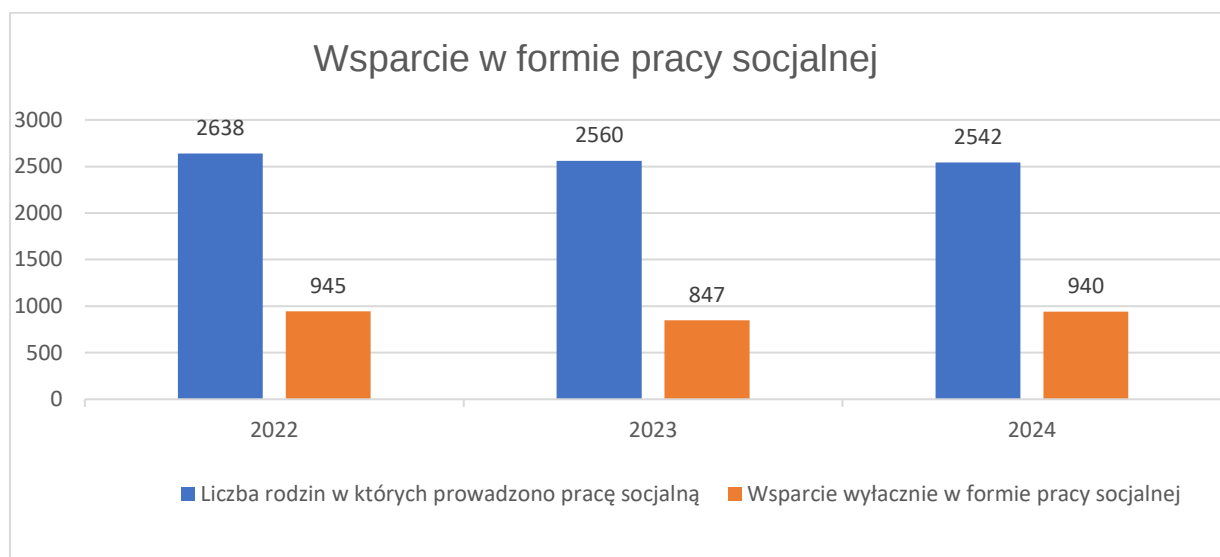
Jednym z głównych, a zarazem najtrudniejszym elementem pracy pracowników socjalnych CPS jest praca socjalna. Z uwagi na swoją złożoność, jej efekty są trudne do ujęcia ilościowego, mają najczęściej charakter jakościowy, postrzegany często różnie przez zaangażowane strony i są rozłożone w czasie. Praca socjalna ma bowiem charakter długofalowego procesu, którego kluczowy element stanowi interakcja pomiędzy pracownikiem socjalnym a osobą dotkniętą kryzysem, grupą lub społecznością, osadzona w przyjętej przez pracownika socjalnego aksjologii często obcej lub nie akceptowanej przez klienta. Dzięki swojemu dynamicznemu charakterowi, bazującemu na wzajemnej relacji, kształtują się warunki sprzyjające nabyciu przez Klientów nowych kompetencji życiowych, odzyskaniu poczucia własnej wartości, godności oraz pobudzaniu ich aktywności społecznej. Praca socjalna prowadzona jest z wykorzystaniem metod adekwatnych do specyfiki potrzeb Klientów (indywidualizacja) i oferuje różnorodny katalog działań przyczyniających się do wzmocnienia ich potencjału.

Praca socjalna prowadzona jest:

- z osobami i rodzinami w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej;
- ze społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokajania potrzeb członków społeczności.

W 2024 r. pracownicy socjalni prowadzili pracę socjalną z 2 542 rodzinami, z czego 940 rodzin korzystało ze wsparcia wyłącznie w formie pracy socjalnej. Liczba rodzin korzystających wyłącznie z pomocy w formie pracy socjalnej wzrosła w stosunku do roku ubiegłego o 93 rodziny. Wskazuje to na zwiększające się zapotrzebowanie na działania wspierające i pracę socjalną, w oddzieleniu od świadczeń finansowych.

Wykres 13 - Wsparcie osób/rodzin w formie pracy socjalnej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania rocznego MRiPS-03 za 2024 r.

Praca socjalna może być prowadzona w oparciu o zawarty z rodziną/osobą kontrakt socjalny, czyli pisemną umowę zawartą z osobą ubiegającą się o pomoc, określającą uprawnienia i zobowiązania stron umowy. Kontrakt socjalny zawierany jest w celu określenia sposobu współdziałania w rozwiązywaniu problemów osób lub rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej, zawodowej lub przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. Treść i sposób zawieranej w formie kontraktu socjalnego umowy są efektem indywidualnego podejścia do rodziny/osoby w oparciu o dobrze przygotowaną diagnozę. Podstawę do sformułowania szczegółowych diagnoz sytuacji osób i rodzin oraz przygotowania wspólnie z nimi planu pomocy i koniecznych działań zmierzających do poprawy ich funkcjonowania w różnych obszarach życia stanowił wywiad środowiskowy.

W 2024 r. pracownicy socjalni przeprowadzili łącznie 8 539 wywiadów środowiskowych. Wywiady środowiskowe stanowiły również podstawę do zawierania kontraktów socjalnych. W 2024 r. pracownicy socjalni zawarli łącznie 141 kontraktów socjalnych. Osoby lub członkowie rodzin, którzy je podpisali, mogli otrzymać uprawnienia do bezpłatnych przejazdów środkami transportu miejskiego (na podstawie Uchwały Nr XXXIII/828/2016 Rady m.st. Warszawy z dnia 25 sierpnia 2016 r. w sprawie ustalenia ulg za usługi przewozowe środkami lokalnego transportu zbiorowego w m.st. Warszawie). Zgodnie z tą Uchwałą w 2024 r. pracownicy socjalni wydali 179 zaświadczeń celem uzyskania uprawnień do bezpłatnych przejazdów środkami lokalnego transportu zbiorowego w m.st. Warszawa. Poza przyznawaniem świadczeń z pomocy społecznej pracownicy socjalni w 2024 r. przygotowali 629 zaświadczeń, w tym 27 zaświadczeń dla osób w kryzysie bezdomności dla celów uzyskania lokalu

z mieszkaniowego zasobu m. st. Warszawy, 423 zaświadczenia w innych sprawach oraz 517 opinii dotyczących sytuacji osób/rodzin dla instytucji zewnętrznych.

W 2024 r. pracownicy socjalni w ramach działań w obszarze pracy socjalnej, podejmowali wiele czynności na rzecz oraz w interesie beneficjentów, m.in.:

- w 99 przypadkach składali zeznania w charakterze świadków przed sądami, Prokuraturą, Policją;
- w 17 przypadkach złożyli wnioski do sądu o umieszczenie osoby w domu pomocy społecznej, zaś w 4 przypadkach o leczenie w szpitalu psychiatrycznym bez jej zgody;
- w 29 przypadkach podejmowali interwencję kryzysową w środowisku z powodu zagrożenia życia lub zdrowia.

Zaawansowana praca socjalna

Wyróżnikiem zaawansowanej pracy socjalnej jest szczegółowa diagnoza sytuacji Klienta, ustalenie celów, planów pracy, stosowanie kontraktów socjalnych lub umów współpracy, zawieranie Indywidualnych Programów wychodzenia z Bezdomności oraz systematyczny monitoring i ewaluacja działań.

W 2024 r. z szeroko rozumianej pracy socjalnej, w tym zaawansowanej pracy socjalnej, realizowanej przez pracowników socjalnych CPS skorzystało 256 środowisk. Głównym celem tych działań było wzmacnianie samodzielności klientów, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz zapewnienie pomocy adekwatnej do ich potrzeb.

Do usługi pracy socjalnej, w tym zaawansowanej pracy socjalnej zostało zgłoszonych 256 środowisk. W tej liczbie zawarte są 174 środowiska, w których wiodącym problemem jest kryzys bezdomności, natomiast w pozostałych – 82 środowiskach – powodami ubiegania się o taką formę pomocy są: ubóstwo, niezaradność życiowa, uzależnienia, przewlekła choroba, spirala zadłużeń. Ze zgłoszonych 256 środowisk, w 143 środowiskach przeprowadzono szczegółowe diagnozy sytuacji życiowej klientów, które umożliwiły wdrożenie kompleksowych i długoterminowych działań w ramach zaawansowanej pracy socjalnej.

Spośród 143 środowisk objętych zaawansowaną pracą socjalną działania zakończono w 52 rodzinach. W 30 z nich osiągnięto pełne usamodzielnienie klientów, którzy zrealizowali wszystkie ustalone cele współpracy. Wyniki te świadczą o efektywności przyjętych strategii wsparcia.

Osiągnięte cele współpracy były różnorodne i obejmowały wiele aspektów funkcjonowania klientów.

Do najważniejszych z nich należą:

- poprawa sytuacji lokalowej Klientów: dzięki działaniom podejmowanym w ramach pracy socjalnej wiele osób mogło ubiegać się o najem lokalu z mieszkaniowego zasobu m. st. Warszawy. W niektórych przypadkach działania pracowników socjalnych pozwoliły uniknąć eksmisji – Klienci decydowali się na samodzielną spłatę zadłużeń, restrukturyzację długów, uregulowanie sytuacji prawnej zajmowanego lokalu;
- poprawa lub utrzymanie stanu zdrowia: Klienci otrzymali dostęp do niezbędnej opieki medycznej poprzez uzyskanie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, co umożliwiło im rozpoczęcie lub kontynuację leczenia, terapii, rehabilitacji itp. Dzięki temu wiele osób poprawiło lub utrzymało swój stan zdrowia na poziomie pozwalającym na optymalne funkcjonowanie;
- uzyskanie uprawnień związanych z niepełnosprawnością: wspierano klientów w procesie ustalania stopnia niepełnosprawności, co umożliwiło im uzyskanie świadczeń oraz innych form wsparcia przewidzianych w przepisach prawa;
- poprawa relacji rodzinnych i funkcjonowania w środowisku lokalnym: działania pracowników socjalnych przyczyniły się do wzmocnienia więzi rodzinnych oraz poprawy komunikacji między członkami rodzin. W niektórych przypadkach udało się również zintegrować rodziny z lokalną społecznością, co wpłynęło pozytywnie na ich sytuację życiową;
- poprawa sytuacji socjalno-bytowej: dzięki efektywnemu wykorzystaniu dostępnych uprawnień i świadczeń wielu klientów osiągnęło stabilizację finansową, a w niektórych przypadkach nawet pełną samodzielność ekonomiczną.

Pracownicy socjalni realizujący pracę socjalną i zaawansowaną pracę socjalną w ramach profesjonalizacji kadr pomocy społecznej systematycznie uczestniczą w szkoleniach, superwizjach, biorą udział w spotkaniach Branżowej Komisji Dialogu Społecznego. Uczestniczą również w międzynarodowych i ogólnopolskich konferencjach naukowych, podczas których dzielą się swoją wiedzą i doświadczeniem zawodowym.

5.2.2 Dożywianie

Z pomocy w formie dożywiania w 2024 r. skorzystało łącznie 1 419 osób. W ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” w 2024 r. pomocą objęto 1 018 osób. Pomoc była udzielana na podstawie Uchwały Rady Ministrów Nr 140 z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023.

W ramach pozostałych zadań z zakresu dożywiania pomocą objęto natomiast 902 osoby.

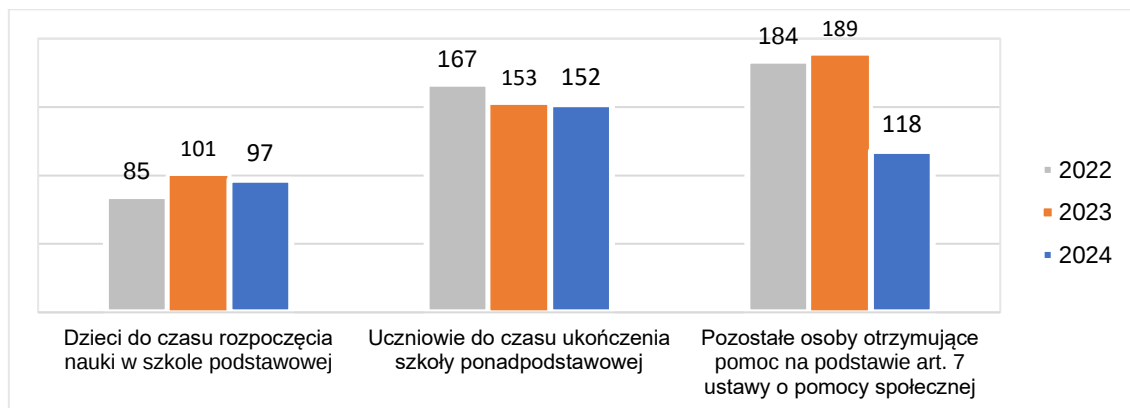
Pomoc przyznawana była na podstawie Uchwały Rady m.st. Warszawy Nr XXXVII/843/2004 z dnia 16 września 2004 r. w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze oraz zasad zwrotu wydatków za świadczenia z pomocy społecznej realizowane przez m.st. Warszawę w zakresie zadań własnych gminy (ze zm.)

Wzorem lat ubiegłych z okazji Świąt Bożego Narodzenia CPS wsparło osoby i rodziny pozostające w trudnej sytuacji życiowej, pomocą rzeczową w formie paczek okolicznościowych. Podopieczni CPS otrzymali paczki świąteczne z artykułami spożywczymi w łącznej liczbie 660 szt. Wartość artykułów spożywczych w jednej paczce wyniosła 114,95 zł natomiast łączny koszt zakupu paczek okolicznościowych wyniósł 75 867,00 zł.

Program „Posiłek w szkole i w domu”

Program zapewniał pomoc osobom starszym, niepełnosprawnym, dzieciom, które wychowują się w rodzinach znajdujących się w trudnej sytuacji jak również innym osobom, które we własnym zakresie nie są w stanie zapewnić sobie ciepłego posiłku. Program przewiduje także możliwość wsparcia w formie zasiłku celowego przeznaczonego na zakup posiłku lub żywności dla potrzebujących. W ramach programu w 2024 r. zasiłek celowy na zakup posiłku lub żywności przyznano 577 osobom. Wsparcie w tej formie przyznawane było osobom i rodzinom, których dochód nie przekraczał 200%, kryterium dochodowego określonego w art. 8 ustawy o pomocy społecznej.

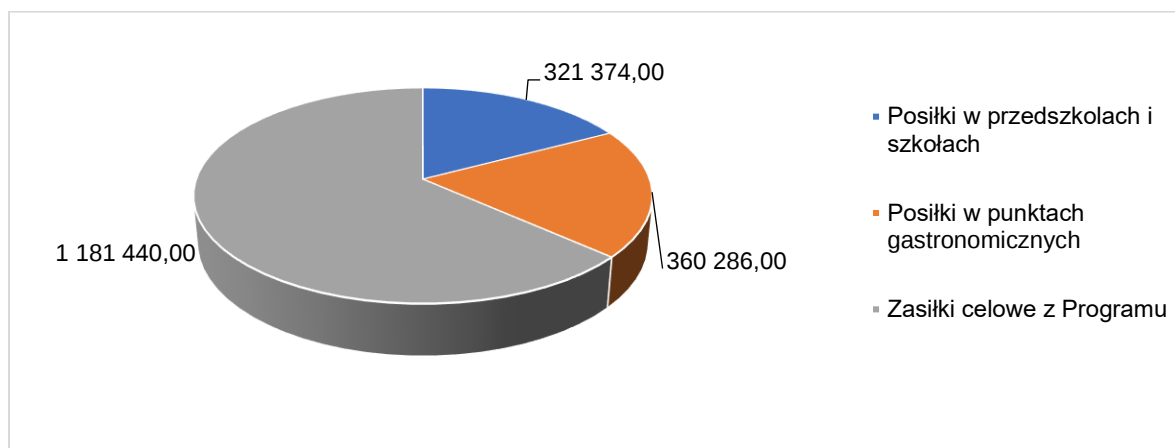
Wykres 14 - Porównanie liczby osób korzystających z posiłku w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania z realizacji programu „Posiłek w szkole i w domu”.

Dla porównania w 2023 r. z programu skorzystało łącznie 1 157 osób, w tym 357 dzieci korzystających z placówek oświatowych i opiekuńczo-wychowawczych, natomiast w 2024 r. z programu skorzystało 1 018 osób, w tym 327 dzieci. Porównując zatem lata 2023 r. i 2024 r. zmniejszyła się o 139 ogólna liczba osób korzystających z programu, w tym liczba dzieci uległa zmniejszeniu o 30. Przyznawanie pomocy z programu dla dzieci korzystających z placówek oświatowych i opiekuńczo-wychowawczych wiąże się z koniecznością zawierania przez CPS porozumień lub umów z placówkami oświatowymi i agentami. W 2024 r. CPS zawarło w przedmiotowym zakresie łącznie 123 umowy oraz porozumienia.

Wykres 15 - Wydatki na formy pomocy z programu „Posiłek w szkole i w domu”

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania z realizacji programu „Posiłek w szkole i w domu”.

Na realizację programu wydatkowano ogółem 1 863 100,00 zł, w tym:

- 745 240,00 zł ze środków własnych;
- 1 117 860,00 zł z dotacji rządowej.

Pomoc żywnościowa FEPŻ

W 2024 r. pracownicy socjalni realizowali działania w ramach Programu Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021 - 2027 r. współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego Plus - Podprogram 2023. Głównym celem programu było udzielanie wsparcia poprzez udostępnienie pomocy żywnościowej w formie produktów żywnościowych osobom najuboższym. Uprawnienia do korzystania z pomocy żywnościowej są uwarunkowane trudną sytuacją życiową oraz od 12 lutego 2024 r. nową wysokością dochodu do 265 % kryterium dochodowego uprawniającego do korzystania ze świadczeń pomocy społecznej, którego wysokość w 2024 r. wynosiła odpowiednio: 2 056,40 zł dla osoby samotnie gospodarującej i 1 590,00 zł dla osoby w rodzinie.

Skierowania pozwalające na otrzymanie pomocy żywnościowej wydawali pracownicy socjalni w ramach Podprogramu realizowanego od marca 2024 r. do września 2024 r. Skierowania obowiązywały przez cały okres trwania Podprogramu, w ramach którego wydawana była żywność o łącznej wadze 34 kg dla jednej osoby, w jednym wybranym punkcie dystrybucji. Dystrybucją żywności dla mieszkańców Dzielnicy Śródmieście zajmowała się organizacja partnerska – Polski Komitet Pomocy Społecznej przy ul. Hożej 62.

W 2024 CPS r. wydało łącznie 346 skierowań dla 631 osób, w tym dla 59 osób obywateli Ukrainy.

Usługi cateringowe

Pomoc w formie posiłku z dowozem (catering) polega na przygotowaniu i dostarczeniu przez firmę cateringową do mieszkań podopiecznych CPS gorących posiłków. Usługa skierowana jest do osób pełnoletnich, niesamodzielných i niewychodzących z domu, którym przysługuje pomoc w postaci jednego gorącego posiłku dziennie, a którzy z powodu stanu zdrowia, nie mogą go sobie zapewnić we własnym zakresie.

Pomoc jest udzielana na podstawie uchwały Rady m.st. Warszawy Nr XXXVII/843/2004 z dnia 16 września 2004 r. w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze oraz zasad zwrotu wydatków za świadczenia z pomocy społecznej realizowane przez m.st. Warszawę w zakresie zadań własnych gminy (Dz. Urz. Woj. Maz. Nr 253, poz. 6856 z późn. zm.).

Z tej formy wsparcia w 2024 r. skorzystały 282 osoby, w tym 83 osoby, których dochód nie przekraczał 200% kryterium dochodowego określonego w art. 8 ustawy o pomocy społecznej.

Usługi cateringowe realizowane były w zależności od zgłaszanych potrzeb od 2 do 7 dni w tygodniu.

Podopieczni CPS najczęściej korzystali z posiłków przyznanych na 7 dni w tygodniu, a firma cateringowa dostarczała posiłek w sobotę na niedzielę lub w dzień przedświąteczny na święta. Dania przygotowywane były z uwzględnieniem szczególnych potrzeb zdrowotnych podopiecznych CPS, którzy z różnych przyczyn powinni stosować określoną dietę, np. cukrzycową, lekkostrawną, wegetariańską lub inną dopasowaną indywidualnie. Realizatorem usługi cateringowej w 2024 r. była firma Szwajcarka Marcin Sikorski.

Do zadań CPS należało rozeznanie potrzeb Podopiecznych, przyznanie pomocy w drodze decyzji administracyjnej (określającej pomoc, miejsce realizacji, wymiar i okres w którym mają być dostarczane posiłki) oraz kontrola jakości świadczenia usługi w środowisku.

Wykonawca zobowiązany był do realizacji usługi cateringowej, polegającej na przygotowaniu i dostarczeniu do mieszkań podopiecznych gorących posiłków (w zamkniętych naczyniach jednorazowych) oraz potwierdzeniu ich dostarczenia poprzez zeskanowanie kodu NFC.

5.2.3 Świadczenia z tytułu zapewnienia opieki osobom starszym i niepełnosprawnym

W 2024 r. CPS, wzorem lat ubiegłych, wydawało decyzje administracyjne przyznające seniorom i osobom niepełnosprawnym prawo do pobytu w ośrodkach wsparcia z możliwością korzystania z dostępnej oferty usługowej oraz zajęć aktywizujących i integracyjnych w poszczególnych placówkach. Decyzja wskazywała okres, na jaki przyznano świadczenie oraz wysokość odpłatności, jaką każda osoba winna ponosić zgodnie z:

- a) ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r.;
- b) uchwałą Nr XXXVI/843 Rady m.st. Warszawy z dnia 16 września 2004 r. w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze oraz zasad zwrotu wydatków za świadczenia pomocy społecznej realizowane przez m. st. Warszawę w zakresie zadań własnych gminy (Dz. Urz. Woj. Maz. Nr 253, poz.6856 z późn. zm.);
- c) cennikiem usług świadczonych w placówkach.

W 2024 r. CPS skierowało łącznie 338 osób do ośrodków wsparcia, tj.

Tabela 11 - ośrodki wsparcia

Ośrodek wsparcia	liczba osób skierowanych
Centrum Aktywności Międzypokoleniowej "Nowolipie", Warszawa Nowolipie 25B	3
Centrum Alzheimer, Warszawa Wilanowska 257	9
Centrum Pomocy Społecznej Dział Wsparcia Społecznego Filia Nr 2, Warszawa Twarda 1	66
Centrum Pomocy Społecznej Dział Wsparcia Społecznego, Warszawa Świętojerska 12a	249
Ośrodek Wsparcia i Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych Centrum Pomocy Społecznej Dzielnicy-Śródmieście, Warszawa gen. Władysława Andersa 6	20
Środowiskowy Dom Samopomocy, Warszawa Wilcza 9a	26
Razem	338

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CPS

*Dane w tabeli nie sumują się, ponieważ w 2024 r. jedna osoba mogła skorzystać z usług jednego ośrodka wsparcia, następnie otrzymała prawo do pobytu w innym ośrodku wsparcia lub przebywając w jednej placówce (np. OWIRON) miała przyznane prawo do posiłków z innego ośrodka wsparcia.

5.2.3.1 Kierowanie do domów pomocy społecznej

Do CPS w 2024 r. wpłynęły 82 wnioski o skierowanie mieszkańców Dzielnicy Śródmieście do domów pomocy społecznej (w tym 22 Postanowienia Sądu o umieszczenie w domu pomocy społecznej bez zgody). Zebrana w sprawie dokumentacja została przesłana do Warszawskiego Centrum Pomocy Rodzinie, zgodnie z procedurą wynikającą z zarządzenia nr 1366/2020 Prezydenta Miasta Stołecznego Warszawy z dnia 27 listopada 2020 r. w sprawie ustalenia „Procedury dotyczącej zasad i trybu postępowania w sprawie kierowania i umieszczania w domach pomocy społecznej m.st. Warszawy oraz ustalania odpłatności za pobyt w domach pomocy społecznej”.

CPS prowadziło postępowania administracyjne wobec osób zobowiązanych do ponoszenia odpłatności za pobyt członka rodziny w domu pomocy społecznej, których dochody przekraczały odpowiednio 300 % kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej wynoszącego 776,00 zł (2 328,00 zł) bądź 300% kryterium dochodowego na osobę w rodzinie wynoszącego 600,00 zł (1 800,00 zł).

W 2024 r. w domach pomocy społecznej zamieszkiwały 364 osoby, 203 z nich posiadały osoby zobowiązane do ponoszenia odpłatności za pobyt członka rodziny w domu pomocy społecznej. CPS prowadziło postępowania administracyjne ustalające odpłatność za pobyt członka rodziny umieszczonego w domu pomocy społecznej wobec 416 osób.

W związku z toczącymi się postępowaniami wydano:

- 129 zawiadomień o braku podstaw do naliczania odpłatności od osób zobowiązanych z dochodem poniżej 300% kryterium dochodowego;
- 8 decyzji zwalniających bezterminowo;
- 27 decyzji zwalniających terminowo;
- zawarto 29 umów z osobami zobowiązanymi na ponoszenie odpłatności;
- zawarto 21 aneksów do umów z osobami zobowiązanymi na ponoszenie odpłatności;
- zawarto 2 porozumienia w sprawie rozwiązania umowy dot. ponoszenia odpłatności.

Prowadzeniem windykacji i postępowań egzekucyjnych w sprawie zwrotu należności z tytułu opłaty za pobyt w Domu Pomocy Społecznej od osób zobowiązanych, z którymi zawarto umowę lub wydano decyzję, zajmuje się Warszawskie Centrum Pomocy Rodzinie.

5.2.3.2 Zapewnienie usług opiekuńczych w tym specjalistycznych

W 2024 r. w ramach umów na realizację usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych, zawartych pomiędzy Centrum Usług Społecznych a Wykonawcą usług, CPS objęło pomocą usługową łącznie 719 osób, w tym 113 osób skorzystało z pomocy w formie specjalistycznych usług opiekuńczych. W analizowanym okresie decyzjami administracyjnymi przyznano 179 410 godzin usług opiekuńczych, zaś faktyczne wykonanie wyniosło 164 005 godzin. W zakresie specjalistycznych usług opiekuńczych decyzjami administracyjnymi przyznano 35 687 godzin takich usług, przy faktycznym wykonaniu 33 000 godzin.

Prezentowana różnica pomiędzy planem a wykonaniem wynikała głównie z faktu hospitalizacji, skierowań do placówek całodobowych, rezygnacji i zgonów podopiecznych.

Jednocześnie należy zauważyć iż w 2023 r. i w 2024 r. z pomocy usługowej skorzystała porównywalna liczba usługobiorców, ale w 2024 r. wzrosła liczba przyznanych godzin, zarówno usług opiekuńczych, jak i specjalistycznych usług opiekuńczych. Związane jest to z pogarszającym się stanem zdrowia oraz starzeniem się społeczeństwa.

Zadaniem CPS, wynikającym z umów, jest kontrola jakości i terminowości wykonywanych usług w miejscu zamieszkania klienta, ocena zgodności świadczonych usług z treścią decyzji administracyjnych, weryfikacja wymiaru godzin w aspekcie sytuacji zdrowotnej podopiecznych oraz wyeliminowanie ewentualnych nieprawidłowości w realizacji usług.

Realizacja powyższego zadania w 2024 r. przebiegała prawidłowo. Ścisła współpraca z wykonawcą usług i Centrum Usług Społecznych pozwoliła systematycznie realizować pomoc i wsparcie usługowe na rzecz naszych podopiecznych, których codzienna egzystencja, niejednokrotnie jest całkowicie uzależniona od osoby drugiej. Beneficjentami usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych były osoby leżące, po zakończonych hospitalizacjach, wymagające pomocy z powodu wieku, przewlekłych schorzeń, problemów z samoobsługą, poruszaniem się i realizacją podstawowych potrzeb życiowych. Często były to także osoby samotne, bezradne, skonfliktowane z najbliższą rodziną, pozbawione jakichkolwiek relacji z najbliższym otoczeniem.

Realizatorami usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych w 2024 r. były opiekunki i opiekunowie zatrudnieni w Agencji Służby Społecznej Kościelak, we współpracy z pracownikami socjalnymi CPS i koordynatorami CUS, rodzinami podopiecznych, psychiatrą i psychologiem.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi

W 2024 r. w ramach umowy na realizację specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, świadczonych na podstawie przepisów o ochronie zdrowia psychicznego, CPS objęło terapeutycznym wsparciem 62 osoby, którym przyznano i zrealizowano 10 989 godzin specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Odbiorcami powyższych usług byli mieszkańcy Dzielnicy Śródmieście z zaburzeniami psychicznymi oraz z niepełnosprawnością intelektualną. W 2024 r. wykonawcą specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi była firma „Vital Plus” Ewa Lechowska. Realizatorami tych usług były pielęgniarzki, psycholodzy, pedagodzy, pracownicy socjalni, koordynatorzy, terapeuci zatrudnieni w firmie „Vital Plus” Ewa Lechowska, we współpracy z pracownikami socjalnymi CPS, rodzinami podopiecznych, psychiatrą i psychologiem.

Powstańcy Warszawscy

W 2024 r. w ramach współpracy z Centrum Aktywności Międzypokoleniowej „Nowolipie”, realizując zapisy porozumienia, pracownicy socjalni CPS udzielali niezbędnej pomocy i wsparcia Powstańcom Warszawskim. Wychodząc naprzeciw potrzebom tej szczególnej grupy odbiorców CPS szczegółowo analizowało zgłaszane prośby, dostosowywało ofertę pomocową do sytuacji każdej osoby i monitorowało realizację przyznanych form wsparcia.

W 2024 r. 5 Powstańców Warszawskich było objętych pomocą w formie cateringu, 5 osobom przyznano pomoc usługową. Współpracę między CPS a CAM koordynował wyznaczony pracownik socjalny CPS. Pomoc została udzielona nieodpłatnie na podstawie § 1 ust. 6 oraz § 5 ust. 3 uchwały Rady m.st. Warszawy Nr XXXVII/843/2004 z dnia 16 września 2004 r. w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze oraz zasad zwrotu wydatków za świadczenia z pomocy społecznej realizowane przez m.st. Warszawę w zakresie zadań własnych gminy (Dz. Urz. Woj. Maz. Nr 253, poz. 6856 z późn. zm.)

System teleopieki

CPS jest realizatorem projektu „Budowa i wdrożenie zintegrowanego systemu wsparcia usług opiekuńczych opartego na narzędziach TIK na terenie Warszawskiego Obszaru Funkcjonalnego

(E-Opieka)". W 2024 r. w ramach tego projektu zapewniono mieszkańcom Dzielnicy Śródmieście dostęp do całodobowej usługi teleopieki.

Jest to usługa świadczona w miejscu zamieszkania. Obejmuje całodobowy monitoring na odległość przy wykorzystaniu sprzętu teleopiekuńczego, np. opaski bezpieczeństwa, czujników bezpieczeństwa. Centrum Teleopieki 24/7 odbiera sygnał SOS z urządzeń i podejmuje odpowiednie kroki, aby zapewnić niezbędną pomoc np. wezwanie pogotowia ratunkowego, powiadomienie pracownika socjalnego, członka rodziny o zdarzeniu lub niepokojących objawach, powiadomienie innych służb np. policji, straży pożarnej itp.

Odbiorcami usługi teleopieki są osoby samotne, prowadzące jednoosobowe gospodarstwo domowe, i na ogół o ograniczonym stopniu samodzielności.

Wysokość opłaty miesięcznej za usługę teleopieki ustalana jest po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego. Zwolnienie z opłaty może nastąpić w szczególnie uzasadnionych losowo lub rodzinnie sytuacjach, gdy ponoszenie opłat za świadczone usługi stanowiłoby dla osoby korzystającej z usługi nadmierne obciążenie.

Obecnie w ramach teleopieki oferowane są następujące urządzenia:

- Pakiet A (system domowy bezobsługowy);
- Pakiet A+ (system domowy bezobsługowy wraz z czujnikiem upadku);
- Pakiet B (system mobilny ładowalny wraz z czujnikiem upadku);
- Pakiet C (system mobilny ładowalny wraz z czujnikiem upadku oraz geolokalizatorem);
- Czujnik gazu;
- Czujnik tlenu węgla;
- Tablet z aplikacją SOS;
- Skrzynka dostępu do lokalu (skrzynka na klucze).

W 2024 r. CPS objęło pomocą w formie teleopieki 46 osób.

Zapewnienie usług sąsiedzkich

Od 1 listopada 2023 r. weszła w życie nowelizacja ustawy o pomocy społecznej, która wprowadziła usługi sąsiedzkie jako nową formę usług opiekuńczych.

Na podstawie zarządzenia nr 1517/2024 Prezydenta Miasta Stołecznego Warszawy z dnia 6 września 2024 r. w sprawie ustalenia „Standardów usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym usług sąsiedzkich, realizowanych przez m.st. Warszawa w zakresie zadań własnych gminy” CPS w ramach programu „Korpusu Wsparcia Seniorów” Moduł I rozpoczęło realizację usług sąsiedzkich - szerzej na temat Korpusu Wsparcia Seniorów w rozdziale Projekty i programy.

Usługi sąsiedzkie obejmowały pomoc w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych, podstawową opiekę higieniczną - pielęgnacyjną, przez którą należy rozumieć formy wsparcia niewymagające specjalistycznej wiedzy i kompetencji oraz, w miarę potrzeb i możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Odbiorcami usług sąsiedzkich były głównie osoby samotne, które z powodu wieku, choroby lub innych powodów wymagały wsparcia innych osób i nie mogły go otrzymać.

W pierwszej kolejności pomoc w formie usług sąsiedzkich była przyznana osobom, które nie korzystały z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych ani specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, a ich dochód nie przekraczał 150 % kryterium dochodowego dla osoby samotnie gospodarującej, określonego w art. 8 ustawy o pomocy społecznej. Osoby realizujące usługi sąsiedzkie, to osoby pełnoletnie, posiadające pełną zdolność do czynności prawnych, nienależące do rodziny odbiorcy usług, niebędące zamieszkującym oddzielnie małżonkiem, wstępnym lub zstępnym osoby, na rzecz której były świadczone usługi, zdolne pod kątem psychofizycznym do świadczenia tego typu usług, zamieszkujące w najbliższym sąsiedztwie odbiorcy usługi. Ponadto osoby te przeszły szkolenie w zakresie udzielania pierwszej pomocy (we własnym zakresie lub korzystając ze szkolenia zorganizowanego przez CUS), a także udokumentowały posiadanie aktualnego zaświadczenia lekarskiego do celów sanitarno – epidemiologicznych. CPS realizowało pomoc w formie usług sąsiedzkich w okresie październik - listopad 2024 r. i objęło tym wsparciem 9 osób. Decyzjami administracyjnymi przyznano 345 godzin tej formy pomocy.

5.2.4 Sprawianie pogrzebów

W 2024 r. CPS zorganizowało 41 pochówków osób samotnych lub z rodzin, które z uwagi na brak dochodu lub trudną sytuację materialną nie były w stanie pochować swoich bliskich. CPS zajmowało się również pochówkiem osób bezdomnych lub o nieznanym danych osobowych, a także szczątków ludzkich.

W 2024 r. na rzecz sprawiania pochówków wnoszono opłaty dla Zarządu Cmentarzy Komunalnych tytułem udostępnienia miejsca grzebalnego, a także na rzecz Miejskiego Przedsiębiorstwa Usług Komunalnych, które zajmowało się organizacją pogrzebów. Łączny koszt wszystkich pochówków wyniósł w 2024 r. 176 390,00 zł. Całościowy koszt pogrzebu nie mógł przekroczyć, zgodnie z uchwałą m.st. Warszawy, kwoty 5 000,00 zł.

W przypadku osób, które posiadały uprawnienia do świadczenia z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, CPS prowadziło procedury związane ze zwrotem poniesionych kosztów pogrzebowych. W wyniku prowadzonych postępowań w 2024 r. uzyskano zwrot 166 426,89 który stanowił dochód m.st. Warszawy.

5.2.5 Poradnictwo specjalistyczne

Konsultacje psychiatryczne

CPS jako jedna z nielicznych jednostek pomocy społecznej współpracuje z lekarzem psychiatrą w ramach zawartej umowy, której przedmiotem jest udzielanie świadczeń zdrowotnych w zakresie psychiatrycznej opieki zdrowotnej.

W 2024 r. lekarz psychiatra przeprowadził 125 konsultacji u 124 osób. Specjalistyczne konsultacje lekarza psychiatry odbywały się na ogół w miejscu zamieszkania podopiecznych, w towarzystwie pracownika socjalnego, ale były świadczone także w siedzibie CPS oraz w formie teleporad, jeśli wymagane było szybkie działanie.

Konsultacje lekarza psychiatry odbywały się u osób borykających się, w ocenie pracownika socjalnego, z problemami zdrowia psychicznego, na skutek których funkcjonowanie w środowisku i wykonywanie codziennych czynności było znacznie zaburzone a często niemożliwe bez wdrożenia odpowiedniego wsparcia i pomocy.

Wsparcie w formie specjalistycznych konsultacji odgrywało znaczącą rolę w ramach prowadzonych postępowań zarówno interwencyjnych jak i działań długofalowych, których efektem było złożenie wniosków do sądu o leczenie osób w kryzysie w szpitalu psychiatrycznym bez ich zgody lub umieszczenie w domu pomocy społecznej bez zgody osób, których stan zdrowia wymagał całodobowej opieki, a które ze względu na stan zdrowia nie były w stanie podejmować świadomych decyzji dotyczących swojej sytuacji zdrowotnej. Ponadto w ramach swoich kompetencji lekarz psychiatra udzielał wsparcia i pomocy osobom doświadczającym przemocy domowej, wystawiał skierowania dla osób z zaburzeniami psychicznymi w celu skorzystania przez nich ze specjalistycznych usług opiekuńczych świadczonych w miejscu zamieszkania.

Dzięki konsultacjom lekarza psychiatry, pracownicy CPS mogli skutecznie i kompleksowo wspierać mieszkańców dzielnicy Śródmieście w rozwiązywaniu ich problemów.

Konsultacje psychologiczne

Niestabilna sytuacja geopolityczna, wzrost kosztów życia, inflacja, rosnące oczekiwania społeczne mają niezaprzeczalny wpływ na pogarszającą się na przestrzeni ostatnich lat kondycję psychiczną Polaków, co bezpośrednio przekłada się na coraz większą potrzebę korzystania ze wsparcia

psychologicznego. Tendencję taką widać również w CPS analizując dane dotyczące wsparcia psychologicznego. W 2024 r. w Dziale Pomocy Specjalistycznej CPS zatrudnionych było 5 psychologów, w wymiarze 2,75 etatu. W minionym roku wsparciem psychologicznym i cyklicznymi konsultacjami psychologicznymi objętych zostało 291 osób z którymi odbyło się 2 758 spotkań. Zauważalny jest znaczący wzrost liczby osób korzystających ze wsparcia psychologicznego w stosunku do 2023 r., tj. o 49 odbiorców więcej w stosunku do roku ubiegłego; jak i ilości spotkań odbytych w ramach poradnictwa psychologicznego tj. o 299 konsultacji więcej niż w 2023 r.

Psychologowie CPS w szczególności :

- udzielali porad i konsultacji psychologicznych klientom CPS;
- przeprowadzali wywiady diagnostyczne i rozmowy motywujące;
- wspierali pracowników socjalnych w diagnozowaniu nowych środowisk oraz w pracy z osobami trudnymi w kontakcie, które wykazywały małą motywację do współpracy lub prezentowały zachowania konfliktowe;
- wspierali osoby dotknięte zdarzeniami losowymi;
- brali udział w interwencjach kryzysowych;
- wspierali osoby w kryzysie po stracie.

Głównymi powodami świadczenia poradnictwa psychologicznego były wskazane poniżej problemy.

Często w jednej rodzinie występowało kilka z nich:

- kryzysy psychiczne/depresja;
- uzależnienia;
- konflikty;
- przemoc;
- trudności opiekuńczo-wychowawcze;
- traumy;
- problemy związane z podeszłym wiekiem;
- interwencje kryzysowe;
- konflikty.

Działania realizowane przez konsultantów ds. poradnictwa specjalistycznego w obszarze kryzysów suicydalnych

W 2024 r. w CPS zatrudnionych było dwóch konsultantów ds. poradnictwa specjalistycznego w obszarze kryzysów suicydalnych; każda z tych osób w wymiarze 0,5 etatu. Wiodącym obszarem działań była realizacja programu psychoprofilaktyki kryzysów psychicznych młodzieży „Jesteśmy Uważni” dedykowanego dla kadry pedagogicznej, rodziców i opiekunów oraz uczniów śródmiejskich szkół średnich. Program proponował 8 modułów:

- psychoprofilaktyka samobójstw i samookaleczeń u dzieci i młodzieży - webinar dla kadry pedagogicznej;
- postwencja w szkole – działania w sytuacji kryzysu suicydalnego;
- psychoprofilaktyka samobójstw i samookaleczeń u dzieci i młodzieży- webinar dla rodziców;
- Jak wesprzeć dziecko po próbie samobójczej w powrocie do szkoły – webinar dla rodziców;
- warsztaty dla młodzieży: „Kryzys życiowy nastolatka – wsparcie specjalistyczne a pomoc rówieśnika”, „Pierwsza pomoc psychologiczna – zasady skutecznego i bezpiecznego wsparcia ze strony rówieśników”;
- warsztaty dla psychologów – tworzenie młodzieżowych grup wsparcia w kryzysach suicydalnych;
- konsultacje indywidualne dla kadry psychologów i pedagogów szkolnych;
- indywidualne konsultacyjne dla rodziców tych nastolatków, którzy borykają się z trudnościami psychicznymi, np. doświadczają depresji, samookaleczają się, towarzyszą im myśli samobójcze lub są po próbach samobójczych.

Zrealizowane zostały dwie edycje programu psychoprofilaktycznego „Jesteśmy Uważni”.

Do udziału w obu edycjach zgłosiło się 17 szkół średnich, które wyraziły zainteresowanie poniższymi propozycjami programu psychoprofilaktycznego:

- webinar dla kadry pedagogicznej „Psychoprofilaktyka samobójstw i samookaleczeń u dzieci i młodzieży” – zrealizowano w 14 szkołach średnich, udział wzięło łącznie 221 osób;
- webinar dla dyrekcji i kadry pedagogicznej szkół „Postwencja w szkole – działania w sytuacji kryzysu suicydalnego” – zrealizowano w 9 szkołach, przy czym w jednej ze szkół zrealizowano go dwukrotnie, udział wzięło łącznie 37 osób;
- webinar dla rodziców „Psychoprofilaktyka samobójstw i samookaleczeń u dzieci i młodzieży- webinar dla rodziców” – zrealizowano w 16 szkołach, udział wzięło łącznie 268 osób;

- webinar dla rodziców „ Jak wesprzeć dziecko po próbie samobójczej w powrocie do szkoły” – zrealizowano w 9 szkołach, udział wzięło łącznie 36 rodziców;
- warsztaty dla młodzieży: „Kryzys życiowy nastolatka – wsparcie specjalistyczne a pomoc rówieśnika” i „Pierwsza pomoc psychologiczna – zasady skutecznego i bezpiecznego wsparcia ze strony rówieśników” – zrealizowano w 15 szkołach, w każdej z nich w 3 klasach; łącznie warsztaty odbyły się w 45 klasach;
- warsztaty dla psychologów – tworzenie młodzieżowych grup wsparcia w kryzysach suicydalnych – zrealizowano w 4 szkołach, udział w warsztatach wzięło łącznie 13 osób;
- indywidualne dla kadry psychologów i pedagogów szkolnych – zainteresowanie wyraziło 9 szkół, z konsultacji skorzystało 18 psychologów i pedagogów;
- indywidualne konsultacyjne dla rodziców tych nastolatków – zainteresowanie konsultacjami wyraziło 10 szkół, z konsultacji skorzystało łącznie 38 rodziców.

Ponadto prowadzone były:

- działania postwencyjne w dwóch szkołach średnich, które po śmierci samobójczej ucznia wymagały: konsultacji skierowanych do dyrekcji oraz kadry specjalistów szkolnych, wsparcia psychologicznego dla zainteresowanych pedagogów oraz indywidualnego wsparcia dla rodziców ucznia;
- konsultacje dla specjalistów ze szkół, które uczestniczyły w I edycji programu profilaktycznego;
- wsparcie psychologiczne dla seniorów z DWS na ul. Świętojerskiej i ul. Twardej;
- stałe konsultacje z pracownikami DWS dotyczące kondycji psychicznej podopiecznych DWS;
- wykłady dla seniorów DWS na ul. Świętojerskiej i na ul. Twardej – w okresie I-VIII 2024 r., zrealizowano 8 wykładów;
- współpraca z pracownikami CPS: innymi psychologami CPS, pracownikami socjalnymi, w tym m.in.: udział w spotkaniach grup diagnostyczno – pomocowych, bieżące konsultacje dotyczące np. procedury Niebieskiej Karty, rozmowy z osobami wskazanymi jako stosującymi przemoc domową i doznającymi tej przemocy (głównie rozmowy z niepełnoletnimi oraz z rodzicami dzieci neuroatypowych), odbyło się 12 konsultacji;
- udział w zespołach diagnostyczno – pomocowych – 8 spotkań;
- udział w spotkaniach w Biurze Pomocy i Projektów Społecznych Urzędu m. st. Warszawy dotyczących wypracowania jednolitego systemu działań OPS i innych służb działających na terenie miasta w reagowaniu na sytuacje suicydalne.

Poradnictwo rodzinne

Poradnictwo rodzinne jest ważną dziedziną, uzupełniającą świadczoną przez pracowników socjalnych pracę socjalną, która pomaga rodzinom pokonać kryzysy, przezwyciężyć problemy opiekuńczo-wychowawcze, podnieść kompetencje rodzicielskie, rozwiązać konflikty. Dzięki poradnictwu rodzinnemu, rodziny mogą zidentyfikować i zrozumieć przyczyny swoich trudności oraz opracować strategie i narzędzia, które pomogą im osiągnąć zdrowe i harmonijne relacje. Poradnictwo rodzinne może być stosowane w różnych kontekstach i dla różnych celów. Oto kilka przykładów, gdzie poradnictwo rodzinne może być pomocne:

- problemy komunikacyjne w rodzinie;
- konflikty między małżonkami;
- trudności wychowawcze;
- rozwód i separacja;
- przemoc domowa;
- problemy emocjonalne i zdrowotne;
- uzależnienia;
- choroba psychiczna.

Poradnictwo rodzinne może być również stosowane jako forma prewencji, aby zapobiegać powstawaniu problemów i konfliktów w rodzinie. Poprzez naukę zdrowych wzorców komunikacji, rozwiązywania konfliktów i budowania więzi, rodziny mogą uniknąć wielu trudności. W 2024 r. poradnictwo rodzinne było świadczone rodzinom, w których zdiagnozowano poważne problemy opiekuńczo-wychowawcze, niskie kompetencje rodzicielskie a w skrajnych przypadkach, zaniedbywanie i krzywdzenie dzieci. Głównym celem działań podejmowanych przez pracowników socjalnych i asystentów rodzin było zatrzymanie w rodzinach biologicznych dzieci zagrożonych umieszczeniem w pieczy zastępczej, jak również wypracowanie z rodzinami biologicznymi warunków umożliwiających powrót dzieci z pieczy zastępczej pod opiekę rodziców. W 2024 r. pracownicy socjalni podejmowali działania na rzecz 247 rodzin ze zdiagnozowanymi problemami opiekuńczo-wychowawczymi, w których wychowywało się 372 dzieci. Poradnictwo rodzinne świadczone było 157 rodzinom. Z rodzin tych wsparciem w formie asystenta rodziny objętych było 36 środowisk, w których wychowywało się 65 dzieci. W odpowiedzi na indywidualne potrzeby każdej z rodzin na podstawie diagnozy problemów oraz przy wykorzystaniu zasobów rodziny formułowany był indywidualny plan działań. Diagnoza problemów i potrzeb w rodzinach objętych poradnictwem rodzinnym dokonywana była m.in. na wnioski placówek szkolno-przedszkolnych, placówek wsparcia dziennego, sądów, osób

trzecich jak również pracowników CPS, którzy wstępnie diagnozując sytuację rodziny wskazali jako problem wiodący lub współistniejący - problemy opiekuńczo-wychowawcze. W 2024 r. do CPS wpłynęło 73 zgłoszenia z podmiotów zewnętrznych, dotyczące rozeznania sytuacji dzieci w rodzinach i udzielenia stosownego wsparcia. Wśród rodzin borykających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi 137 z nich objętych było nadzorem kuratora rodzinnego na mocy postanowienia Sądu Rejonowego dla Warszawy Śródmieścia Wydziału Rodzinnego i Nieletnich. Pracownicy socjalni udzielając rodzinom poradnictwa rodzinnego realizowali wiele czynności, w tym m.in:

- w 103 przypadkach, wspólnie z przedstawicielami innych instytucji, dokonali okresowej oceny dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej, których organizatorem były placówki opiekuńczo-wychowawcze lub zespoły ds. obsługi placówek WCPR;
- w 78 przypadkach pracownicy socjalni skierowali wnioski do Sądu Rejonowego w Warszawie Wydziału Rodzinnego i Nieletnich o wgląd w sytuację małoletnich oraz zabezpieczenie interesu dzieci;
- w 5 przypadkach występowali w charakterze świadków przed Sądem Rejonowym w Warszawie Wydziałem Rodzinnym i Nieletnich, broniąc interesów krzywdzonych dzieci;
- w 11 przypadkach podejmowane były przy udziale innych służb (policja, służba kuratorska), interwencje kryzysowe w rodzinach w związku z bezpośrednim zagrożeniem dobra małoletnich.

W 2024 r. z rodzin, które były objęte jednocześnie poradnictwem rodzinnym, pracą socjalną pracowników socjalnych CPS i nadzorem kuratorów rodzinnych III Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej, w instytucjonalnej i rodzinnej pieczy zastępczej umieszczonych zostało 25 dzieci z 11 rodzin. Warto tu zaznaczyć, że z uwagi na brak miejsc w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej 5 postanowień Sądu Rodzinnego o umieszczeniu dzieci z rodzin objętych działaniami CPS w pieczy zastępczej pozostaje niewykonanych. Postanowienia dotyczą łącznie 6 dzieci. Jednocześnie, w minionym roku, w wyniku podjętych przez pracowników socjalnych i asystentów rodzinnych intensywnych działań skierowanych do rodziców biologicznych, do domów rodzinnych z pieczy zastępczej powróciło 7 dzieci.

6. Świadczenia z innych ustaw

6.1. Realizacja obowiązków wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Zgodnie z Ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zadaniem obligatoryjnym CPS jest realizowanie asysty rodzinnej. Ta forma wsparcia dedykowana jest rodzinom przeżywającym trudności w zapewnieniu prawidłowej opieki nad małoletnimi dziećmi.

Celem pracy asystenta rodziny jest wzmocnienie roli i funkcji rodziny, aby mogła zapewniać bezpieczeństwo fizyczne i emocjonalne swoim członkom, w szczególności dzieciom, oraz zaspokajać potrzeby rozwojowe dziecka, w tym edukacyjne i społeczne.

Rodziny kierowane do tej formy pomocy obok problemów opiekuńczo – wychowawczych przeżywają również inne trudności m. in.:

- ograniczone umiejętności komunikacyjne skutkujące powstawaniem licznych konfliktów w rodzinie;
- deficyt umiejętności organizacji życia rodzinnego;
- trudności w godzeniu obowiązków zawodowych i rodzinnych;
- trudności w funkcjonowaniu osobistym, skutkujące dysfunkcjami życia rodzinnego;
- niekorzystne wzorce funkcjonowania wyniesione z rodzin pochodzenia;
- brak wiedzy o potrzebach rozwojowych dzieci;
- brak umiejętności załatwiania spraw urzędowych;
- brak umiejętności rozwiązywania problemów;
- uzależnienie członka rodziny;
- występowanie przemocy domowej.

W 2024 r. pomocą w formie asystenta rodziny objętych było 36 środowisk, w których wychowywało się łącznie 65 dzieci, a 18 przebywało w różnych formach pieczy zastępczej. Spośród rodzin korzystających ze wsparcia asystenta rodziny 55,55 % stanowiły rodziny niepełne (samotne matki – 19, samotni ojcowie – 1), 19 % to rodziny wielodzietne. Spośród wszystkich rodzin objętych pomocą asystenta 9 rodzin posiadało jedno lub więcej dzieci w pieczy zastępczej, co stanowiło 25 % rodzin objętych tą formą pomocy. Praca z 6 rodzicami polegała wyłącznie na stworzeniu warunków do powrotu małoletnich do rodziny biologicznej.

Tabela 12 - Charakterystyka rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny

Rodziny pełne	Samotni rodzice		Ilość dzieci w rodzinach					Liczba rodzin z dziećmi w pieczy zastępczej
	matki	ojcowie	1	2	3	4	5 i więcej	
16	19	1	14	9	3	2	2	9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych CPS

Decyzję o przyznaniu asystenta rodziny danej rodzinie podejmuje każdorazowo Dyrektor CPS na podstawie wniosku pracownika socjalnego, po rozeznaniu przez niego sytuacji rodziny również we współpracy z przedstawicielami innych instytucji.

Asystenci podejmowali kompleksowe działania, których celem było uzyskanie poprawy funkcjonowania rodziny i wyeliminowanie, lub znaczne ograniczenie dysfunkcji w sprawowaniu opieki nad dziećmi. Do zadań asystenta należało w szczególności:

- diagnozowanie problemów rodziny i określenie jej podstawowych potrzeb;
- sporządzenie i realizacja indywidualnych planów pracy z rodziną;
- pomoc w uzyskaniu poprawy sytuacji rodziny, w szczególności w eliminowaniu czynników negatywnie wpływających na sytuację dzieci, takich jak: brak stałych źródeł dochodów, złe warunki mieszkaniowe, alkoholizm, przemoc w rodzinie;
- motywowanie rodziców do udziału w zajęciach mających na celu kształtowanie prawidłowych postaw rodzicielskich;
- pomoc w zapewnieniu dzieciom udziału w zajęciach dodatkowych, wyrównawczych lub terapii;
- pomoc w organizowaniu czasu wolnego dzieci oraz wypoczynku letniego i zimowego;
- prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną;
- dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny nie rzadziej niż co pół roku.

Asystenci rodziny realizowali plany pracy z rodzinami za ich zgodą i przy aktywnym udziale członków rodziny w miejscu jej zamieszkania lub innych miejscach przez nią wskazanych (urzędach, placówkach oświatowych, przychodniach itp.).

Tabela 13 - praca asystentów z rodzinami

Liczba rodzin, które korzystały z usług asystentów rodziny	36
Liczba rodzin z uwzględnieniem czasu pracy:	
• do 3 miesięcy	2
• powyżej 3 do 12 miesięcy	10
• powyżej 1 roku	24
Liczba rodzin, z którymi asystent rodziny zakończył pracę, w tym:	12
• ze względu na osiągnięcie celów	5
• ze względu na zaprzestanie współpracy przez rodzinę	3
• ze względu na zmianę metody pracy	2
• ze względu na zmianę miejsca zamieszkania rodziny	1
• ze względu na inny powód	1
Liczba rodzin zobowiązanych przez sąd do pracy z asystentem rodziny	8
Liczba spotkań asystentów z rodzinami	894

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań rzeczowo-finansowych oraz innych danych

W trakcie trwania asysty rodzinnej 10 dzieci z 4 rodzin zostało decyzją Sądu umieszczonych w pieczy zastępczej natomiast 2 dzieci z 2 rodzin powróciło do rodzin biologicznych.

W 2024 r. na terenie m. st. Warszawy kontynuowany był uruchomiony w 2023 r. program „Warszawski KOKON” dedykowany dla warszawskich rodzin posiadających postanowienie Sądu w sprawie zobowiązania do współpracy z asystentem rodziny.

Celem Programu jest poprawa funkcjonowania rodzin i wzmocnienie umiejętności społecznych oraz opiekuńczo – wychowawczych przy jednoczesnym zapobieganiu umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej. W ramach projektu zmotywowana i zaangażowana rodzina może skorzystać ze wsparcia asystenta rodziny, cyklu szkoleń, warsztatów i spotkań ze specjalistami, zyskując narzędzia do poprawy sytuacji i warunków życia. Czas pracy z rodziną w Programie przewidziany jest na około 2 lata.

Program realizowany jest przez Centrum Usług Społecznych „Społeczna Warszawa” a pracownicy socjalni CPS, podobnie jak innych jednostek organizacyjnych pomocy społecznej mieli możliwość zgłaszania rodzin do objęcia wsparciem w ramach projektu. W 2024 r. do udziału w programie zostało zgłoszone 1 środowisko, a w kolejnych 2 była kontynuowana współpraca rozpoczęta jeszcze w 2023 r.

Usługi społeczne dla rodzin z dziećmi w formie opiekuńczej

W 2024 r. CPS kontynuowało realizację usług społecznych dla rodzin z dziećmi w formie opiekuńczej. Tą formą wsparcia zostało objętych 8 rodzin, w których wychowywało się 21 dzieci. Usługi realizowane były przez firmę zewnętrzną Vital Plus. Zrealizowano 690 godzin usług, średni wymiar usług na rodzinę obejmował 15 godzin miesięcznie.

Zakres usług zawierał następujące czynności:

- sprawowanie opieki nad dziećmi w drodze na zajęcia w placówkach oświaty (przedszkola, szkoły, żłobki), placówkach opieki lub ochrony zdrowia oraz w drodze powrotnej do domu;
- sprawowanie opieki nad dziećmi w ich miejscu zamieszkania podczas uzgodnionej z opiekunem nieobecności rodziców, w tym organizowanie i prowadzenie zabaw dostosowanych do wieku dzieci przyczyniających się do ich rozwoju intelektualnego i edukacji;
- pomoc rodzicom w opiece nad dziećmi w trakcie spacerów i wyjść do różnych instytucji, urzędów, itp.;
- wspierania rodziny, w tym edukowania rodziców w zakresie prawidłowego rozwoju dziecka w okresie dzieciństwa oraz przekazywania wiedzy na temat możliwości, trudności i potrzeb dzieci, informowania o dostępnych usługach w placówkach specjalistycznej pomocy.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla rodzin z dziećmi o specjalnych potrzebach Wynikających z zaburzeń rozwojowych

Uwzględniając stale rosnące zainteresowanie oraz obserwowane zapotrzebowanie na pomoc indywidualną w zakresie wczesnego wspierania potrzeb rozwojowych dzieci i młodzieży wzorem lat ubiegłych w CPS realizowane były ponownie w 2024 r. specjalistyczne usługi opiekuńcze dla rodzin z dziećmi o specjalnych potrzebach wynikających z zaburzeń rozwojowych. Oferta adresowana była do rodzin z dziećmi w wieku od 2 do 18 lat przejawiających specyficzne trudności w codziennym funkcjonowaniu zarówno na gruncie szkolnym, jak i poza nim. Odbiorcami usług były dzieci o różnorodnych deficytach rozwojowych i społecznych, w szczególności z ADHD, zaburzeniami ze spektrum autyzmu, zaburzeniami w obszarze mowy, więzi, problemami z koncentracją uwagi oraz innymi zaburzeniami.

Zajęcia były prowadzone w formie indywidualnej pracy terapeutów z dziećmi i jego najbliższym otoczeniem w zakresie treningu zastępowania agresji, umiejętności prospołecznych, komunikowania się, ekspresji emocji, pracy nad wzrostem poczucia własnej wartości. W czasie trwania pracy z dzieckiem terapeuci wspierali także rodziców poprzez ich edukację w zakresie opiekuńczo-wychowawczym, rozumieniu potrzeb dzieci oraz prawidłowych sposobów ich zaspokajania. W 2024 r. zrealizowano łącznie 880 godzin usług na rzecz 18 dzieci z 15 rodzin. Praca terapeutów z dziećmi odbywała się w miejscu zamieszkania rodziny bądź w innych miejscach m.in. w szkole lub siedzibie CPS.

6.2. Realizacja obowiązków wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie

Działania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej stanowią jedno z priorytetowych zadań realizowanych przez CPS w 2024 r. Zmiany wprowadzone w Ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej dotyczą m.in. określenia kryteriów pozwalających definiować zjawisko przemocy domowej (w odróżnieniu np. od konfliktu), poszerzają katalog osób, wobec których podejmowane są działania w ramach procedury „Niebieskie Karty” oraz wskazują nowe zachowania identyfikowane jako formy przemocy domowej (np. cyberprzemoc).

Zmiany ustawowe nadały nowy charakter funkcjonowania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz grup diagnostyczno-pomocowych. Zespołowi Interdyscyplinarnemu przypisano zadania o charakterze strategicznym, profilaktycznym, edukacyjnym, informacyjnym, natomiast do grup diagnostyczno-pomocowych należy rozpatrywanie spraw indywidualnych.

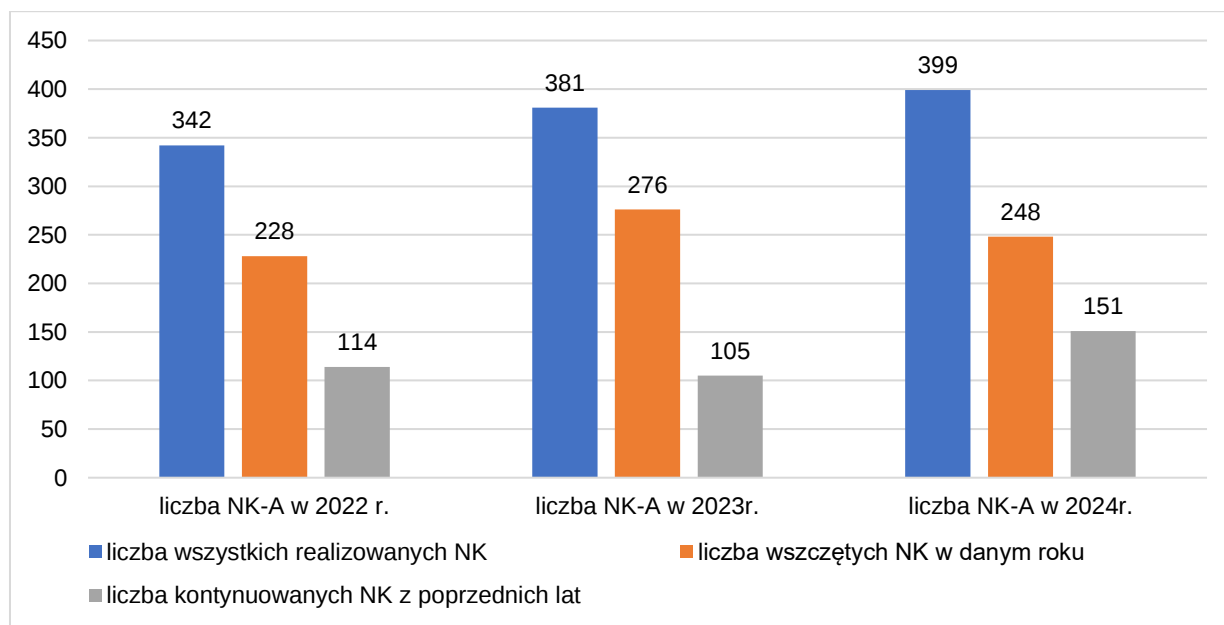
W 2024 r. pracownicy socjalni CPS byli członkami Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej dla Dzielnicy Śródmieście, wchodzili też w skład grup diagnostyczno-pomocowych. Istotną kwestią jest fakt, iż w ramach realizacji zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, pracownicy CPS podejmowali działania zarówno w przypadkach wszczęcia procedury „Niebieskie Karty”, jak też w sytuacjach zagrożenia przemocą domową oraz podejrzenia stosowania przemocy domowej, które zostały zgłoszone do CPS przez świadków lub osoby postronne. Podejmując działania w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej pracownicy socjalni m.in. diagnozowali sytuację osób uwikłanych w przemoc domową, uczestniczyli w realizacji procedury „Niebieskie Karty” w przypadku potwierdzenia wystąpienia przemocy domowej, realizowali działania wspierające - motywujące wobec osób doznających oraz współuczestniczyli

w działaniach interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc domową, prowadzili specjalistyczne poradnictwo, oceniali we współpracy z innymi członkami grup diagnostyczno - pomocowych zasadność kierowania sprawców przemocy domowej do udziału w programach korekcyjno - edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych, monitorowali sytuację osób doznających przemocy i zagrożonych przemocą zarówno w trakcie realizacji procedury „Niebieskie Karty” jak też przez okres 9 miesięcy po jej zakończeniu.

Szczególnością kategorii osób pozostających w kręgu oddziaływań pracowników CPS pozostają dzieci uwięzione w przemoc domową. W myśl nowych przepisów, za osobę doznającą przemocy domowej uznaje się zarówno dziecko bezpośrednio krzywdzone, jak też dziecko będące świadkiem przemocy domowej. Zapewnienie małoletnim bezpieczeństwa oraz prawidłowych warunków funkcjonowania i rozwoju stanowi priorytet działań w ramach realizacji procedury „Niebieskie Karty”.

Realizacja przez CPS zadań z obszaru przeciwdziałania przemocy domowej odbywa się we współpracy z innymi podmiotami m.in. jednostkami samorządu terytorialnego, Policją, Żandarmerią Wojskową, Sądem Rejonowym i Okręgowym (w tym z zespołami kuratorskiej służby sądowej), Prokuraturą, placówkami ochrony zdrowia, placówkami oświatowymi, organizacjami pozarządowymi itp.

Wykres 16 - Liczba procedur „Niebieskie Karty” realizowanych na terenie Śródmieścia w latach 2022-2024

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego.

Analizując dane prowadzonych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2022 – 2024 widać wzrost liczby wszystkich realizowanych procedur „Niebieskie Karty”, przy czym zauważalny jest spadek o 28

wszczętych procedur w minionym roku w stosunku do 2023 r., ale jednocześnie w 2024 r. realizowanych było o 46 procedur „Niebieskie Karty”, wszczętych w poprzednich latach, więcej niż w 2023 r. Różnica ta wynika z faktu, że rodziny uwiękane w przemoc domową często potrzebują złożonych, intensywnych i długofalowych oddziaływań służb, instytucji i podmiotów wsparcia specjalistycznego aby pokonać kryzysy związane z przemocą. Pracownicy socjalni podejmowali także działania w kierunku rozpoznania i zatrzymania przemocy domowej na podstawie zgłoszeń dot. podejrzenia krzywdzenia/ przemocy, które wpłynęły do CPS w minionym roku sprawozdawczym. Spośród 44 takich zgłoszeń, 25 zakończyło się odstąpieniem od dalszych działań, w przypadku potwierdzenia występowania przemocy, w konsekwencji zgłoszenia uruchomionych zostało i realizowanych 12 procedur „Niebieskie Karty”, a w przypadku 7 zgłoszeń sytuacja w środowiskach jest nadal diagnozowana pod kątem przemocy.

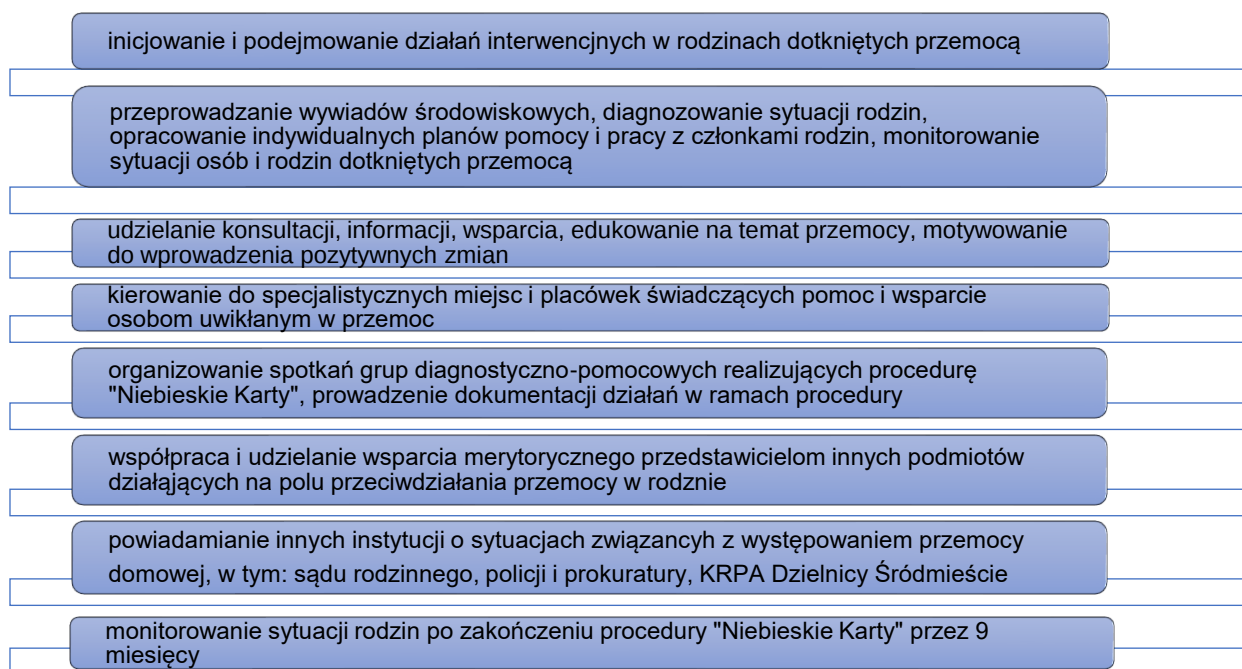
Nadal duży odsetek realizowanych procedur „Niebieskie Karty” oraz zgłoszeń podejrzenia przemocy domowej stanowią sprawy dotyczące małoletnich - dzieci są wskazane jako osoby bezpośrednio doświadczające przemocy domowej lub będące świadkami zachowań przemocowych w rodzinie. Obecnie obowiązujące przepisy nakazują uznawać wszystkie dzieci uwiękane w przemoc domową za osoby krzywdzone. Szczególnie niepokojący jest fakt, iż w procedurach „Niebieskie Karty” realizowanych w 2024 r. aż 48 dziewczynek i 52 chłopców (poniżej 18 r. życia) zostało wskazanych jako bezpośrednio dotknięte przemocą domową.

Warto wskazać, że na przestrzeni lat wzrasta liczba rodzin, które wcześniej nie korzystały z żadnych form pomocy CPS i w ogóle nie były znane pracownikom socjalnym. Zwiększa się również liczba tzw. rodzin wysoko funkcjonujących, o wysokim statusie społecznym i finansowym, w których dochodzi do zachowań przemocowych o różnym stopniu natężenia. W 2024 r. blisko 90% rodzin przed wszczęciem procedury „Niebieskie Karty” nie było objętych wsparciem CPS.

W 2024 r. wśród stosowanych w rodzinach form przemocy dominowała przemoc psychiczna, która występowała w 280 rodzinach. Przemoc psychiczna niejednokrotnie łączy się z równoczesnym stosowaniem przemocy fizycznej – takie sprzężenie form przemocy występowało w 253 rodzinach. W stosunku do 2023 r. nastąpił wzrost liczby rodzin, w których występowała przemoc ekonomiczna (107 rodzin w 2024 r.) oraz przemoc seksualna (16 rodzin w 2024 r.). Po zmianie ustawy, do identyfikowanej i uwzględnianej jako zachowanie przemocowe/ krzywdzące przemocy za pomocą środków komunikacji elektronicznej dochodziło w 54 rodzinach. W 59 rodzinach uwiękanych w przemoc domową, przynajmniej jeden z jej członków doświadczał problemów zdrowia psychicznego. W ponad 52 % spraw odnotowane zostało uzależnienie lub/i współuzależnienie od alkoholu, innych substancji psychoaktywnych oraz uzależnienia behawioralne co najmniej jednego z członków rodziny.

W związku z realnym zagrożeniem życia i zdrowia osób małoletnich w związku z przemocą domową, pracownicy socjalni CPS w przypadku 5 rodzin podjęli interwencje na podstawie art. 12a Ustawy o pomocy społecznej i zabezpieczyli łącznie 7 dzieci w pieczy zastępczej.

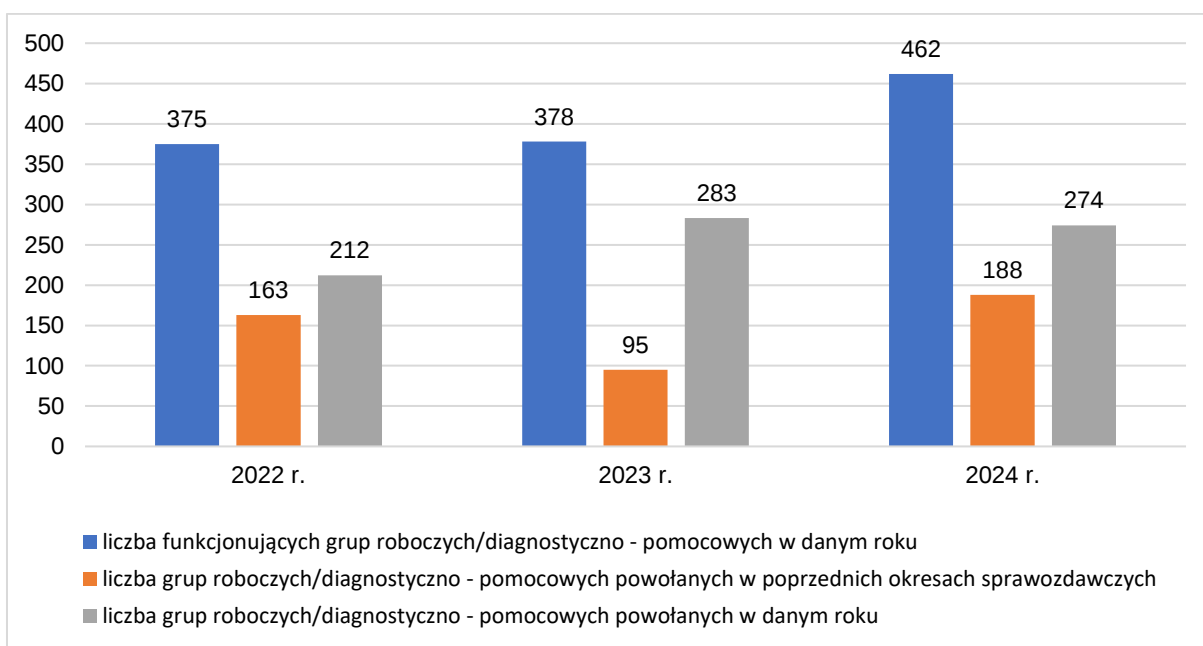
Schemat 3 - Działania CPS skierowane do osób wskazanych jako doznające przemocy i stosujące przemoc

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych CPS

Bezpośrednie działania w środowiskach dotkniętych przemocą domową realizują grupy diagnostyczno-pomocowe. W podstawowe składy tych grup powoływani są pracownicy socjalni oraz rejonowi dzielnicowi. W zależności od sytuacji w rodzinie, do składu grupy mogą zostać powołani również inni specjaliści np. kuratorzy sądowi, przedstawiciele szkół, przedszkoli, organizacji pozarządowych itp. Pracownicy socjalni w ramach działań, które podejmują jako członkowie grup diagnostyczno-pomocowych realizują szereg zadań służących zatrzymaniu przemocy domowej i poprawie funkcjonowania osób uwikłanych w przemoc. Szczególnie istotne jest monitorowanie sytuacji klientów i interweniowanie w sytuacjach zagrożenia zdrowia i życia, a także stały kontakt z innymi instytucjami pracującymi z rodziną oraz bieżące diagnozowanie sytuacji rodziny i jej członków celem aktualizowania planu pomocy oraz oceny, czy w środowisku nadal dochodzi do przemocy.

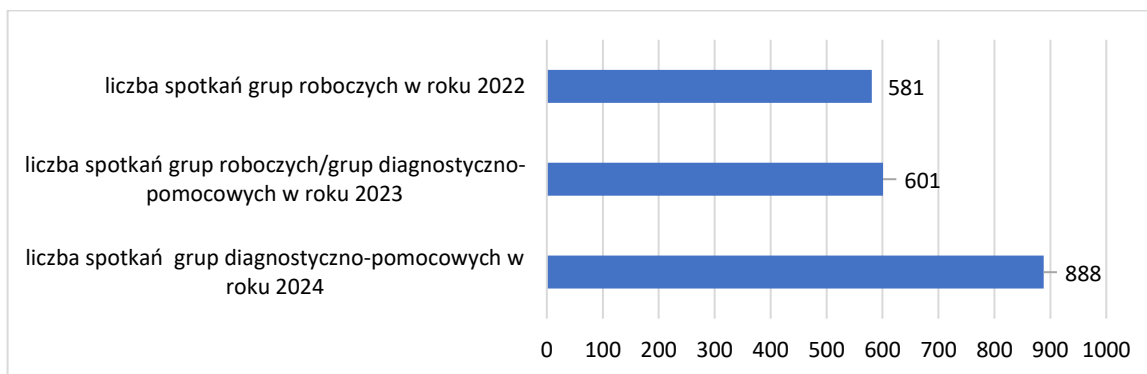
Po zakończeniu procedury „Niebieskie Karty” rodziny pozostają w kręgu zainteresowania pracowników socjalnych i dzielnicowych – członków grup diagnostyczno-pomocowych. Wobec tych rodzin obligatoryjnie prowadzony jest monitoring sytuacji domowej polegający na analizie i ocenie sytuacji osób, wobec których prowadzona była procedura „Niebieskie Karty”. W 2024 r. na terenie dzielnicy Śródmieście pracownicy socjalni oraz dzielnicowi objęli takim monitoringiem 171 rodzin. Wykres 17 - grupy robocze/grupy diagnostyczno-pomocowe realizujące procedurę "Niebieskie Karty" w latach 2022–2024 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego.

Liczbę zorganizowanych spotkań grup roboczych/diagnostyczno-pomocowych przedstawia poniższy wykres:

Wykres 18 - Liczba spotkań grup roboczych/grup diagnostyczno-pomocowych w latach 2022 – 2024

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego.

Z powyższych wykresów wynika, że z roku na rok liczba podejmowanych zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej wzrasta wraz z liczbą realizowanych procedur oraz powoływanych grup diagnostyczno-pomocowych, które działają również w przypadku analizy zgłoszeń dotyczących przemocy domowej.

Zarówno liczba realizowanych procedur, spotkań grup diagnostyczno-pomocowych jak i zgłoszeń dotyczących przemocy w 2024 r. jest najwyższa w stosunku do lat ubiegłych.

W celu pogłębienia współpracy pomiędzy pracownikami socjalnymi a pracownikami placówek przedszkolnych siedzibie CPS odbywały się także cykliczne spotkania służące wymianie doświadczeń, omówieniu trudności i problemów, które pojawiają się w trakcie diagnozowania przemocy wobec dzieci - wychowanków przedszkoli. W trakcie spotkań przedstawiciele CPS, zaangażowani w działania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej przeprowadzili również szkolenia dotyczące rozpoznawania symptomów krzywdzenia/ przemocy wobec dzieci oraz realizacji procedury „Niebieskie Karty”. Poza tym pracownicy socjalni CPS – członkowie ZI zorganizowali w 2024 r. warsztaty edukacyjne dla rejonowych dzielnicowych z Komendy Rejonowej Policji Warszawa I z zakresu realizacji procedury „Niebieskie Karty”. Wzięli również udział w spotkaniu zorganizowanym przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną nr 1 podczas którego omówione zostały z pracownikami poradni zagadnienia związane z wszczynaniem procedury „Niebieskie Karty”, uczestniczeniem w grupach diagnostyczno-pomocowych, jak również z pracą interdyscyplinarną na rzecz dzieci doznających krzywdzenia.

6.3. Pomoc materialna dla uczniów

Zgodnie z Ustawą z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, pomoc materialna jest udzielana uczniom w celu zmniejszenia różnic w dostępie do edukacji, umożliwienia pokonywania barier dostępu do edukacji wynikających z trudnej sytuacji materialnej ucznia, a także wspierania edukacji uczniów zdolnych. Świadczeniami pomocy materialnej o charakterze socjalnym są:

- stypendium szkolne;
- zasiłek szkolny.

Kryterium przyznania pomocy:

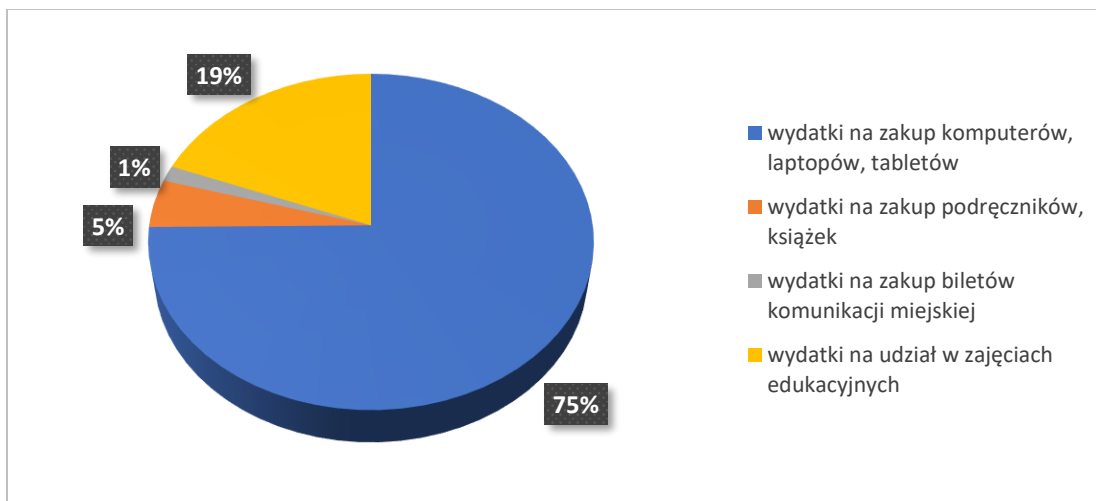
- stypendium szkolne może otrzymać uczeń znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej, wynikającej z niskich dochodów na osobę w rodzinie, w szczególności gdy w rodzinie tej występuje: bezrobocie, niepełnosprawność, ciężka lub długotrwała choroba, wielodzietność,

brak umiejętności wypełniania funkcji opiekuńczo – wychowawczych, alkoholizm lub narkomania, a także gdy rodzina jest niepełna lub wystąpiło zdarzenie losowe;

- zasiłek szkolny może być przyznany uczniowi znajdującemu się przejściowo w trudnej sytuacji materialnej z powodu zdarzenia losowego. O zasiłek szkolny można ubiegać się w terminie nie dłuższym niż dwa miesiące od wystąpienia zdarzenia uzasadniającego przyznanie tego zasiłku.

Przysługują one uczniom faktycznie zamieszkałym na terenie Dzielnicy Śródmieście, gdyż są to świadczenia skierowane do jej mieszkańców, natomiast podstawowym kryterium udzielania świadczeń o charakterze socjalnym jest dochód na osobę w rodzinie. W 2024 r. do CPS wpłynęło 89 wniosków o przyznanie stypendium szkolnego. Po zweryfikowaniu przesłanek uprawniających do świadczenia, przyznano 75 stypendiów szkolnych, wydano 11 decyzji odmownych oraz 3 decyzje o zakończeniu postępowania. Ponadto wydano 4 decyzje uchylające przyznanie pomocy. Na wypłatę stypendiów szkolnych za okres styczeń – grudzień 2024 r. CPS wydatkowało kwotę 92 918,23 zł (dotacja), 23 229,55 zł (środki własne), razem 116 147,78 zł (kwota wypłat obejmuje świadczenia przyznane w roku szkolnym 2023/2024 i w roku szkolnym 2024/2025, łącznie dla 87 świadczeniobiorców.

Wykres 19 - Podział procentowy wydatków na poszczególne potrzeby

Źródło: Opracowanie własne.

Stypendium szkolne, podobnie jak w 2023 r., w większości było wykorzystywane na zakup laptopa lub komputera oraz na sfinansowanie zajęć dodatkowych dla uczniów. Problemem zgłaszanym przez rodziców jest brak możliwości rozliczenia zakupu innego niż wskazany w katalogu.

W 2024 r. CPS nie przyznało żadnego zasiłku szkolnego.

6.4. Potwierdzenie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej

CPS w 2024 r. realizowało zadanie polegające na wydawaniu decyzji potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych świadczeniobiorcom innym niż ubezpieczeni, spełniającym kryterium dochodowe zgodnie z art. 2, art. 7 ust. 4 i art. 54 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Podstawą wydania decyzji w sprawie było przeprowadzenie rodzinnego wywiadu środowiskowego, czym wypełniono obowiązek określony w art. 7 ust. 3 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Wywiad środowiskowy został przeprowadzony w 153 przypadkach. Natomiast, gdy nie udało się przeprowadzić tego dowodu w postępowaniu, CPS przeprowadzało postępowania wyjaśniające i opierało się na innych dowodach zgromadzonych z urzędu (informacje z ZUS, NFZ, urzędu skarbowego). Sytuacja ta wystąpiła w 97 sprawach.

W 2024 r. wpłynęły do CPS 262 wnioski w sprawie potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, tj. o 114 wniosków więcej niż 2023 r.

172 wnioski wpłynęły od świadczeniobiorców, 87 od podmiotu leczniczego, 3 wnioski wpłynęły z Narodowego Funduszu Zdrowia.

W 2024 r. CPS wydało łącznie 250 decyzji, z tego 227 decyzji potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, 11 decyzji w sprawie odmowy potwierdzenia tego prawa, w 12 przypadkach umorzono postępowanie administracyjne, 7 wniosków przekazano do załatwienia zgodnie z właściwością miejscową, 1 wniosek pozostawiono bez rozpoznania.

Powodami wydania decyzji odmawiających potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej były:

- przekroczone kryterium dochodowe (3 przypadki),
- brak współpracy wnioskodawcy w przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego (6 przypadków);
- posiadanie prawa do świadczeń z innego tytułu (1 przypadek);
- brak obywatelstwa polskiego i zalegalizowanego pobytu na terytorium RP (1 przypadek).

Powodami wydania decyzji umarzających postępowanie w sprawie potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej były:

- posiadanie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej z innego tytułu (2 przypadki);
- wycofanie wniosku przez wnioskodawcę (10 przypadków).

Powodem pozostawienia wniosku bez rozpatrzenia było nieuzupełnienie przez wnioskodawcę braków formalnych we wskazanym terminie, pomimo prawidłowo i skutecznie doręzonego wezwania.

6.5. Realizacja obowiązków wynikających z ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa

Zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, osoby które wjechały legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w okresie od dnia 24 lutego 2022 r. i zadeklarowały zamiar pozostania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz zostały wpisane do rejestru PESEL, mogły skorzystać z systemu pomocy społecznej.

Korzystając z tych uprawnień obywatele Ukrainy przebywający na terenie Dzielnicy Śródmieście wnioskowali o pomoc finansową w formie jednorazowego świadczenia 300 zł, zasiłków stałych, zasiłków celowych, korzystali również z pomocy niematerialnej w postaci posiłków, pracy socjalnej, poradnictwa specjalistycznego, w tym wsparcia asystenta rodziny.

Realizując zapisy ww. ustawy (zw. specustawą) do 30 czerwca 2024 r. kontynuowano przyjmowanie wniosków o wypłatę jednorazowego świadczenia pieniężnego 300 zł na osobę, przeznaczonego na utrzymanie, w szczególności na pokrycie wydatków na żywność, odzież, obuwie, środki higieny osobistej oraz opłaty mieszkaniowe (art. 31 ust. 1 specustawy). Do CPS w 2024 r. wpłynęło 86 wniosków o jednorazowe świadczenie pieniężne 300 zł, dokonano wypłaty 82 świadczeń dla 111 osób; pozostałe wnioski rozpatrzono wydając decyzje odmowne lub przesłano do realizacji zgodnie z właściwością miejscową.

W 2024 r. do CPS wpłynęły 24 wnioski o przyznanie posiłków w szkole, 24 wnioski o opłatę wyżywienia w przedszkolu, wszystkie wnioski zostały rozpatrzone pozytywnie. Ponadto uczniom - obywatelom Ukrainy, którzy w 2024 r., podjęli naukę w placówkach oświatowych mogła być przyznana pomoc materialna w formie stypendium i zasiłku szkolnego. W 2024 r. do CPS wpłynęło 20 wniosków o przyznanie stypendium szkolnego. Po zweryfikowaniu przesłanek uprawniających do świadczenia, przyznano 17 stypendiów szkolnych, wydano 2 decyzje odmowne z powodu przekroczenia kryterium dochodowego, 2 decyzje uchylono w trakcie obowiązywania z powodu zmiany sytuacji materialnej rodziny, 1 postępowanie umorzono z powodu wycofania wniosku. Na wypłatę stypendiów szkolnych w grudniu 2024 r. CPS wydatkowało kwotę 36 481,93 zł.

Obywatelom Ukrainy przebywającym na terenie Dzielnicy Śródmieście udzielano także pomocy

w formie zasiłków celowych, głównie z przeznaczeniem na zakup leków, odzieży, obuwia, środków czystości oraz środków higienicznych. W 2024 r. złożono 140 wniosków o pomoc w formie zasiłków celowych.

Ponadto w 2024 r. CPS realizowało wypłatę 31 zasiłków stałych z tytułu niepełnosprawności lub wieku. Poza tym w ramach doraźnej pomocy mieszkaniowej, na mocy zarządzenia nr 629/2022 Prezydenta Miasta Stołecznego Warszawy z 19 kwietnia 2022 r. w sprawie zasad doraźnej pomocy w formie lokali mieszkalnych obywatelom Ukrainy opuszczającym terytorium tego państwa w związku z konfliktem zbrojnym pracownicy socjalni pracowali z 7 rodzinami, którym zostały udostępnione na czas określony lokale będące w administrowaniu Zakładu Gospodarowania Nieruchomościami.

Z rodzinami były zawierane kontakty socjalne, których celem było usamodzielnienie i aktywizacja zawodowa osób poprzez: nabycie lub zwiększenie umiejętności posługiwania się językiem polskim, podjęcie zatrudnienia w zawodzie, nostryfikację dyplomów oraz zapewnienie mieszkania z własnych zasobów finansowych. W minionym roku z takiego wsparcia skorzystało 7 rodzin, przebywających w 7 lokalach. Jedna z rodzin we wrześniu 2024 r. usamodzielniała się zawodowo i ekonomicznie, opuściła lokal w ramach doraźnej pomocy mieszkaniowej i wynajęła mieszkanie na wolnym rynku.

Wszyscy pracownicy CPS, którzy zajmowali się bezpośrednią obsługą zgłaszających się do CPS obywateli Ukrainy, w profesjonalny sposób świadczyli pomoc w wypełnieniu dokumentów, przekazywali pełną informację o toczącym się postępowaniu w sprawie przyznania jednorazowego świadczenia, oraz innych świadczeń w ramach ustawy o pomocy społecznej, a także udzielali informacji i wskazówek, kierowali do instytucji powołanych do zapewnienia pomocy żywnościowej, finansowej i mieszkaniowej obywatelom Ukrainy. W siedzibie CPS były rozmieszczane ulotki i informacje, w języku ukraińskim i polskim, wskazujące adresy, numery telefonów, adresy email organizacji zajmujących się udzielaniem wsparcia, nadawaniem numeru pesel i statusu UKR.

W 2024 r. pracownicy socjalni udzielili pomocy 47 osobom obywatelom Ukrainy mieszkającym w Centrum Pobytowym na terenie Dzielnicy Śródmieście przy ul. Górskiego 7. Była to pomoc w formie zasiłków stałych z tytułu wieku, zasiłków celowych z przeznaczeniem m. in.: na zakup odzieży, obuwia, środków higieny, środków czystości czy leków.

Łącznie z różnych form wsparcia skorzystały 263 osoby.

7. Projekty i programy

7.1. Programy rządowe, lokalne

Korpus Wsparcia Seniorów

Centrum Pomocy Społecznej Dzielnicy Śródmieście m. st. Warszawy w 2024 r. realizowało program „Korpus Wsparcia Seniorów” w Module I zapewniając podopiecznym pomoc w formie usług sąsiedzkich. Program ten przyczynił się do wsparcia gminy w zakresie powiększenia wachlarza świadczonych form pomocy na rzecz osób starszych, tym samym umożliwił mieszkańcom dzielnicy poprawę funkcjonowania w środowisku lokalnym, umacniając więzi z sąsiadami.

Realizacja pomocy w formie usług sąsiedzkich w miejscu zamieszkania podopiecznego oraz przez sąsiadów z najbliższego otoczenia spowodowała, iż osoby korzystające z powyższych usług otrzymały pomoc zgodnie ze swoimi oczekiwaniami. Świadczenie o tym charakterze i tym sposobie realizacji wpłynęło na zwiększenie poczucia bezpieczeństwa świadczeniobiorców.

Jednym z dokumentów umożliwiających uruchomienie Modułu I w ramach programu „Korpus Wsparcia Seniorów” było opublikowanie standardów świadczenia usług. Publikacja nastąpiła w dniu 6 września 2024 r. W związku z powyższym nie było możliwości wykorzystania pełnej kwoty dofinansowania. CPS w ramach programu w 2024 r. na realizację Modułu I otrzymało 56 466 zł, z czego faktycznie wydatkowało 11 910,94 zł obejmując wsparciem w formie usług sąsiedzkich 9 osób.

System E-Opieka

CPS jest realizatorem projektu „E-Opieka”, który jest jednym z kluczowych projektów społecznych prowadzonych przez m.st. Warszawa. Głównym celem projektu „Budowa i wdrożenie zintegrowanego systemu wsparcia usług opiekuńczych opartego na narzędziach TIK na terenie Warszawskiego Obszaru Funkcjonalnego (E-Opieka) jest poprawa jakości życia osób korzystających z usług opiekuńczych świadczonych przez m.st. Warszawa

System E-opieka jest systemem pozwalającym na:

- zarządzanie usługami społecznymi;
- bezpieczną współpracę pomiędzy CPS, CUS i wykonawcami usług;

- redukcję dokumentacji papierowej i skracanie formalności (system E- opieka jest zasilany danymi z wywiadów środowiskowych przeprowadzonych w formie elektronicznej co wpływa na ułatwienie pracy pracowników socjalnych, skrócenie czasu przeznaczonego na gromadzenie dokumentacji);
- System E-opieki daje wielowymiarowe korzyści dla każdej ze stron uczestniczącej w projekcie.

Korzyści dla mieszkańców Dzielnicy Śródmieście m.st. Warszawy:

- dostęp do bieżących informacji o świadczeniach opiekuńczych;
- możliwości oceny jakości świadczonych usług.

Korzyści dla CPS oraz CUS:

- uproszczony elektroniczny wywiad środowiskowy;
- automatyczny przesył danych z wywiadu, przez system dziedziny pomocy społecznej, do systemu e-opieka;
- narzędzie wspomagające dobór odpowiedniego zakresu usług dla odbiorcy;
- automatyczne przysyłanie zleceń do wykonawcy;
- skuteczny monitoring realizowanych zleceń;
- wszystkie dane o usługach w jednym miejscu.

Korzyści dla wykonawców:

- automatyczne powiadomienie o nowych zleceniach;
- pomoc w tworzeniu harmonogramów pracy opiekunów;
- łatwe zarządzanie opiekunami i koordynatorami;
- bieżący monitoring realizacji usług;
- uproszczenie rozliczenia.

7.2. Projekty

Projekty z Budżetu Obywatelskiego

W 2024 r. CPS realizowało 1 projekt z budżetu obywatelskiego – „Jadłodzielnia w Śródmieściu”.

Jadłodzielnia w Śródmieściu

Jadłodzielnia to inicjatywa mająca na celu przeciwdziałanie marnowaniu żywności poprzez umożliwienie jej wymiany lub przekazywania w sposób bezpłatny. To miejsce, w którym osoby mogą zostawić nadmiar jedzenia, które w przeciwnym razie mogłoby zostać wyrzucone, a inni mogą z niego skorzystać, zabierając produkty, które są im potrzebne. Projekt „Jadłodzielnia w Śródmieściu” został zrealizowany w ramach budżetu obywatelskiego na 2024 r.

Podstawowym działaniem było prowadzenie jadłodzielni, w które zaangażowany był opiekun jadłodzielni. Do jego obowiązków należało pozyskiwanie nadwyżek żywności z pobliskich punktów gastronomicznych, sklepów oraz piekarni, które w przeciwnym razie zostałyby wyrzucone. Opiekun dokonywał także weryfikacji dat przydatności do spożycia oraz jakości produktów, dbał o czystość i porządek w punkcie – działania te miały na celu przygotowanie każdego dnia przestrzeni punktu do bezpiecznego i higienicznego korzystania przez użytkowników. Dzięki zakupowi w ramach projektu naczyń biodegradowalnych możliwe było także przyjmowanie gotowych dań z restauracji – opiekun je porcjował i przygotowywał do wydania. Ponadto, pełnił rolę promotora jadłodzielni w społeczności lokalnej, głównie poprzez działania w mediach społecznościowych.

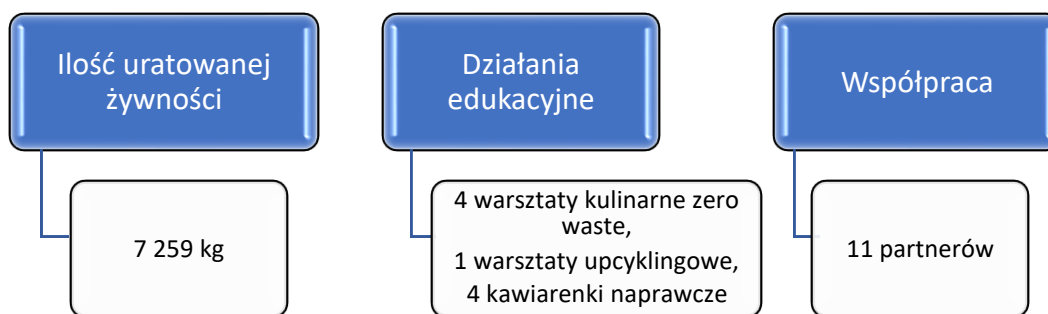
W ramach projektu nawiązano współpracę z 11 partnerami, w tym z lokalnymi sklepami, punktami gastronomicznymi oraz stoiskami w Hali Mirowskiej. W 2024 r. udało się uratować przed marnotrawstwem około 7 259 kg żywności, z czego przeważało pieczywo, warzywa, owoce oraz gotowe dania obiadowe.

Co ważne jadłodzielnia prowadzona od 2018 r. jest rozpoznawalna i dobrze postrzegana przez mieszkańców, co sprawia, że coraz więcej osób nie tylko korzysta częściej z gromadzonych produktów, ale też pozostawia w niej to co mają w nadmiarze i nie marnują żywności.

W projekcie uwzględniono także działania edukacyjne, w ramach których przeprowadzono 4 warsztaty kulinarne o tematyce zero waste. Z zaoszczędzonych środków zorganizowano 4 kawiarenki naprawcze, podczas których naprawiano drobny sprzęt AGD i RTV oraz odzież. Ponadto, zorganizowano międzypokoleniowe warsztaty edukacyjno-rękodzielnicze, koncentrujące się na zagadnieniach związanych z upcyklingiem.

W 2024 r. z jadłodzielni skorzystały szacunkowo 153 osoby, przy czym ze względu na anonimowy charakter korzystania z tego punktu, dane te mają charakter przybliżony. Natomiast w warsztatach kulinarnych o tematyce zero waste, międzypokoleniowych warsztatach edukacyjno-rękodzielniczych oraz kawiarenkach naprawczych wzięło udział 56 osób.

Schemat 4 - Działania w projekcie „Jadłodzielnia w Śródmieściu”

Źródło: Opracowanie własne na podstawie zebranych w projekcie danych.

Projekty społeczne

W 2024 r. CPS realizowało szereg projektów społecznych oraz wolontariat.

Schemat 5 - Projekty społeczne realizowane w 2024 r.

Spotkajmy się na Twardej w ogrodzie	Kontynuacja realizacji ogrodu warzywnego oraz przeprowadzenie spotkań i warsztatów rękodzielniczych, artystycznych • 131 uczestników
Cyfrowy senior	• Rozwój kompetencji cyfrowych seniorów • 294 godziny konsultacji z zakresu obsługi nowych technologii • 40 godzin warsztatów edukacyjnych
Mama Wśród Mieściu	• 39 godzin zajęć wspierających rozwój dziecka i kompetencji rodzicielskich
Pod własny dach	• Wdrażanie rozwiązań i metod obszarze problemu bezdomności • Kompleksowe usługi wsparcia osób w kryzysie bezdomności: zaawansowana praca socjalna, asysta osób w kryzysie bezdomności, specjaliści: psycholog i terapeuta uzależnień, pakiety medyczne, pakiety "na start"
Festiwal Lato Seniora	• 93 wydarzenia • kulturalne • edukacyjne • artystyczne

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych danych w projektach.

Spotkajmy się na Twardej w ogrodzie

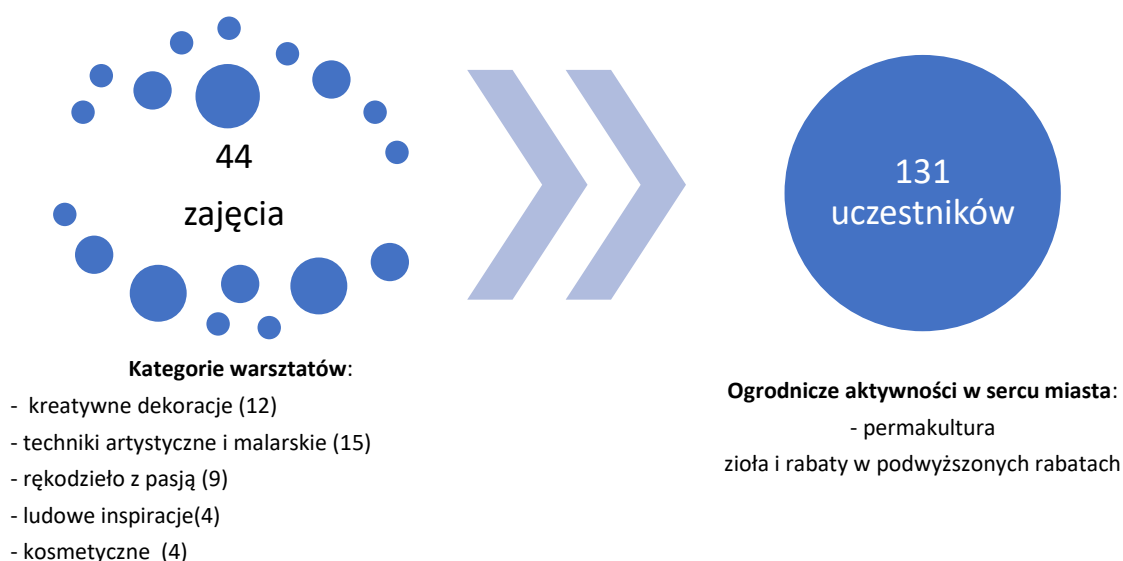
Projekt „Spotkajmy się na Twardej w ogrodzie” realizowany był w placówce CPS przy ul. Twardej 1. Odbiorcami projektu byli mieszkańcy Warszawy, w szczególności zaś dzielnicy Śródmieście. Główną ideą realizacji było budowanie i pobudzanie międzypokoleniowej integracji lokalnej społeczności w oparciu o angażowanie mieszkańców w różnego rodzaju działania i aktywności, wstęp na wszystkie wydarzenia był bezpłatny. Przez pierwsze siedem miesięcy odbyło się dziewięć warsztatów organizowanych i prowadzonych przez koordynatora projektu (pracownik CPS), zaś w okresie od sierpnia do grudnia 2024 r. dwa razy w tygodniu w ramach dyżuru animatora odbywały się aktywności i różnorodne warsztaty skierowane do międzypokoleniowych grup odbiorców (osoby dorosłe, rodzice z dziećmi, osoby starsze). Kontynuowano pielęgnację ogródka warzywnego, zapoczątkowanego w 2023 r. W wygodnych, podwyższonych rabatach w drewnianych skrzyniach uprawiano zgodnie z zasadami permakultury rośliny określane jako „super food”, czyli bogate w wartości prozdrowotne zioła i warzywa. W okresie wiosenno-letnim spotkania i warsztaty odbywały się w ogrodzie, zielona przestrzeń w naturalnym otoczeniu stwarzała przyjazną atmosferę, swobodnego nawiązywania relacji.

Filar projektu stanowiły aktywności prowadzone przez animatora projektu, który zapewniał uczestnikom stałe wsparcie i motywację. Zajęcia koncentrowały się na rękodziele i realizowane były w formie kreatywnych warsztatów, obejmujących zarówno sztukę ludową, jak również nowoczesne techniki artystyczne. Zorganizowano szereg twórczych zajęć, których celem było rozwijanie kreatywności uczestników, realizacji własnych projektów artystycznych oraz nauka różnych metod rękodzielniczych, w tym z wykorzystaniem naturalnych materiałów i surowców. Uczestnicy tworzyli dekoracje i przedmioty użytkowe, które łączyły funkcjonalność z elementami artystycznymi. Nauka metod inspirowanych ludowym rzemiosłem i tradycyjną kulturą była ważnym elementem spotkań. Warsztaty obejmowały różnorodne metody plastyczne, malarskie, recyclingowe. Zorganizowano spotkania na temat ekologicznego stylu życia m.in. tworzenia eko-kosmetyków, naturalnej pielęgnacji i produktów prozdrowotnych.

Dodatkowo w ramach realizacji projektu zostały zorganizowane także warsztaty obejmujące różnorodne specjalistyczne techniki, w tym monotypię graficzną, odlew florystyczny, ceramikę, gips polimerowy, witraż oraz naturalną kosmetologię. Celem tych warsztatów było poszerzenie umiejętności uczestników w zakresie różnych form twórczości, umożliwiając im odkrywanie nowych technik i wykorzystywanie innowacyjnych materiałów.

W projekcie wzięło udział 131 osób (122 kobiety, 9 mężczyzn), w tym 28 seniorów.

Schemat 6 - realizacja zadań oraz uczestnicy w projekcie Spotkajmy się na Twardej w ogrodzie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CPS

Cyfrowy senior

Projekt Cyfrowy Senior ma na celu przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu śródmiejskich seniorów. Jego celem było nabycie umiejętności efektywnego i praktycznego korzystania z nowoczesnych technik informacyjnych i komunikacyjnych.

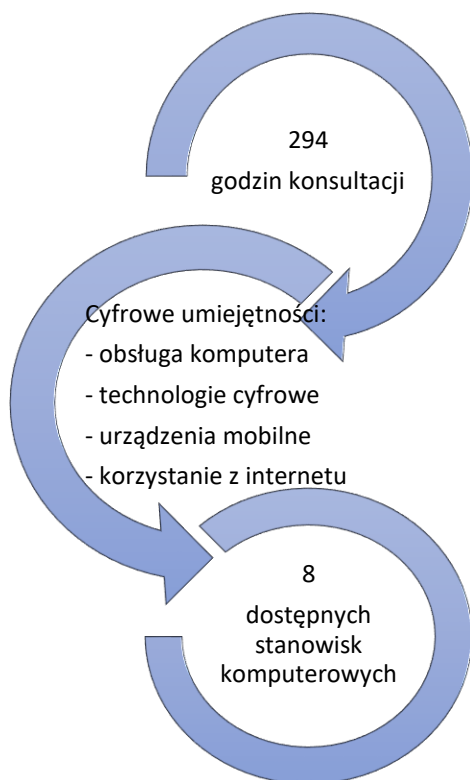
Pracownia, zlokalizowana w placówce przy ul. Świętojerskiej 12a, funkcjonowała od marca 2024 r. do grudnia 2024 r. W tym okresie zrealizowano 294 godziny konsultacji, obejmujących naukę obsługi komputera, korzystania z Internetu oraz innych urządzeń cyfrowych, takich jak tablety, smartfony i telefony komórkowe. Od marca dyżury w pracowni pełnił koordynator projektu (pracownik CPS), a od kwietnia realizację projektu wspierała wolontariuszka – seniorka. Po otrzymaniu środków finansowych od lipca profesjonalista pełnił funkcji opiekuna pracowni komputerowej. Utrzymano także dyżur wolontariuszki, która dzięki swoim kompetencjom, również interpersonalnym i doświadczeniu wzbogaciła ofertę projektu.

Seniorzy mieli możliwość nauki zagadnień zgodnych z ich zainteresowaniami, korzystając z urządzeń dostępnych w pracowni komputerowej lub własnych sprzętów. Pracownia była udostępniana seniorom przez 4 godziny dziennie, zapewniając dostęp do 8 stanowisk komputerowych. Z konsultacji skorzystało 23 seniorów. W ramach projektu udostępniono uczestnikom laptopy i tablety. Z tej formy wsparcia skorzystały 4 osoby.

W ramach projektu „Cyfrowy Senior” we wrześniu i październiku zorganizowany został, skierowany do seniorów, kurs z obsługi smartfonów. Skorzystało z niego 17 seniorów. Zajęcia z podstaw obsługi smartfonów prowadzone były przy współpracy z Fundacją Age Hub.

Łącznie w całym projekcie „Cyfrowy Senior” wzięło udział 27 uczestników.

Schemat 7 - realizacja zadań w projekcie Cyfrowy Senior

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CPS

Mama Wśród Mieściu

Projekt „Mama Wśród Mieściu”, to kontynuacja zapoczątkowanej 10 lat temu inicjatywy lokalnej „Klub Mam Mama Wśród Mieściu”, projektu mającego na celu tworzenie przyjaznej przestrzeni dla dzieci od 8 miesiąca życia do 3 roku i ich rodziców/opiekunów. Jego celem jest wspieranie rozwoju dzieci w tym wczesnym etapie życia, a także angażowanie rodziców/opiekunów w różnorodne aktywności edukacyjne, oparte na pedagogice Montessori oraz metodach integracji sensorycznej i umuzykalniania.

W 2024 r. przez pierwsze miesiące spotkania były prowadzone przez wolontariuszkę oraz koordynatorkę projektu (pracownica CPS). Były to zajęcia ogólnorozwojowe, angażujące zarówno dzieci i jak rodziców/opiekunów, a po nich swobodny czas na zabawę duchu pedagogiki Montessori

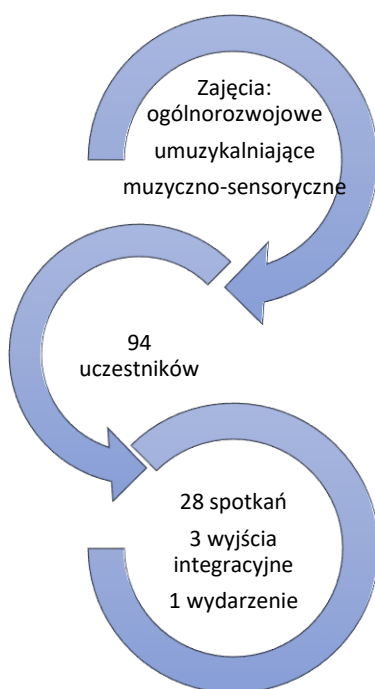
oraz wymianę doświadczeń przy herbach dla dorosłych. Program zajęć obejmował różnorodne tematy, w tym zarówno zajęcia umuzykalniające, jak również sensoryczne i sensoplastyczne. Spotkania cieszyły się ogromną popularnością, a frekwencja nie malała nawet w miesiącach letnich. Od września 2024 r. zajęcia prowadził wyłoniony Wykonawca. Zajęcia obejmowały integrację sensoryczną, umuzykalnianie metodą Orffa oraz pedagogikę Montessori. Dzięki pozyskanym środkom finansowym zorganizowano zajęcia z autorskim programem, prowadzone przez osobę doświadczoną, specjalizującą się w wprowadzeniu różnorodnych warsztatów/zajęć/spotkań służących wsparciu rozwoju dzieci w tym wczesnym etapie życia. Dzięki wykorzystaniu wszechstronnych metod prowadzenia zajęć z powodzeniem zaangażowano rodziców/opiekunów do zabaw wspierających ogólny rozwój ich dzieci. Po zajęciach tematycznych odbywało się animowanie czasu wolnego tzw. „figlowisko” polegające na swobodnej zabawie dzieci, rozmowy opiekunów, wymianie doświadczeń oraz celebrowaniu przekąsek przygotowanych przez opiekunów.

W projekcie wzięło udział 46 rodziców / opiekunów i 48 dzieci.

W grudniu 2024 r. obchodzono 10 urodziny projektu. W programie wydarzenia były punkty przeznaczone dla najmłodszych odbiorców projektu: teatrzyk, żywe maskotki, było stanowisko z malowaniem rąk i wspólnych zabaw, animacje, urodzinowa Fotobudka i bio poczęstunek.

W ramach projektu odbyły się także trzy wyjścia integracyjne do sali zabaw oraz do ZOO, stanowiły one wartościową część programu, umożliwiając rozwój dzieci oraz wzmacniając więzi wśród uczestników projektu.

Schemat 8 -realizacja zadań i uczestnicy w projekcie Mama Wśród Mieściu

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CPS

Pod własny dach – droga do usamodzielnienia

Projekt „Pod własny dach – droga do usamodzielnienia” to pilotaż, który zakładał udzielenie pomocy mieszkaniowej wraz z zaawansowaną pracą socjalną i specjalistycznym wsparciem osobom z doświadczeniem bezdomności w oparciu o metodę najpierw mieszkanie. W 2024 r. CPS kontynuowało podjętą w 2022 r. współpracę z Warszawskim Centrum Integracji „Integracyjna Warszawa” (WCI). Wsparcie prowadzone było w pięciu dwupokojowych lokalach mieszkalnych przeznaczonych do realizacji projektu przez WCI znajdujących się na terenie czterech dzielnic: Śródmieściu (1 mieszkanie), Targówku (1 mieszkanie), Pradze Północ (1 mieszkanie) i na Ursynowie (2 mieszkania).

Od stycznia 2024 r. kontynuowano wsparcie z 8 uczestnikami i uczestniczkami – w grudniu 2023 r. dwie osoby zakończyły udział w projekcie decyzją kadry z powodu łamania Regulaminu uczestnictwa w projekcie. Równocześnie w związku z dwoma wolnymi miejscami w mieszkaniach prowadzono poszukiwania kandydatów (1 kobiety i 1 mężczyzny) spełniających kryteria do udziału w projekcie. W połowie marca zrekrutowano jednego mężczyznę, który zakończył udział w projekcie z końcem kwietnia w związku z usamodzielnieniem się poprzez podpisanie umowy najmu na lokal otrzymany w ramach pomocy mieszkaniowej z zasobów m.st. Warszawy. W związku z powyższym na początku maja 2024 r. ponownie przeprowadzono rekrutację do projektu i do uczestników dołączyła jedna kobieta i jeden mężczyzna. Od tego czasu wsparcie było realizowane na rzecz 10 uczestników i uczestniczek projektu.

Filarem wsparcia, oprócz pomocy mieszkaniowej, jest zaawansowana praca socjalna realizowana przy wykorzystaniu asysty osoby w kryzysie bezdomności. To pracownik socjalny diagnozuje problemy i potrzeby uczestnika / uczestniczki projektu oraz opracowuje Indywidualny Plan Pomocy, który jest tworzony razem z uczestnikiem / uczestniczką i realizowany przez niego / nią przy wsparciu pracownika socjalnego i asystenta osoby w kryzysie bezdomności.

W sprawozdawanym okresie uczestnicy byli objęci zaawansowaną pracą socjalną przez 3 pracownice socjalne oraz usługami asystenckimi przez 2 asystentów osób w kryzysie bezdomności. Wszyscy uczestnicy zawarli i realizują kontrakty socjalne oraz Indywidualne Plany Pomocy obejmujące zarówno zobowiązanie do realizacji działań projektowych: ścisłej współpracy z pracownikiem socjalnym oraz asystentem osoby bezdomnej jak i opis podejmowanych działań zmierzających do usamodzielnienia i pokonania problemu bezdomności. Pracownik socjalny współdziałając z asystentem wspiera proces usamodzielnienia w oparciu o zdiagnozowane problemy i potrzeby, indywidualnie opracowuje ścieżkę reintegracji społeczno-zawodowej, którą uzgadnia na każdym

etapie z uczestnikiem projektu. Dzięki intensywnemu wsparciu uczestników przez asystentów możliwa jest poprawa codziennego funkcjonowania zarówno w mieszkaniu jak i poza nim. Poczucie osamotnienia w mieszkaniu i braku dotychczasowych schematów działania nastawionego na przeżycie paradoksalnie mogą stać przeszkodą w procesie zdrowienia i osiągnięcia dobrostanu czy reintegracji społecznej. Asysta w projekcie niwelowała te przeszkody pokazując możliwości włączenia uczestników w życie społeczne, a także wpierała rozwiązywanie problemów dnia codziennego (m.in. wesprzeć w obsłudze podstawowych sprzętów AGD, utrzymywaniu higieny i czystości w mieszkaniu, dbaniu o zdrowie). Pracownik socjalny w ramach prowadzonej zaawansowanej pracy socjalnej koncentruje się na wsparciu uczestników w procesie usamodzielniania i uzyskania stabilizacji mieszkaniowej. Ważnym aspektem powodzenia podejmowanych działań przez uczestników i uczestniczki projektu jest korzystanie z pomocy specjalistów tj. psychologa i terapeuty uzależnień. Indywidualne konsultacje stwarzają możliwość zmierzenia się nie tylko z dotychczasowymi doświadczeniami, ale przede wszystkim z nową sytuacją posiadania stałego miejsca schronienia, do której uczestnicy i uczestniczki muszą się zaadaptować. Podejmują też starania w uporządkowaniu swoich doświadczeń i możliwości pokonania problemu np. uzależnienia czy to terapią czy też redukcją szkód. Z pomocy specjalistycznej udzielanej w formie indywidualnych konsultacji z psychologiem skorzystało w 2024 r. 7 uczestniczek i uczestników, a w formie indywidualnych konsultacji z terapeutą uzależnień 5 uczestników.

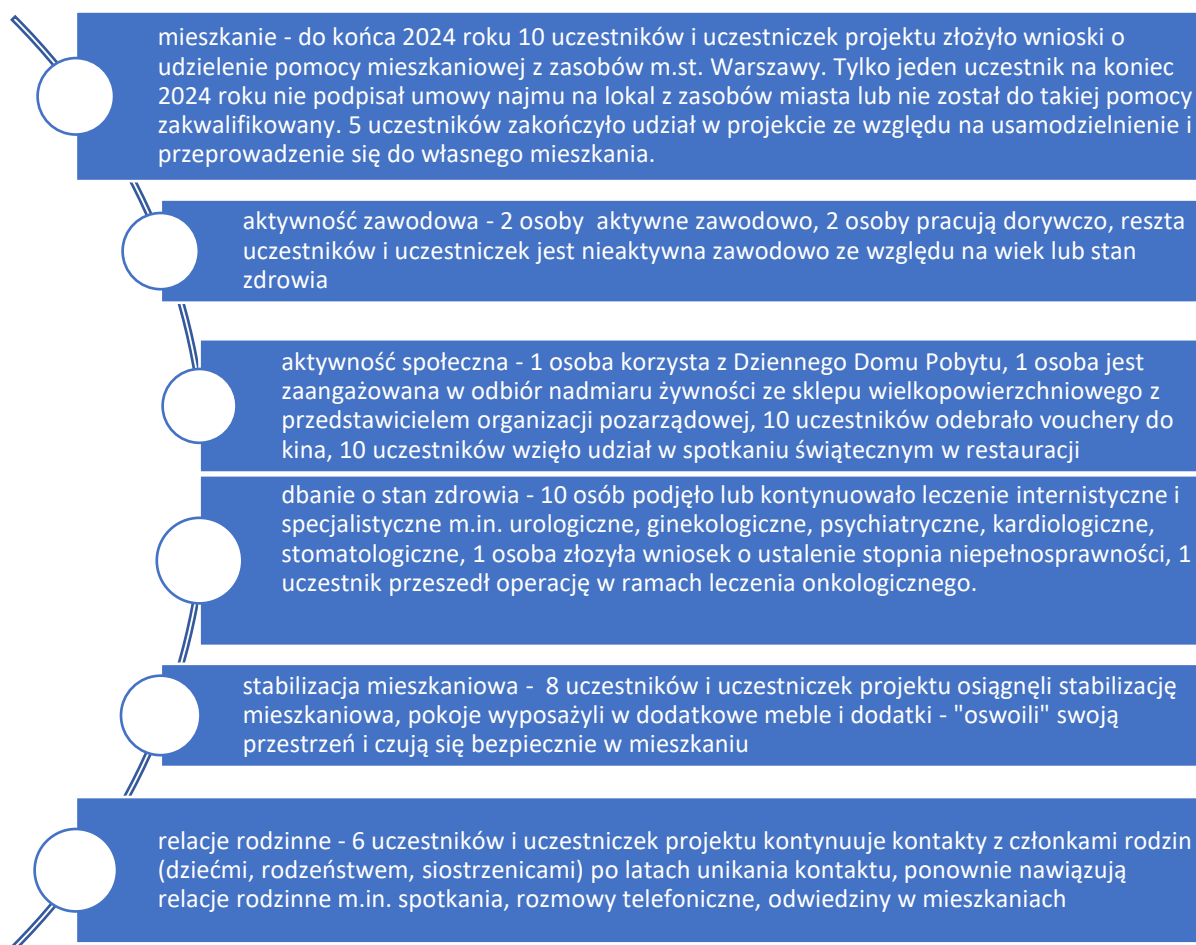
Schemat 9 - Formy wsparcia w ramach projektu

ZAAWANSOWANA PRACA SOCJALNA	• 3 pracownice socjalne obejmujące pracą socjalną 11 uczestników i uczestniczek projektu w 5 mieszkaniach, • indywidualne spotkania z każdym uczestnikiem w mieszkaniu przynajmniej 1 raz w tygodniu, • realizacja 11 kontraktów socjalnych wraz z Indywidualnymi Planami Pomocy
WSPARCIE ASYSTENTA OSOBY W KRYZYSIE BEZDOMNOŚCI	• 2 asystentów osoby w kryzysie bezdomności objęło wsparciem 11 uczestników i uczestniczek • zrealizowano 1910 godzin usług asystenckich
KONSULTACJE SPECJALISTYCZNE - PSYCHOLOG	• 7 uczestników i uczestniczek projektu skorzystało ze wsparcia psychologa
KONSULTACJE SPECJALISTYCZNE - TERAPEUTA UZALEŻNIEŃ	• 5 uczestników projektu skorzystało ze wsparcia terapeuty
TRENING BUDŻETOWY	• 6 uczestników i uczestniczek wzięło udział w grupowym treningu budżetowym, a 7 w grupowym
INTEGRACJA SPOŁECZNA	• 10 osób odebrało vouchery do kina • 10 osób wzięło udział w spotkaniu świątecznym w restauracji

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych CPS

Zaplanowany w projekcie system wsparcia nastawiony na współdziałanie różnych specjalistów ale też skupiający się na podmiotowości każdego uczestnika, jego prawu do stanowienia i tempa podejmowania działań pozwala na osiągnięcie różnych sukcesów uczestników i uczestniczek projektu. W ramach integracji społecznej uczestnicy byli zachęceni przez pracowników socjalnych i asystentów do spędzania czasu wolnego przy wykorzystywaniu oferty dzielnic, w których przebywali i tak 1 osoba korzystała z domu dziennego pobytu, ale wszystkie osoby otrzymały vouchery do kina. Część z nich wykorzystwała je samodzielnie, a część wymagała towarzyszenia pracownika socjalnego lub asystenta. W związku ze złożonymi wcześniej wnioskami o przyznanie pomocy mieszkaniowej z zasobów m.st. Warszawy druga połowa 2024 r. dla części osób stała się czasem intensywnych przygotowań do usamodzielnienia mieszkaniowego i zorganizowania przeprowadzki przy znaczenie ograniczonych oszczędnościach i niskich dochodach własnych. Pojawiła się zatem potrzeba zorganizowania profesjonalnego treningu ekonomicznego w formie grupowej oraz dodatkowych indywidualnych konsultacji – z tego wsparcia skorzystało 7 osób.

Schemat 10 - Osiągnięcia uczestników i uczestniczek projektu

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych CPS

Osiągnięcie stabilizacji mieszkaniowej oraz dobrostanu przez uczestników jest bardzo długim procesem. Z końcem grudnia 2024 r. 4 uczestników/uczestniczki projektu zakończyło udział w projekcie w związku otrzymaniem lokalu w ramach pomocy mieszkaniowej m.st. Warszawy, trzy osoby zamieszkały w dzielnicy Śródmieście a jedna na Woli. Osoby, które wyraziły chęć dalszego wsparcia poza projektem zostały objęte usługami zaawansowanej pracy socjalnej. Z 11 uczestników i uczestników projektu 6 kontynuuje udział w projekcie, 5 z nich została zakwalifikowana do pomocy mieszkaniowej m.st. Warszawy lub już czeka na zakończenie remontu w wybranych przez siebie lokalach. Tylko jedna osoba z przyczyn formalnych wniosek o przyznanie pomocy mieszkaniowej będzie składała w I kwartale 2025 r. Należy więc przypuszczać, iż z końcem 2025 r. kolejne osoby uzyskają samodzielność mieszkaniową i przeprowadzą się do własnych lokali.

Festiwal „Lato seniora”

W 2024 r. odbyła się 9 edycja projektu pn. „Festiwal Lato Seniora” finansowanego ze środków własnych Centrum Pomocy Społecznej Dzielnicy Śródmieście m.st Warszawy. Na projekt składał się cykl bezpłatnych różnorodnych wydarzeń edukacyjnych, kulturalnych i artystycznych, zrealizowanych w okresie od 20 czerwca 2024 r. do 20 września 2024 r. Projekt miał na celu przeciwdziałanie osamotnieniu osób starszych, pobudzania do większego udziału w życiu społecznym oraz integrowania środowiska seniorów. Podczas Festiwalu odbyło się łącznie 93 wydarzenia m. in. takie jak:

- koncert muzyczny rozpoczynający FLS w wykonaniu wokalistki i prezenterki telewizyjnej Małgorzaty Kosik;
- koncert muzyczny na zakończenie FLS pn. w wykonaniu Krzysztofa Prusik, zwycięzcy 3 edycji „The Voice Senior”;
- wykłady historyczne, przyrodnicze, podróżnicze;
- koncert orkiestry kameralnej Odeon;
- koncerty chórów tj.: Praskie Małmazysze, Nowogródzkie Orły, Lazurowa Nuta;
- koncerty zespołów muzycznych np. Appassionata;
- występy grup teatralnych tj. : Mim i Ale Babki;
- spotkania z poezją prowadzone przez Warszawskie Stowarzyszenie Twórców Kultury;
- spotkania z psychologiem, ratownikami medycznymi i rehabilitantem;
- dogoterapia;
- potańcówki z profesjonalnym DJ;

- warsztaty rękodzielnicze np.: tworzenia kolażu, ognistych obrazów, hortiterapii, świec, motanek, obrazów roślinnych;
- warsztaty dramowe i taneczne;
- rozmówki angielskie, siłownia umysłu;
- planszówki w ogrodzie

Z aktywności oferowanych w ramach Festiwalu skorzystało 105 seniorów/beneficjentów .

Wolontariat w CPS

W 2024 r. nawiązano współpracę z wolontariuszami w ramach różnych programów i projektów wolontariackich. W związku z prowadzonymi działaniami zawarto porozumienia z 117 wolontariuszami, z czego 80 wolontariuszy było aktywnych i realizowało wsparcie dla 94 odbiorców. Natomiast 8 wolontariuszy wspierało działania CPS skierowane do społeczności lokalnej, a dwóch wolontariuszy zaangażowanych było jednocześnie w dwa obszary wsparcia.

W ramach działań wolontariackich wolontariusze byli zaangażowani m.in. w:

- pomoc seniorom, obejmującą robienie i dostarczanie zakupów, realizację recept, wyrzucanie śmieci oraz wsparcie w spędzaniu czasu wolnego i drobnej pomocy przy codziennych czynnościach;
- pomoc dzieciom i młodzieży w nauce oraz nadrabianiu zaległości szkolnych;
- współorganizowanie spotkań oraz warsztatów dla mieszkańców dzielnicy Śródmieście, wsparcie jadalni, prowadzenie biblioteki, konsultacje w pracowni komputerowej.

Schemat 11 - Wolontariat w liczbach

Źródło: Opracowanie własne na podstawie zebranych danych w projektach.

(Dane nie sumują się ze względu na zaangażowanie wolontariuszy w dwa obszary wsparcia równolegle.)

Wolontariat na rzecz seniorów stanowił ważny obszar działań wolontariuszy. Seniorzy korzystali ze wsparcia w podstawowych czynnościach życia codziennego, takich jak robienie i dostarczanie zakupów, realizacja recept, opłacanie rachunków czy pomoc w załatwianiu spraw urzędowych.

Nawiązały się także trwałe relacje między wolontariuszami a seniorami. Dodatkową sferą działań było także towarzyszenie seniorom - odwiedziny w miejscu zamieszkania, rozmowy przy herbach czy spacer.

Wolontariat przyczynił się do znaczącej poprawy jakości życia seniorów naszej dzielnicy, wzmacniając ich poczucie bezpieczeństwa oraz zmniejszając poczucie izolacji społecznej. Dzięki zaangażowaniu wolontariuszy udało się zrealizować wszystkie zaplanowane działania oraz na bieżąco reagować na potrzeby seniorów. Podjęte aktywności pozwoliły na zaspokojenie codziennych potrzeb seniorów oraz nawiązanie międzypokoleniowych relacji opartych na wzajemnym wsparciu i zaufaniu również do instytucji CPS.

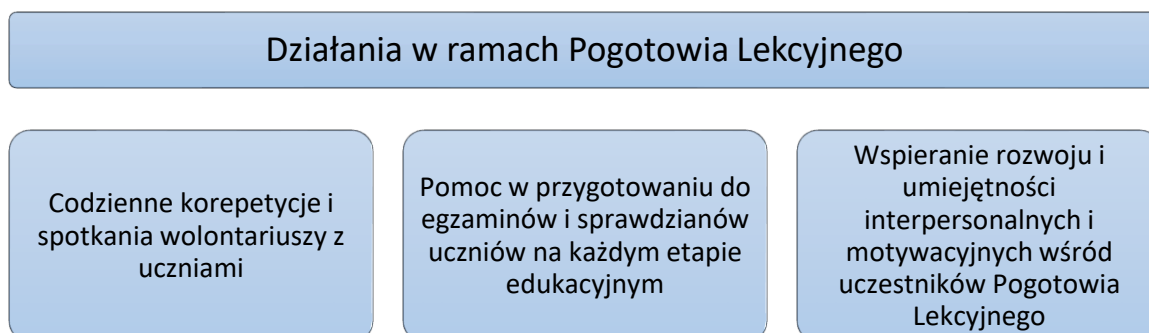
W wolontariacie senioralnym w roku 2024 wzięło udział 59 seniorów oraz 44 wolontariuszy.

Pogotowie lekcyjne

Pogotowie Lekcyjne to projekt oparty na działalności wolontariackiej, skierowany do dzieci i młodzieży z dzielnicy Śródmieście, którego celem jest zapewnienie wsparcia edukacyjnego niezależnie od pochodzenia społecznego uczniów. W 2024 r. projekt kontynuował swoją działalność, oferując pomoc uczniom na różnych etapach edukacji – od szkoły podstawowej po maturzystów szkół średnich.

Wolontariusze Pogotowia Lekcyjnego przez cały rok prowadzili indywidualne korepetycje, pomagali w odrabianiu zadań domowych oraz wspierali uczniów w nadrabianiu zaległości szkolnych. Wśród wolontariuszy znalazły się osoby w różnym wieku – od 14-latków po 70-letnią seniorkę. Do projektu dołączali uczniowie, studenci, osoby pracujące, emeryci, a także obcokrajowcy, m.in. obywatele Białorusi. Dzięki ich zaangażowaniu wielu młodych ludzi otrzymało bezpłatną pomoc dostosowaną do ich indywidualnych potrzeb.

Schemat 12 - Działania Pogotowia Lekcyjnego:

Źródło: Opracowanie własne na podstawie zebranych w projekcie danych.

W trakcie realizacji działań Pogotowia Lekcyjnego zauważono kilka istotnych wyzwań:

- Niska motywacja do nauki – szczególnie wśród uczniów z mniej sprzyjających środowisk;
- Bariery językowe – projekt wspierał również dzieci z rodzin uchodźczych i migranckich, dla których język polski nie jest językiem ojczystym;
- Specjalne potrzeby edukacyjne – wśród podopiecznych znalazły się osoby z ADHD, w spektrum autyzmu, dzieci niedosłyszające oraz te ze specyficznymi trudnościami w nauce (np. dysleksja, dysortografia), które potrzebują dostosowania procesu dydaktycznego do ich indywidualnych potrzeb;
- Trudności w nauce konkretnych przedmiotów – największe wyzwania dotyczyły matematyki, języka angielskiego i języka polskiego. W przypadku tych przedmiotów uczniowie zgłaszali największe zaległości i trudności w przyswajaniu materiału. Mniejsze zapotrzebowanie na pomoc dotyczyło innych przedmiotów ścisłych, humanistycznych oraz języków obcych – w tych obszarach wsparcie było potrzebne pojedynczym uczniom.

Działalność Pogotowia Lekcyjnego znacząco wpłynęła na poprawę funkcjonowania uczniów w szkole oraz wyrównywanie ich szans edukacyjnych. Ponadto, projekt przyczynił się do integracji międzypokoleniowej, angażując osoby w różnym wieku i o różnych doświadczeniach życiowych. W 2024 r. w projekcie uczestniczyło 31 wolontariuszy, którzy objęli wsparciem 35 uczniów. Warto również wspomnieć, że Pogotowie działało przez okres całego roku kalendarzowego - również w wakacje, gdy nasi wolontariusze pomagali uczniom przygotować się do egzaminów poprawkowych z matematyki, które zdali z sukcesem, by kolejnego roku szkolnego kontynuować zajęcia z wolontariuszami. W czerwcu 2024 r. odbyło się spotkanie integracyjne dla wolontariuszy, które miało na celu podsumowanie działań Pogotowia Lekcyjnego oraz stworzenie okazji do wspólnego, angażującego spędzenia czasu. Wydarzenie zostało przygotowane przez Zespół ds. Projektów i Programów, a jego głównym punktem była gra terenowa sprawdzająca wiedzę z różnych dziedzin, takich jak historia, chemia, matematyka, kultura czy zagadnienia dotyczące współczesnego i dawnego świata. Zadania wymagały współpracy, co sprzyjało integracji uczestników. W wydarzeniu wzięli udział zarówno wolontariusze, jak i uczniowie z rodzicami. Spotkanie stało się okazją do podsumowania pracy w minionym roku oraz umocnienia więzi między wolontariuszami, uczniami i pracownikami CPS. Rok 2024 był kolejnym udanym okresem działalności Pogotowia Lekcyjnego. Dzięki zaangażowaniu wolontariuszy wielu uczniów otrzymało wsparcie, które pomogło im w nauce i poprawie wyników szkolnych. W nadchodzących latach warto kontynuować i rozwijać projekt, aby dotrzeć do jeszcze większej liczby potrzebujących uczniów oraz poszerzyć zakres działań dostosowanych do ich indywidualnych potrzeb.

Program rozwoju wolontariatu w ośrodkach pomocy społecznej

Dzień Wolontariusza w Śródmieściu

W ramach promocji i rozwoju wolontariatu koordynator projektu organizował indywidualne spotkania z wolontariuszami i seniorami oraz regularną komunikację telefoniczną, aby zapewnić odpowiednie wsparcie i odpowiedzieć na bieżące potrzeby. Dodatkowo publikowane były wpisy na Facebooku mające na celu szerzenie informacji o działalności, angażowanie nowych osób oraz budowanie świadomości na temat działań wolontariackich.

CPS kontynuowało udział w programie rozwoju wolontariatu w Ośrodkach Pomocy Społecznej m.st. Warszawy w ramach projektu pn. Ochotnicy Warszawscy, koordynowanego przez Centrum Komunikacji Społecznej. W trakcie 2024 r., w ramach tej współpracy, koordynator wolontariatu CPS brał udział w spotkaniach koordynatorów, z których jedno odbyło się w placówce przy ul. Świętojerskiej 12a. CPS uczestniczyło także w uroczystym spotkaniu podsumowującym, połączonym z panelem dyskusyjnym. W ramach środków programu oraz własnych, w dniu 5 grudnia zorganizowano coroczny Dzień Wolontariusza. Spotkanie miało na celu nie tylko podziękowanie za działania na rzecz mieszkańców, ale także zbudowanie silniejszej więzi między wolontariuszami. Po oficjalnym wystąpieniu i podziękowaniu za nieocenioną pomoc, poświęcony czas na działania na rzecz mieszkańców dzielnicy Śródmieście, zaproszono uczestników na występ artystyczny oraz do gry teambuildingowej, która przyczyniła się do wzmocnienia współpracy, zaangażowania i integracji uczestników.

Piknik rodzinny na zakończenie wakacji

Pracownicy CPS współpracując z rodzinami które mierzą się w różnymi trudnościami życiowymi przykładają dużą wagę do działań integracyjnych, rekreacyjnych, dających możliwość konstruktywnego spędzania czasu wspólnie z dziećmi i bliskimi.

Realizując ten cel 7 września 2024 r. w CPS przy ul. Świętojerskiej 12a odbył się piknik rodzinny na zakończenie lata. Na spotkaniu bawiło się ponad 100 osób z rodzin, które na co dzień korzystają z różnych form pomocy CPS, a w szczególności ze wsparcia asystentów rodzin. Uroczystego otwarcia imprezy dokonał Burmistrz Dzielnicy Śródmieście. Z pośród licznych atrakcji szczególnym zainteresowaniem cieszył się tor przeszkód, a także stanowiska z bańkami mydlanymi, mega twisterem, kolorowymi warkoczami oraz warsztaty plastyczne, molkky i strefa dla najmłodszych. Dla wszystkich chętnych dostępna była wata cukrowa i popcorn oraz woda dostarczona przez

Warszawską Kranówkę. Wśród atrakcji nie zabrakło również maskotek Jednorożca i Dinozaura, których sama obecność ucieszyła uczestników zabawy.

Piknik sprzyjał dobrej zabawie w rodzinnym gronie, która pozwala budować oraz umacniać więzi wewnątrz rodzinne, sprzyja integracji członków rodziny, a także sprzyja edukacji w zakresie atrakcyjnego spędzania wolnego czasu bez telefonu, czy komputera.

Spotkanie świąteczne dla rodzin z dziećmi objętych wsparciem pracowników socjalnych i asystentów rodzin CPS

Organizowanie spotkań świątecznych dla rodzin z dziećmi objętych wsparciem CPS jest wpisane w wieloletnią tradycję naszej jednostki. Możliwość wspólnego świętowania radosnego czasu Świąt Bożego Narodzenia daje okazję do zintegrowania się członków rodzin biorących udział w imprezie, jest również zwieńczeniem całorocznej współpracy rodzin z pracownikami socjalnymi i asystentami rodzin. Taka forma integracji daje szansę na pogłębioną obserwację relacji pomiędzy rodzicami i dziećmi oraz postaw rodzicielskich. W 2024 r. impreza świąteczna odbyła się 14 grudnia w hali sportowej LXII Liceum Mistrzostwa Sportowego im. gen. Broni Władysława Andersa przy ul. Konwiktorskiej 5/7. Adresatami spotkania świątecznego były rodziny z dziećmi, które korzystają ze świadczeń pomocy społecznej w formie pomocy materialnej, pracy socjalnej, poradnictwa specjalistycznego i rodzinnego, współpracują z pracownikami socjalnymi i asystentami rodzin. W imprezie wzięło udział ok. 280 osób, w tym ok. 180 dzieci.

Spotkanie świąteczne dało możliwość rodzicom spędzenia czasu z dziećmi na wspólnych aktywnościach związanych z przygotowaniem do Świąt Bożego Narodzenia tj. strojenie choinki, malowanie dekoracji świątecznych, udział we wspólnych aktywnościach sportowych. Sprzyjało budowaniu i wzmacnianiu więzi między rodzicami a dziećmi. Poprzez udział w rozlicznych konkursach możliwe było wzmacnianie umiejętności zdrowej rywalizacji a także poczucia własnej wartości wśród dzieci. Udział we wspólnej zabawie pozwolił na integrację zarówno członków rodziny, jak i szerszej społeczności lokalnej.

Śródmiejska wigilia dla mieszkańców

Po raz pierwszy CPS było organizatorem spotkania wigilijnego dla mieszkańców dzielnicy Śródmieście, które odbyło 21 grudnia 2024 r. w hali sportowej LXII Liceum Mistrzostwa Sportowego im. gen. Broni Władysława Andersa przy ul. Konwiktorskiej 5/7. We współpracy z Wydziałem Sportu i Spraw Społecznych Urzędu Dzielnicy Śródmieście m.st. Warszawy przygotowano ciekawy program

wydarzenia przewidujący nie tylko uroczystą kolację wigilijną, ale także kolędowanie i spędzenie czasu w świątecznej atmosferze. Zainteresowani udziałem w spotkaniu mieszkańcy mogli pozyskać bezpłatne zaproszenia, które były wydawane w punkcie informacyjnym Urzędu Dzielnicy Śródmieście. Aby trafić z informacją o organizowanym spotkaniu świątecznym do społeczności lokalnej nawiązano kontakt z prośbą o wywieszenie plakatu informacyjnego z bibliotekami i czytelniami, placówkami Domu Kultury Śródmieście, spółdzielniami a także parafiami znajdującymi się na terenie Śródmieścia.

Wydarzenie sprzyjało budowaniu relacji międzyludzkich, tak ważnych w społeczności lokalnej. Spotkanie uświetniło wspólne kolędowanie i występ artystyczny w wykonaniu zespołu „Appassionata”. W spotkaniu wzięło udział około 300 osób, w tym osoby starsze, odczuwające osamotnienie, potrzebujące wsparcia, integracji, a także te, którym brakuje oparcia bliskich. Udział w Wigilii Sąsiedzkiej pozwolił im doświadczyć poczucia przynależności, wspólnoty oraz wzajemnego wsparcia mieszkańców Śródmieścia, co jest niezwykle istotne w tak wyjątkowym czasie, jakim są Święta Bożego Narodzenia.

Wydarzenie pokazało, jak ważne są inicjatywy budujące otwartą, empatyczną i zaangażowaną społeczność lokalną w naszej dzielnicy.

8. Pozostała działalność

8.1. Działalność ośrodków wsparcia

Działalność na rzecz seniorów

Działania na rzecz seniorów prowadzone są w 2 placówkach CPS: przy ul. Świętojerskiej 12a i ul. Twardej 1. Działania w tym zakresie realizowane są poprzez wspieranie seniorów w pokonywaniu trudności życia codziennego oraz podtrzymywanie psychofizycznej sprawności, umożliwiając im jak najdłuższe samodzielne i satysfakcjonujące funkcjonowanie w środowisku lokalnym.

Schemat 13 - Formy wsparcia seniorów wg trybu pobytu

pobyt dzienny

- od poniedziałku do piątku w godz. 8.00 - 16.00

pobyt całodobowy

- przez 7 dni w tygodniu 24 godziny/dobę - taką formę pomocy zapewnia placówka przy ul. Świętojerskiej 12a

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych CPS.

Ważną rolę jaką spełniają placówki jest zwiększenie aktywnego uczestnictwa seniorów w życiu społecznym poprzez umożliwienie im korzystania z bogatej oferty na rzecz społecznej aktywności, a obejmującej usługi m. in.: w zakresie aktywności ruchowej, w tym kinezyterapii, oferty edukacyjnej, kulturalnej czy rekreacyjnej w zależności od potrzeb. W ramach działań udostępniana jest seniorom infrastruktura pozwalająca na aktywne spędzanie czasu wolnego, a także zaaktywizowanie i zaangażowanie seniorów w działania samopomocowe i na rzecz środowiska lokalnego.

Seniorzy mają możliwość skorzystania między innymi z profilowanych spotkań ze specjalistami: terapeutą zajęciowym, lekarzem rodzinnym, rehabilitantem i psychologiem a także możliwość uczestniczenia w aktywnościach wspomagających kompetencje umysłowe takie jak treningi pamięci, zajęcia z języka angielskiego czy zajęcia komputerowe.

W ofercie znajduje się szereg aktywizujących działań, które pozwalają seniorom na zachowanie dobrej kondycji psychofizycznej poprzez: integrację w formie spotkań międzypokoleniowych, zabaw tanecznych, wycieczek, spotkań okolicznościowych, rozwijanie pasji i zainteresowań (tematyczne

warsztaty plastyczne, zajęcia muzyczno-teatralne, zajęcia czytelnicze). Powyższa działalność skierowana do seniorów pobudza uczestników do aktywności w życiu społecznym, wykorzystuje ich wiedzę, doświadczenie i umiejętności do realizacji zamierzonych działań oraz do nawiązywania nowych więzi zarówno towarzyskich, jak i koleżeńsko-przyjacielskich. Dla większości pobyt w placówkach pozwala zapomnieć o samotności i pokonać trudności związane z życiem codziennym.

Schemat 14 - Formy wsparcia seniorów wg charakteru wsparcia

działalność usługowa

- zapewnienie posiłku
- usługi ponadpodstawowe: pralnia, fryzjer
- zapewnienie pobytu całodobowego
- usługi rehabilitacyjne, wspomagające, usprawniające
- doraźna pomoc lekarska

działania aktywizujące seniorów

- zajęcia w pracowni terapii zajęciowej
- działania edukacyjne, w tym pogadanki, wykłady, koncerty
- rozwój pasji i talentów
- wyjścia do instytucji kultury min. do kina, teatru, muzeów, opery
- wycieczki
- spotkania integracyjne
- spotkania międzypokoleniowe

praca socjalna

- pomoc w załatwianiu spraw urzędowych
- pomoc w podtrzymywaniu i rozwój kontaktów z rodziną oraz społecznością lokalną
- pomoc w rozwiązywaniu trudnych sytuacji życiowych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych CPS.

Jak wskazuje powyższy schemat, osoby korzystające ze wsparcia mają możliwość skorzystania z ciepłego posiłku przygotowywanego na miejscu, a także z usług pralniczych, czy fryzjerskich. Te usługi realizowane są na podstawie decyzji administracyjnej, w której określana jest odpłatność ze te usługi zgodnie z Zarządzeniem Nr 11/2024 Dyrektora Centrum Pomocy Społecznej Dzielnicy Śródmieście im. prof. Andrzeja Tymowskiego z dnia 13 maja 2024 r. w sprawie ustalenia rodzaju i zakresu usług oraz wysokości i trybu pobierania opłat za usługi świadczone na rzecz podopiecznych Centrum Pomocy Społecznej Dzielnicy Śródmieście im. prof. Andrzeja Tymowskiego.

Ważnym elementem wsparcia dla uczestników jest aktywność ruchowa, w tym kinezyterapia. Zajęcia obejmowały m. in.: gimnastykę ogólnousprawniającą zarówno grupową jak i indywidualną, ćwiczenia na przyrządach, czy ćwiczenia z taśmami Thera Band.

Na terenie placówki przy ul. Świętojerskiej znajduje się także gabinet fizykoterapii, w którym do dyspozycji podopiecznych są: aparat magnetoterapii, laseroterapii, ultradźwięków, aparaty do terapii prądami: tens, interferencja, diadynamik, galwanizacja i jonoforeza, aparat do lasero i krioterapii oraz kinesiotaping. Istnieje również możliwość pomiaru ciśnienia, temperatury, saturacji, wagi. Zarówno kinezyterapia jak i fizykoterapia realizowana jest na podstawie skierowania od lekarza.

Ważną rolę odgrywa też terapia zajęciowa, której celem było usprawnienie oraz poprawa sprawności manualnej seniorów, rozwijanie ich twórczej aktywności, ćwiczenie cierpliwości i dokładności. Zajęcia stwarzały możliwość samorealizacji poprzez środki artystyczne, opanowanie różnych technik plastycznych, materiałów oraz sposobów ich połączenia, pobudzały wyobraźnię, kreatywność i rozwijały zainteresowania. Proponowano uczestnikom szereg różnorodnych form i metod terapeutycznych. Zajęcia terapeutyczne służyły przede wszystkim temu, aby każdy uczestnik mógł spędzać czas wolny w sposób twórczy i atrakcyjny. Jedną z form aktywizacji była arteterapia, podczas której powstają prace plastyczne i rękodzielnicze ze sznurka, styropianu, bibuły, papieru itp.

Prowadzone są również zajęcia z muzykoterapii. Dużym zainteresowaniem cieszą się próby chóru. Przygotowywane pieśni i piosenki biesiadne urozmaicają okolicznościowe spotkania. Grupa teatralno-muzyczna przygotowuje i wystawia przedstawienia z okazji różnych uroczystości. Widownię stanowią nie tylko uczestnicy placówki, ale także zaproszeni goście. Dużym zainteresowaniem cieszą się spotkania międzypokoleniowe. Seniorów chętnie odwiedzają dzieci i młodzież z różnych placówek edukacyjnych. Często też seniorzy zapraszani są na uroczystości organizowane przez szkoły czy przedszkola. Takie mają fundamentalne znaczenie zarówno dla seniorów, jak i osób młodych.

Wymiana doświadczeń, wspólne zainteresowania, ale także wsparcie emocjonalne sprawiają, że te więzi są bardzo istotne i dają obu stronom liczne korzyści.

W ramach edukacji dla bezpieczeństwa seniorów organizowano spotkania z ratownikami medycznymi, funkcjonariuszami straży miejskiej i policji. Spotkanie z przedstawicielami ZUS uzupełniło wiedzę odnośnie emerytur czy rent.

Na szczególne wyróżnienie zasługuje wolontariat senioralny. Seniorzy sami prowadzą bibliotekę, ale także warsztaty czy wykłady. Ma to na celu przede wszystkim przeciwdziałanie negatywnym stereotypom dotyczącym starości, wykorzystanie doświadczenia i potencjału seniorów w realizacji różnych projektów, w tym międzypokoleniowych.

Porozumienie współpracy z Warszawskim Stowarzyszeniem Twórców Kultury zaowocowało cyklem spotkań poetyckich. Seniorzy uczestniczą także w rozmaitych przedsięwzięciach kulturalno-rozrywkowych inicjowanych przez Radę i Zarząd Dzielnicy Śródmieście. Dużym zainteresowaniem cieszyły się rejsy gondolą po Wiśle, Bal Andrzejkowy, spektakl "Cały ten Sondheim" w Teatrze Syrena, koncert z najśłynniejszymi przebojami okresu międzywojennego czy koncert Sławka Uniatowskiego, prezentujący piosenki ze swojej najnowszej płyty oraz znane i lubiane utwory Zbigniewa Wodeckiego

w nowych, ciekawych aranżacjach. Biorą także udział w miejskich imprezach integracyjnych takich jak: Warszawska Olimpiada Seniorów, Międzypokoleniowy Jarmark i Korowód Kreatywności pn. „Pora na pogodnego i aktywnego Seniora” Przegląd Amatorskiej Twórczości Seniorów „Seniorzy mają talent”. Wydarzenia takie promują aktywność sportową seniorów i ich amatorską twórczość.

Wyrazem uznania dla podejmowanych działań i atmosfery panującej w DWS jest przyznanie przez Warszawską Radę Seniorów certyfikatu IX edycji konkursu Miejsce Przyjazne Seniorom 2022-2024. Placówka przy ul. Świętojerskiej 12a wyróżniona została w kategorii Zdrowie i Pomoc Społeczna.

Wszystkie podejmowane działania na rzecz i dla seniorów są bezpłatne.

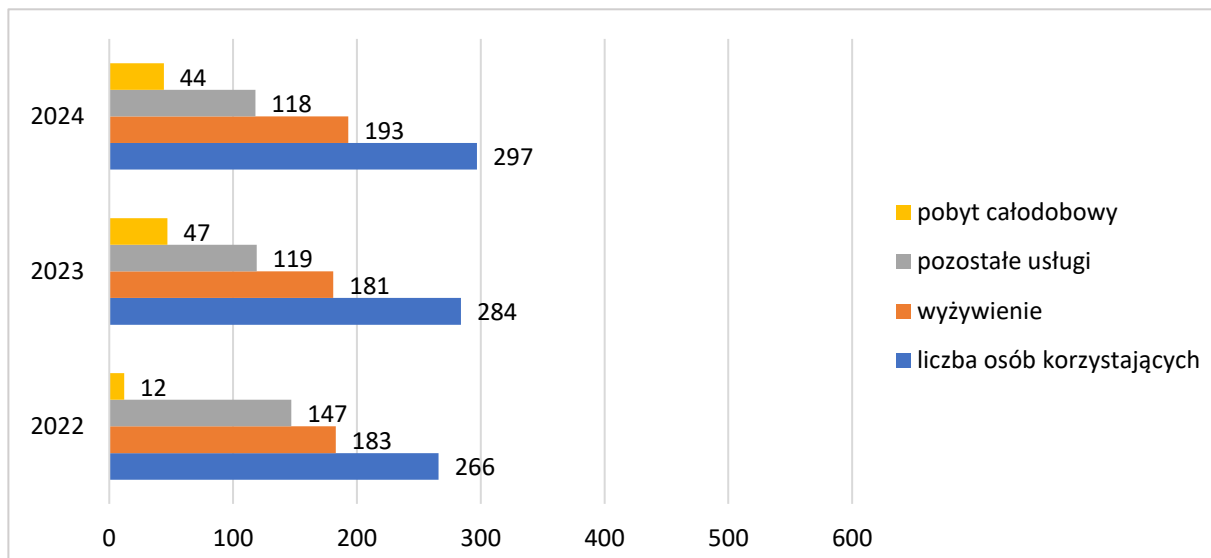
Tabela 14 – Wybrane działania aktywizujące seniorów

Cel	Rodzaj działalności
Integracja	Zebrania społeczności
	Występy artystyczne zaproszonych gości
	Spotkania okolicznościowe
	Spotkania międzypokoleniowe
	Pogadanki informacyjne – policja, straż miejska, ZUS
	Pogadanki z psychologiem (spotkania w formie grupowej)
Rozwój pasji i zainteresowań	Zajęcia (artystyczne) plastyczne i rękodzielnicze w pracowni terapii zajęciowej
	Słuchowiska muzyczne
	Zajęcia muzyczno - teatralne
	Biblioterapia
	Zajęcia taneczne
Edukacja kulturalna	Wyjścia do instytucji kultury tj. kino, teatr, muzeum, opera
	Koncerty
	Spotkania z poezją
Utrzymanie sprawności fizycznej i intelektualnej	Klub gier planszowych i karcianych
	Wycieczki, wyjścia krajoznawcze
	Trening pamięci, trening funkcji poznawczych
	Nordic Walking
	Rozrywka z edukacją
	Wykłady popularnonaukowe
	Gimnastyka profilaktyczna

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych CPS

W 2024 r. z oferty ośrodków wsparcia skorzystało 297 osób (w tym 254 kobiet).

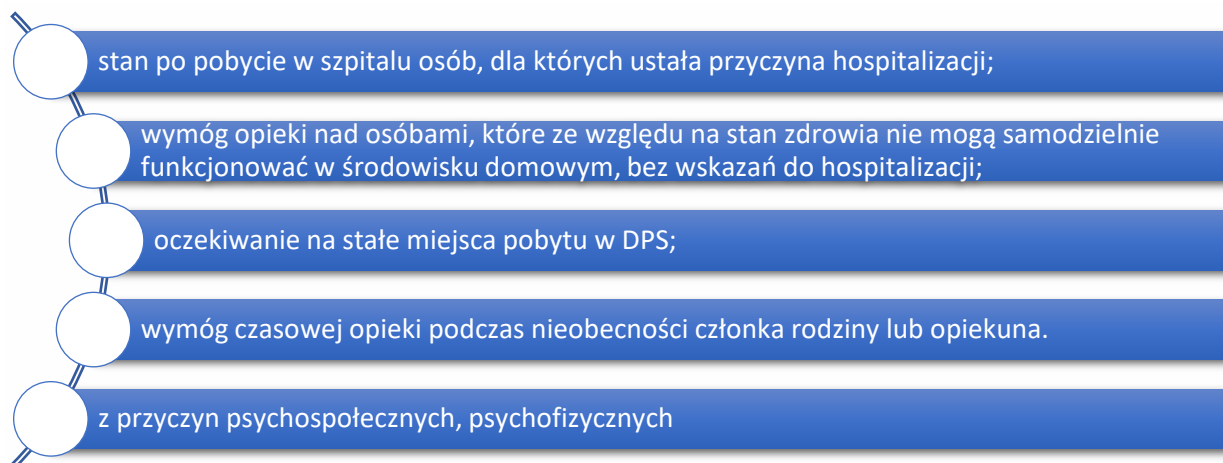
Wykres 20 - Liczba odbiorców poszczególnych usług z uwzględnieniem lat 2022-2024

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych CPS.

Placówka przy ul. Świętojerskiej 12a świadczy również usługi w trybie całodobowym dla seniorów, którzy ze względu na stan zdrowia nie mogą samodzielnie funkcjonować w środowisku (jest to pobyt czasowy). W 2024 r. z usług Sekcji Opieki Całodobowej skorzystało 44 osób w tym 28 kobiet i 16 mężczyzn, którym podczas pobytu zapewniono opiekę lekarską, pielęgniarскую, całodienne wyżywienie, zabiegi rehabilitacyjne, wspomagające i usprawniające.

Schemat 15 - Wskazania do korzystania z usługi wsparcia w trybie całodobowym

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych CPS.

Podczas pobytu całodobowego seniorzy mogą korzystać ze wszystkich działań i aktywności dostępnych w placówce.

Zadaniem dziennych ośrodków wsparcia jest przeciwdziałanie naturalnym konsekwencjom procesów starzenia, marginalizacji i poczuciu osamotnienia poprzez działania podejmowane na rzecz ochrony zdrowia, usamodzielnienie, pobudzenie zaradności, utrzymywanie i rozwijanie sprawności fizycznej oraz intelektualnej, rozwijanie zainteresowań oraz stymulowanie procesów wyobrażeń i twórczego działania, tworzenie oparcia społecznego – zaspokojenie potrzeby kontaktu, przynależności, kształtowanie poczucia wspólnoty. Ponadto do priorytetów w 2024 r. należało: promowanie idei solidarności i integracji międzypokoleniowej, promowanie pozytywnego obrazu wieku senioralnego, propagowanie idei wolontariatu, przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu, promowanie działalności ośrodków wsparcia, podnoszenie jakości świadczonych usług, kompleksowa pomoc osobom w trudnych sytuacjach związanych z pogorszeniem stanu zdrowia, w tym związanych z nadal istniejącą pandemią COVID-19.

Działalność na rzecz osób z niepełnosprawnościami

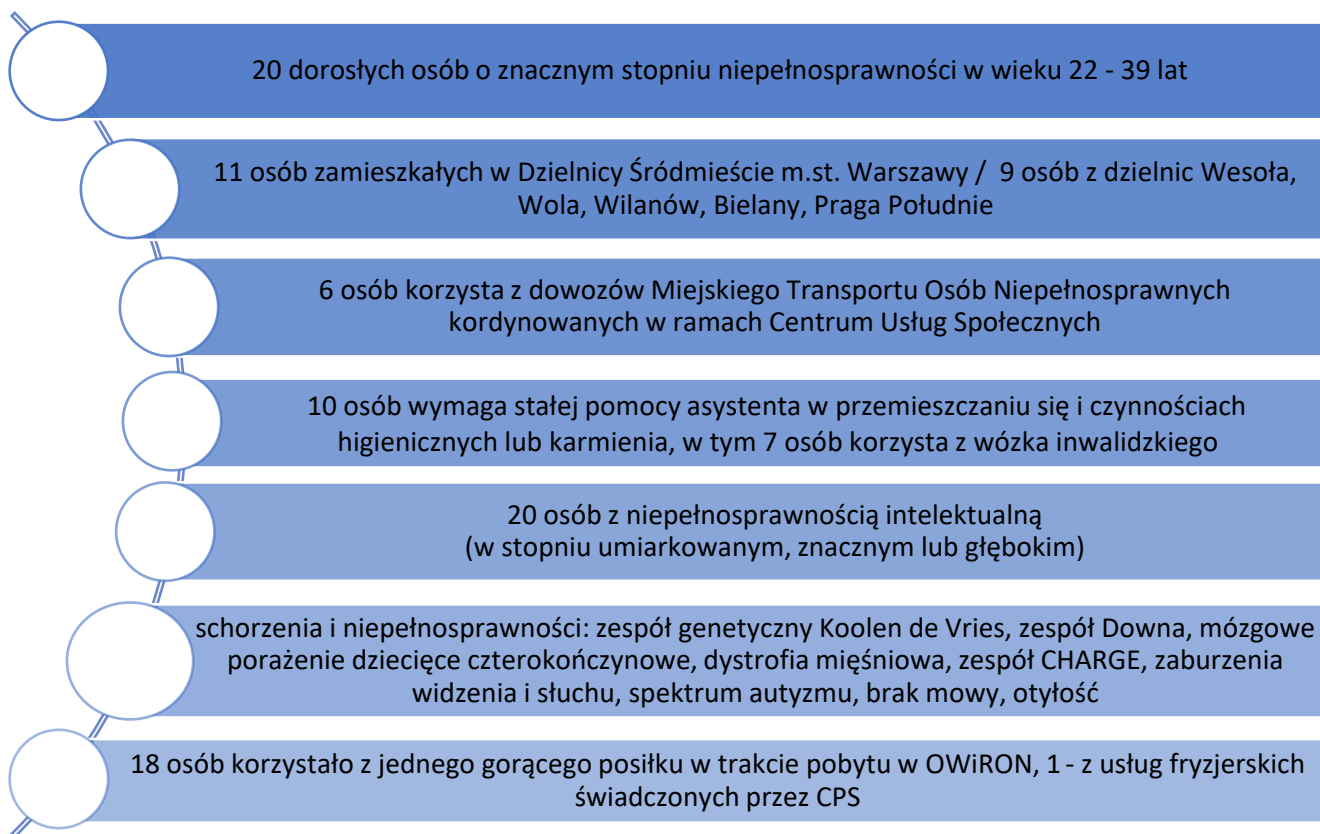
Ośrodek Wsparcia i Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (OWiRON) w strukturze organizacyjnej Centrum Pomocy Społecznej Dzielnicy stanowi element kompleksowego wsparcia mieszkańców Dzielnicy Śródmieście w budowaniu aktywnej społeczności. Do programu terapeutycznego OWiRON zgłaszają się dorosłe osoby z niepełnosprawnością sprzężoną, głównie z niepełnosprawnością intelektualną, mózgowym porażeniem dziecięcym, autyzmem, zespołami genetycznymi, niedowidzące i niedosłyszące. Ośrodek dedykowany jest mieszkańcom dzielnicy Śródmieście a w przypadku wolnych miejsc także mieszkańcom innych dzielnic. Ośrodek mieści się w lokalu w pełni przystosowanym dla osób poruszających się na wózkach i wymagających wsparcia w czynnościach życia codziennego.

Głównym celem programu terapeutycznego OWiRON jest stworzenie warunków do pełnego uczestnictwa osób z niepełnosprawnością sprzężoną w życiu społecznym na zasadach równouprawnienia i poszanowania godności osobistej poprzez dostęp do szeroko pojętego zakresu usług rehabilitacji fizycznej, psychicznej i społecznej oraz wsparcie osób z niepełnosprawnością sprzężoną i ich środowiska w zaspokojeniu wszelkich potrzeb wynikających z dążenia do samodzielności, samostanowienia i podniesienia jakości życia. Ośrodek pełni funkcję wytchnieniową dla bliskich uczestników programu, którzy wymagają kompleksowego wsparcia we wszystkich czynnościach życia codziennego.

W 2024 r. z dziennego programu terapeutycznego Ośrodka Wsparcia i Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych skorzystało 20 dorosłych mieszkańców Warszawy z niepełnosprawnością sprzężoną, nie nastąpiła rotacja uczestników. Na dzień 31 grudnia 2024 r. nie ma wśród osób

oczekujących na miejsce w OWiRON mieszkańców Śródmieścia. Wykwalifikowany zespół terapeutyczny liczy 10 osób, w tym terapeuci zajęciowi, fizjoterapeuta, psycholog, pracownik socjalny i 4 opiekunów osoby z niepełnosprawnością. Holistyczne wsparcie we wszystkich czynnościach życia codziennego takich jak korzystanie z toalety, spożywanie posiłków, ubieranie się i przemieszczanie, pozwala zaproponować wszechstronny program aktywności z zakresu rehabilitacji fizycznej i psychospołecznej. Codziennie każdy z uczestników programu bierze udział w zajęciach arteterapeutycznych i treningu kompetencji poznawczych w formie ludoterapii, ćwiczy pod okiem fizjoterapeuty w małej grupie, korzysta z treningu kompetencji społecznych i organizacji czasu wolnego z użyciem komputera. Cyklicznie raz w tygodniu odbywają się spotkania społeczności OWiRON, zajęcia teatralne, grupowe zajęcia psychoedukacyjne, zajęcia muzyczne i edukacyjne. Indywidualne konsultacje z psychologiem i pracownikiem socjalnym pozwalają na bieżąco rozwiązywać trudności sfery psychospołecznej i socjalnej.

Schemat 16 - Charakterystyka uczestników programu OWiRON w 2024 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych CPS

Zrealizowany w 2024 r. bardzo bogaty program wizyt gości, warsztatów, wycieczek i wszelkich aktywności w otwartym środowisku pełni funkcję uspołeczniającą i włączającą osoby

z niepełnosprawnością sprzężoną do życia społecznego na zasadach dostępności i równości, co najlepiej urzeczywistnia ideę inkluzji. Wielkim przeżyciem i wyróżnieniem dla uczestników stało się spotkanie Pani Agaty Kornhauser – Dudy, Małżonki Prezydenta RP, podczas którego uczestnicy opowiadali o swojej aktywności w OWiRON oraz marzeniach i planach na przyszłość. W ciągu roku uczestników w ośrodku odwiedziły także aktorki Karolina Gruszka i Aleksandra Adamska oraz aktorzy Marcin Dorociński, Michał Czernecki, Tomasz Kot i Mateusz Łapka. Alexander Poirieux z Fundacji Dr Clown poprowadził jogę uśmiechu. Na zaproszenie aktorki Anny Samusionek uczestnicy pojechali na plan filmowy serialu „Na Wspólnej” podczas nagrań kolejnych odcinków. Na Bulwarach Wiślanych w restauracji Bezkres wzięli udział w przygotowaniu teledysku do piosenki Sławomira.

Uczestnicy programu OWiRON odwiedzili liczne wystawy m.in. wystawę *Rok pod kreską. Rok 2023 w satyrze* w Muzeum Karykatury im. E. Lipińskiego, wystawę sztuki współczesnej Festiwalu Sztuk Wizualnych „Relacje” w Galerii XXI, wystawę prac Stypendystów Narodowego Instytutu Kultury i Dziedzictwa Wsi *Mistrzowie... Uczniowie... Twórcy*, wystawę *Potęga Opowieści* w Muzeum Historii Polski, wystawę *Na miejscu i na wynos* w Muzeum Warszawy czy *Ikony motoryzacji* na PGE Stadionie Narodowym, który zwiedzili trasą VIP. Gościli w Muzeum Sportu i Turystyki, Muzeum Polin, Królikarni czy dwukrotnie w Muzeum Narodowym w Warszawie na lekcjach z przewodnikiem. Zgłębili tajniki przygotowania czekolady w Fabryce Czekolady Wedel. Wycieczka do Centrum Folkloru Polskiego Karolin pozwoliła zaś poznać historię i dorobek zespołu Mazowsze.

Ponadto uczestnicy mieli możliwość zdobycia kolejnych unikatowych doświadczeń: poznawali tajniki nagrywania podcastów w Polskiej Wytwórni Filmowej oraz pozwolili do zdjęć portretowych podczas profesjonalnej sesji z fotografem Danielem Wiśniewskim. Zajrzeli za kulisy Teatru Kwadrat. Bawili się podczas seansów filmowych „Wonka”, „Akademia Pana Kleksa” i „Za duży na bajki 2” w kinie Wisła oraz w Teatrze Komedia na spektaklu „Pasztyty do boju”. Dzięki nawiązaniu kontaktu z Bielańskim Ośrodkiem Kultury przy ul. Carla Goldoniego 1 w Warszawie skorzystali w ramach Lata Teatralnego na Wawrzyszewie z plenerowych spektakli Krakowskiego Teatru Bajki, Teatru Igraszka i Teatru pod Orzełkiem, natomiast trwające comiesięczne spotkania muzyczne pozwalają doświadczyć muzyki klasycznej w dostępnej formie. Uczestnicy OWiRON słuchali także i interpretowali poezję na poetyckim spotkaniu z artystami Warszawskiego Stowarzyszenia Twórców Kultury.

Wizyty w Lotniczym Pogotowiu Ratunkowym, ul. Księżycowa 5, i w Szkole Ratownictwa WSPRiTS Meditrans w Warszawie, ul. Brzeska 12, stanowiły praktyczną lekcję z zakresu pierwszej pomocy i pozwalają ograniczać obawy związane z korzystaniem z usług służby zdrowia. Spotkania z grotołazką, z hodowcą wilczaków czechosłowackich i Luną, jego podopieczną czy z dyspozytorem ruchu komunikacji miejskiej dostarczyły wiedzy, a improwizacje muzyczne z grupą Tristajlo umożliwiły uczestnikom nieskrępowaną ekspresję twórczą. Uczestnicy OWiRON wciąż regularnie korzystają

z oferty zajęć rękodzielniczych ArtLab! i FabLab! na terenie Warszawskiej Strefy Rodziny, ul. Stara 4. W ramach warsztatów stolarskich i ceramicznych, wyrobu świec i mydełek glicerynowych, tkackich i makramy, akwareli i malowania witrażu farbami żelowymi, ebru i linorytu powstają prace – upominki dla licznych gości ośrodka. Szczególną okazją do dzielenia się nimi są spotkania okolicznościowe z udziałem Zarządu Dzielnicy Śródmieście: bożonarodzeniowe, wielkanocne i z okazji rocznicy powstania ośrodka, na których uczestnicy świętują wraz ze swymi bliskimi i każdorazowo prezentują oryginalny pokaz teatralny, stworzony według własnego pomysłu. Spotkania informacyjne z uczniami i nauczycielami Zespołu Szkół Specjalnych nr 85, ul. Elektoralna 12, czy wizyta studyjna pracowników Urzędu Miasta Lwowa i Centrum Usług Socjalno-Rehabilitacyjnych „Dzereło” promują działanie ośrodka i pozwalają na rozwój dobrych praktyk w pracy na rzecz osób z niepełnosprawnością sprzężoną. Uczestnicy OWiRON chętnie integrują się ze społecznością śródmiejskich seniorów, korzystając wspólnie z programu aktywności - koncertów i wykładów - realizowanych w Dziale Wsparcia Społecznego, ul. Świętojerska 12a.

8.2. Wsparcie osób w kryzysie bezdomności

Kryzys bezdomności jest społecznym zjawiskiem o wieloaspektowym charakterze, wynikającym z wielu różnorodnych czynników wpływających na ludzką egzystencję. Do najczęstszych przyczyn należą: bezrobocie, pogarszający się stan zdrowia fizycznego i psychicznego, eksmisje z lokali mieszkalnych, niedostateczna oferta mieszkaniowa, bezradność, oraz brak umiejętności korzystania ze wsparcia instytucjonalnego. Osoby zmagające się z powyższymi trudnościami, często nie są w stanie poradzić sobie z wyzwaniami, jakie ich dotyczą, co prowadzi do pogłębiania sytuacji kryzysowej. Wówczas praca socjalna ukierunkowana na pomoc osobom będącym w kryzysie, szczególnie w kryzysie bezdomności stanowi duże wyzwanie.

Pracownicy socjalni CPS w 2024 r. prowadzili, w zależności od zgłaszanych potrzeb, podstawową lub zaawansowaną pracę socjalną, a także poradnictwo, wobec 174 osób w kryzysie bezdomności.

Działania te obejmowały:

- poprawę ogólnego dobrostanu,
- pomoc w zaspokojeniu podstawowych potrzeb życiowych,
- poradnictwo specjalistyczne, psychologiczne i prawne,
- informowanie o dostępnej pomocy niskoprogowej na terenie m.st. Warszawy.

Podążając za potrzebami osób będących w kryzysie bezdomności, zaawansowana praca socjalna była prowadzona m.in.: w mieszkaniach ze wsparciem specjalistycznym w ramach projektu „Pod własny

dach – droga do usamodzielnienia”, którego szczegółowy opis i rezultaty znajdują się części niniejszego sprawozdania, poświęconej realizowanym przez CPS programom i projektom. Istotnym elementem działań dedykowanym osobom doświadczającym kryzysu bezdomności jest przyjmowanie wniosków i kompletowanie dokumentacji niezbędnej do wydania decyzji kierującej osoby do schronisk. W ramach procedury kierowania do schronisk dla osób w kryzysie bezdomności, zgodnie z Zarządzeniem Nr 38/2019 Prezydenta m.st. Warszawy, w 2024 r. przygotowano dokumentację w 70 postępowaniach administracyjnych, która następnie została przekazana do Ośrodka Pomocy Społecznej Dzielnicy Wola m. st. Warszawy, odpowiedzialnego za wydawanie decyzji administracyjnych kierujących osoby w kryzysie bezdomności do tymczasowych miejsc schronienia.

28 lutego 2024 r. odbyła się kolejna edycja „Ogólnopolskiego badania liczby osób bezdomnych”. CPS pełniło rolę koordynatora przedsięwzięcia na terenie Dzielnicy Śródmieście. W działania zaangażowała się m.in. Delegatura Biura Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego w Dzielnicy Śródmieście, Policja, Straż Miejska, Straż Ochrony Kolei, Stowarzyszenie Pomocy i Interwencji Społecznej oraz inne instytucje świadczące codzienną pomoc dla osób w kryzysie bezdomności. Badaniu podlegały osoby w kryzysie bezdomności przebywające w przestrzeni publicznej oraz te, które znalazły czasowe schronienie w placówkach stacjonarnych dedykowanych dla osób w kryzysie bezdomności. Narzędzie badawcze stanowiła ankieta, przygotowana przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Określenie liczby osób w kryzysie bezdomności jest niezbędnym działaniem zmierzającym do poznania obecnej skali bezdomności w Polsce. Informacje uzyskane w wyniku badania mogą zostać wykorzystane przez gminy do uwzględnienia problemu bezdomności w gminnych strategiach rozwiązywania problemów społecznych oraz przy podejmowaniu decyzji w zakresie działań związanych z polityką mieszkaniową gmin, czy też dotyczących liczby placówek udzielających schronienia osobom w kryzysie bezdomności.

W czasie ww. badania pracownicy socjalni CPS, w asyście funkcjonariuszy Straży Miejskiej, Policji oraz Straży Ochrony Kolei, przeprowadzili 177 rozmów z osobami w kryzysie bezdomności przebywającymi w przestrzeni publicznej na terenie Dzielnicy Śródmieście. Oprócz wypełniania ankiet, informowali również o możliwości uzyskania wsparcia.

CPS i Straż Miejska już od ponad 11 lat wspólnie niosą pomoc osobom nieposiadającym miejsca zamieszkania. Obie jednostki na bieżąco monitorują obszary przebywania osób w kryzysie bezdomności, wymieniając się informacjami i wspierając w ramach posiadanych kompetencji. Wspólnie przez cały rok patrolują miejsca, w których przebywają osoby w kryzysie bezdomności. Patrole mają na celu zapobieganie zagrożeniom takim jak, wychłodzenie, przegrzanie, pożary czy zaccadzenie. Monitorują również miejsca pobytu tych osób, przekazują informacje dotyczące

procedury schroniskowej, a także adresy: ogrzewalni, noclegowni, jadłodajni i łaźni czy też o wsparciu medycznym. Motywują także do skorzystania ze wsparcia odpowiednich organizacji pozarządowych. Umożliwienie pozyskania schronienia, podstawowa pomoc socjalna i przedmedyczna w ramach Ulicznego Patrolu Medycznego (z Caritas Polska oraz przychodnią „Jesteśmy Nadzieją”), to codzienna praca patroli: pracowników socjalnych, strażników miejskich i streetworkerów.

Działania patrolowe w liczbach:

- Czas trwania: od 2 stycznia do 24 grudnia 2024 r.;
- Liczba odwiedzonych miejsc: 55;
- Liczba stałych miejsc przebywania: 33;
- Liczba osób w kryzysie bezdomności: 93
 - 19 kobiet (w tym 1 obywatelka Litwy, 1 obywatelka Ukrainy),
 - 74 mężczyzn (w tym 4 obywateli Ukrainy, 1 obywatel Białorusi);
- Liczba patroli: 43 (w tym 3 uczestnictwa w Ulicznym Patrolu Medycznym);
- Liczba wizyt w miejscach przebywania: 211;
- Liczba interwencji związanych z zagrożeniem życia lub zdrowia: 15, w tym:
 - Współpraca z organizacjami medycznymi: 8;
 - Przewóz do placówek niskoprogowych: 3;
 - Wizyta z lekarzem psychiatrą – 4.

Kontynuowano również współpracę z wieloma partnerami, w tym Biurem Pomocy i Projektów Społecznych, Warszawskim Centrum Integracji „Integracyjna Warszawa”, Policją, Strażą Miejską, Stowarzyszeniem Pomocy i Interwencji Społecznej, Przychodnią Stowarzyszenia Jesteśmy Nadzieją, Fundacją Ambulans z Serca, Fundacją FORTIOR-Fundacją Dla Wielu, Polskim Komitetem Pomocy Społecznej, Biurem Porad Obywatelskich, Fundacją Kapucyńską im. bł. Aniceta Koplińskiego oraz Towarzystwem Pomocy im. św. Brata Alberta, Zarządem Mienia m.st. Warszawy.

8.3. Działania na rzecz rodzin z dziećmi

W ramach zadań realizowanych przez pracowników socjalnych CPS, mających na celu poprawę sytuacji bytowej, jak również funkcjonowania osób i rodzin podejmowano liczne działania w ramach wspierania rodzin z dziećmi. Rodziny objęte wsparciem obok niskich kompetencji opiekuńczo - wychowawczych w większości zmagają się także z innymi problemami, takimi jak:

- uzależnienie od alkoholu i/lub innych substancji psychoaktywnych;
- bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego;

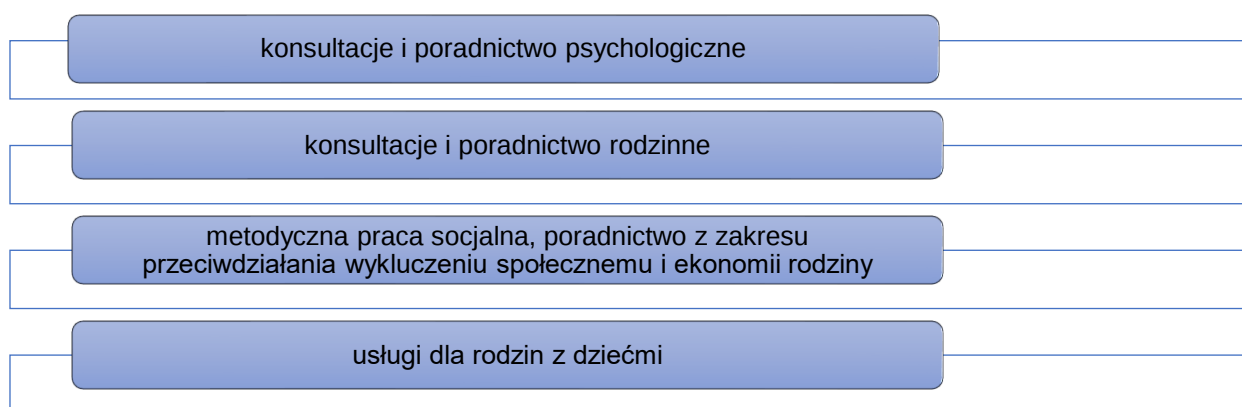
- niezaradność w sprawach urzędowych;
- przemoc w rodzinie;
- niepełnosprawność członka rodziny.

Pracownicy socjalni w swojej codziennej pracy realizowali założenia i wykorzystują narzędzia Terapii Skoncentrowanej na Rozwiązaniach, metodę Dialogu Motywacyjnego oraz narzędzia interwencji kryzysowej. Efektem pracy pracowników socjalnych w zakresie wspierania rodziny i zapewnienia dzieciom właściwych warunków życia i rozwoju było:

- stopniowe podnoszenie kompetencji opiekuńczo –wychowawczych rodziców;
- zwiększenie zaangażowania rodziców w proces edukacyjny dzieci;
- utrzymywanie stałego kontaktu rodziców z wychowawcami i nauczycielami;
- poprawa umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego i zarządzania budżetem domowym;
- zapewnienie poczucia bezpieczeństwa socjalnego w rodzinach i uzyskanie stabilizacji życiowej, w tym podjęcie pracy;
- podjęcie terapii odwykowej i utrzymywanie trzeźwości;
- poprawa stanu zdrowia dzieci przez stosowanie się rodziców do zaleceń lekarskich;
- korzystanie z pomocy specjalistów w razie potrzeby;
- odbudowanie więzi rodzinnych i złagodzenie konfliktów w rodzinach;
- integracja rodzin ze środowiskiem lokalnym.

CPS w ramach oferty pomocowej dla tej grupy beneficjentów proponowało w 2024 r. formy pomocy i wsparcia, które przedstawia poniższy schemat:

Schemat 17 - Formy pomocy i wsparcia

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych CPS

Realizując działania na rzecz rodzin z dziećmi pracownicy socjalni współpracowali w szczególności z:

- kuratorami Zespołów Kuratorskiej Służby Sądowej;
- wychowawcami i pedagogami w szkołach, przedszkolach, żłobkach;
- pracownikami socjalnymi innych instytucji;
- Policją;
- Warszawskim Centrum Pomocy Rodzinie;
- placówkami ochrony zdrowia;
- Poradniami Psychologiczno-Pedagogicznymi;
- Placówkami wsparcia dziennego.

Do zadań pracowników socjalnych przy współpracy z funkcjonariuszami Policji oraz ochrony zdrowia należały również działania o charakterze interwencyjnym, wynikające z art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Działania te miały na celu zapewnienie dzieciom bezpiecznego miejsca pobytu poza rodziną w sytuacji zagrożenia ich zdrowia lub życia. W 2024 r. pracownicy socjalni wykorzystując art. 12 a podjęli decyzję o umieszczeniu 7 dzieci z 5 rodzin w pieczy zastępczej.

8.4. Działania na rzecz cudzoziemców

CPS w 2024 r. udzieliło wsparcia dla cudzoziemców przebywających na terenie Dzielnicy Śródmieście, w ramach zadań własnych oraz zleconych, którzy skorzystali z różnych form pomocy z zakresu świadczeń pieniężnych i niepieniężnych, wymienionych w ustawie o pomocy społecznej.

Pomocą objęto łącznie 64 środowiska, pochodzące z: Afganistanu, Argentyny, Armenii, Białorusi, Gwatemali, Iraku, Iranu, Kolumbii, Meksyku, Mołdawii, Rosji, Ukrainy, Uzbekistanu oraz Wenezueli.

Powyższe osoby i rodziny otrzymały pomoc m.in. w formie: zasiłku stałego, zasiłku okresowego, zasiłków celowych, specjalistycznych usług opiekuńczych, prawa do pobytu w Ośrodku Wsparcia i Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, pobytu w mieszkaniu treningowym, opłaty posiłków szkolnych dla dzieci, stypendium szkolnego oraz w formie rzeczowej (paczka okolicznościowa, skierowanie do otrzymania pomocy żywnościowej). Cudzoziemcy zostali również objęci wsparciem z zakresu pracy socjalnej.

8.5. Współpraca z instytucjami i organizacjami pozarządowymi

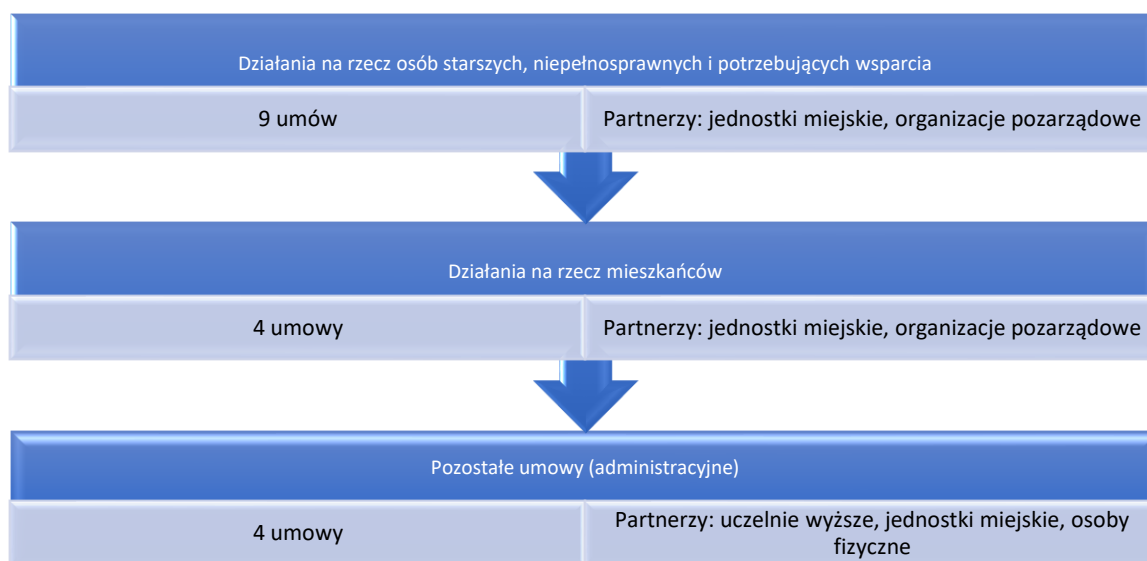
W 2024 r. kontynuowano współpracę z 10 partnerami w różnorodnych obszarach rozpoczętą w poprzednich okresach sprawozdawczych. W celu wzmocnienia i rozwoju oferty pomocowej dla mieszkańców zawartych zostało 15 nowych umów regulujących zakres wspólnych działań.

Rozszerzanie kompleksowej oferty dla mieszkańców Śródmieścia możliwe było dzięki ciągłej współpracy CPS z podmiotami zewnętrznymi, zarówno z organizacji pozarządowych, jak i sektora publicznego i oświaty. Zawarto między innymi 5 umów z organizacjami pozarządowymi, 1 umowę dotyczącą spraw kadrowych, 1 z instytucją kultury i 1 ze szkołą publiczną. Kontynuowana była również dalsza realizacja wsparcia obywateli Ukrainy wraz z Zakładem Gospodarowania Nieruchomościami na podstawie zarządzenia nr 629/2022 Prezydenta m.st. Warszawy z 19 kwietnia 2022 r. oraz zarządzenia nr 1671/2024 Prezydenta Miasta Stołecznego Warszawy z 14 października 2024 r. dotyczących doraźnej pomocy w formie udostępniania lokali mieszkalnych obywatelom Ukrainy opuszczającym terytorium tego państwa w związku z konfliktem zbrojnym.

Oprócz tego zaangażowanie w nieformalną współpracę na rzecz podopiecznych CPS i uczestników projektów wykazywały placówki oświatowe takie jak: Szkoła Podstawowa nr 158, Prywatna Szkoła Podstawowa nr 41, Państwowa Szkoła Muzyczna nr 1, Liceum Ogólnokształcące nr CXIX, a w zakresie promocji wydarzeń i projektów aktywny udział miały m. in.: Międzypokoleniowa Klubokawiarnia Domu Kultury Śródmieście, Fundacja Mali Bracia Ubogich.

W ubiegłym roku CPS kontynuowało swoje zaangażowanie w tworzenie wspierającego środowiska dla senioralnych mieszkańców dzielnicy. Dzięki współpracy z wolontariuszami, którzy dzielili się swoją empatią i czasem, udało się działać zarówno na polu pomocy w czynnościach dnia codziennego, wsparcia społecznego poprzez wspólne spędzanie czasu, towarzyszenie oraz podejmowanie działań na rzecz profilaktyki zdrowotnej. Wspieranie rozwoju wolontariatu w Śródmieściu stało się ważnym elementem działalności CPS, przyczyniając się do rozwoju społecznego, zaangażowania mieszkańców w pomoc bezpośrednią i umożliwiło efektywniejszą realizację wielu inicjatyw. Współdziałanie CPS z podmiotami zewnętrznymi, posiadającymi inne zasoby i możliwości pozwala na większą elastyczność działań i wypełnienie pojawiających się potrzeb mieszkańców dzielnicy, których nie można osiągnąć pomocą instytucjonalną.

Schemat 18 - Podział umów o współpracy zawartych w 2024 r. wg zakresu:

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych CPS

8.6. Zadania związane z realizacją świadczeń

Prowadzenie obsługi w zakresie realizacji świadczeń dla klientów CPS wymaga szeregu działań m.in. takich jak przygotowywanie projektów decyzji administracyjnych na podstawie sporządzonych planów pomocy, przygotowywanie i uzgadnianie terminów wysyłek środków pieniężnych, opracowywanie tzw. limitów środków finansowych, zarówno po każdej wysyłce, jak i na zakończenie miesiąca rozliczeniowego.

Kolejnym zadaniem pozostaje przygotowywanie i prowadzenie umów i porozumień z placówkami oświatowymi na potrzeby przyznawania świadczeń w formie posiłków dla dzieci i młodzieży wymagających takiego wsparcia. Z uwagi na specyfikę żywienia dzieci w szkołach działania takie prowadzone są w cyklu półrocznym.

W obszarze organizacji pochówków CPS współpracował z przedstawicielami szpitali zlokalizowanych na terenie Dzielnicy Śródmieście, Zarządem Cmentarzy Komunalnych oraz Wykonawcą usług pogrzebowych.

W związku z konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy, kontynuowano zadania m.in. w zakresie wypłaty jednorazowego świadczenia pieniężnego w wysokości 300 zł na osobę. Ponadto prowadzono obsługę świadczeń z systemu pomocy społecznej w postaci zasiłków stałych, zasiłków okresowych, zasiłków celowych, pomocy w postaci dożywiania w szkołach i przedszkolach. W ramach tego zadania koniecznym pozostawała weryfikacja uprawnień obywateli Ukrainy do otrzymania pomocy, tj. osób, które wjechały legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w okresie od dnia 24 lutego 2022 r.

i zadeklarowały zamiar pozostania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz zostały wpisane do rejestru PESEL.

Tabela 15 - Wybrane dane obrazujące zaangażowanie pracowników w poszczególne zadania związane z realizacją świadczeń w 2024 r:

Rodzaj prowadzonej działalności	Ilość
Decyzje administracyjne w zakresie świadczeń z pomocy społecznej	18217
Decyzje administracyjne w zakresie świadczeń z pomocy społecznej dla obywateli Ukrainy	316
Świadczenia bezdecyzyjne dla obywateli Ukrainy	82
Razem:	18615
Listy wypłat w ramach przyznanych świadczeń	1 050
Listy wypłat w ramach przyznanych świadczeń dla obywateli Ukrainy	49
Razem:	1 099
Weryfikacja oraz opisanie dokumentów finansowych - faktur/not księgowych przekazanych przez podmioty uprawnione	829
Przygotowanie not korygujących w związku z błędnym wystawieniem dokumentu rozliczeniowego	10
Razem:	839
Przygotowanie umów i porozumień z placówkami oświatowymi	123
Przygotowanie aneksów do umów i porozumień z placówkami oświatowymi	24
Razem:	147
Przygotowanie dokumentów sprawozdawczych z obszaru realizacji świadczeń	44
Przygotowanie dokumentów sprawozdawczych z obszaru realizacji świadczeń na rzecz obywateli Ukrainy	63
Razem:	107

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych CPS.

8.7. Zamówienia publiczne

W 2024 r. przeprowadzono 13 postępowań o udzielenie zamówienia publicznego, wynikających z ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych. W postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego na usługi ochrony osób i mienia, sprzątnia, wydawania gorących posiłków, świadczenia usług pogrzebowych, usług opiekuńczych i specjalistycznych zastosowano zapisy o klauzulach społecznych na podstawie art. 95 ust. 1 i ust. 2 ustawy Prawo zamówień publicznych. W 2024 r. wszczęto 367 procedur o udzielenie zamówienia publicznego na podstawie Regulaminu udzielania zamówień publicznych w CPS o wartości nieprzekraczającej 130 000,00 złotych.

W wyniku postępowań przeprowadzonych zgodnie z wewnętrznym Regulaminem CPS, podpisano 115 umów na łączną kwotę 1 743 525,28 zł brutto.

Przygotowano plan zamówień publicznych CPS na 2024 r. oraz na bieżąco go aktualizowano.

8.8. Inne działania

Badanie i kontrola

CPS w 2024 r. objęte zostało badaniem przez biegłego rewidenta rocznego sprawozdania finansowego jednostki w okresie od 1 stycznia 2023 r. do 31 grudnia 2023 r. Zakończyło się opinią, że sprawozdanie finansowe CPS przedstawia rzetelny i jasny obraz sytuacji majątkowej oraz finansowej jednostki, jej wyniku finansowego, a także jest zgodne co do formy i treści z obowiązującymi regulacjami prawnymi, a tym samym zostało sporządzone na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych.

W 2024 r. w CPS miał miejsce również audyt przeprowadzony metodą analityczną pt. „Wybrane zagadnienia z zakresu bezpieczeństwa informacji w jednostkach m.st. Warszawy” prowadzony przez Biuro Audytu Wewnętrznego Urzędu m.st. Warszawy. Wszystkie rekomendacje audytu zostały zrealizowane do końca maja 2024 r.

W dniach 19 marca -16 kwietnia 2024 r. w CPS odbyła się kontrola przeprowadzona przez Archiwum Państwowe w Warszawie w zakresie postępowania z materiałami archiwalnymi wchodzącymi do zasobu archiwalnego i dokumentacją niearchiwalną powstałą i zgromadzoną w CPS do 2024 r. włącznie oraz funkcjonowania archiwum zakładowego. Zalecenia pokontrolne zostały sukcesywnie wdrożone a dokumentacja będzie zarchiwizowana w CPS do 30 czerwca 2025 r.

31 lipca 2024 r. w placówce przy ul. Twardej 1 w Warszawie miała miejsce kontrola Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Zakresem przedmiotu kontroli była ocena stanu sanitarno- technicznego pomieszczeń i wyposażenia, stanu zdrowia oraz kwalifikacji personelu, procesu mycia i dezynfekcji, postępowania z odpadami, zabezpieczenia placówki przed dostępem szkodników oraz ocena systemu wewnętrznej kontroli procedur systemu HACCP. Kontrola zakończyła się protokołem zawierającym pozytywną ocenę.

Odwołania do SKO

Od wydanych decyzji administracyjnych w 2024 r. wniesiono 17 odwołań, 12 podlegało rozstrzygnięciu przez Samorządowe Kolegium Odwoławcze (SKO), natomiast 5 odwołań zostało wycofanych przez osoby składające, żadne odwołanie nie było rozpatrzone przez CPS w trybie autokontroli, tj. art. 132 KPA.

- SKO rozstrzygnęło 12 odwołań, w tym 1 z 2023 r.;
- 1 odwołanie skierowane do SKO nie zostało jeszcze rozstrzygnięte.

Sposoby rozstrzygnięcia spraw w wyniku postępowania odwoławczego:

- Uchylenie decyzji w całości i przekazanie do ponownego rozpatrzenia – 2;
- Utrzymanie decyzji w mocy przez SKO – 9;
- Decyzja SKO o niedopuszczalności odwołania – 1 (z 2023 r.).

Pozostałe

CPS w 2024 r. organizowało także wiele działań i wydarzeń dodatkowych. Odbyły się dwie wizyty studyjne pracowników systemu opieki społecznej miasta Lwów zorganizowane we współpracy z Fundacją Liderzy Przemian działającą na mocy umowy z Polsko-Amerykańską Fundacją Wolności w ramach Programu Study Tours to Poland realizowane przez Organizację „Dżerelo”.

W dniach 6 – 7 listopada 2024 r. w Centrum Okopowa w Warszawie przy współudziale Caritas Polska odbyło się Seminarium „Jak pomagać mądrze, z sercem i nie ulec wypaleniu”, które dotyczyło bezpośredniej pomocy osobom znajdującym się w głębokich kryzysach życiowych – wykluczeniu społecznemu, bezdomności, uzależnieniom, chorobom i zaburzeniom psychicznym. Do podzielenia się podczas seminarium swoim doświadczeniem z pracy z osobami doświadczającymi kryzysu bezdomności oraz szeroką wiedzą z tego obszaru została zaproszona Pani Izabela Szustakiewicz starszy specjalista pracy socjalnej, wspierająca od wielu lat osoby w kryzysie bezdomności.

Pani Katarzyna Jahnz, starszy specjalista pracy socjalnej, w dniu 26 listopada 2024 r. była panelistką w międzynarodowym warsztacie „Civil Engagement and Fostering Democracy as International Challenge” w Instytucie Profilaktyki Społecznej i Resocjalizacji Uniwersytetu Warszawskiego, podczas którego przedstawiała tematykę standardów pracy socjalnej w pomocy społecznej młodym adeptom zawodu pracownika socjalnego również poza granicami Polski.

Nagrodę w konkursie dla pracowników pomocy społecznej, którzy swoim zaangażowaniem i aktywnością wyróżnili się wśród kadr pomocy społecznej na Mazowszu otrzymała pani Magdalena Rozbicka za jej innowacyjne działania w Ośrodku Wsparcia i Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz za zaangażowanie na rzecz osób z niepełnosprawnością sprzężoną.

Pracownicy socjalni CPS zarówno sami są inicjatorami wszelakich projektów, nastawionych na szeroko rozumiane wsparcie osób i rodzin, korzystających z pomocy systemowej, jak również chętnie angażują się w już działające przedsięwzięcia. Jednym z nich, o którym należy wspomnieć, jest ogólnopolski projekt społeczny organizowany przez Stowarzyszenia Wiosna pod nazwą Szlachetna Paczka. Pracownicy socjalni osobiście zgłaszali do Szlachetnej Paczki osoby starsze i osamotnione, rodziny wielodzietne, osoby chore i z niepełnosprawnościami, w tym przewlekłe chore dzieci, a także osoby które znalazły się w sytuacji kryzysowej. W gronie tych osób znaleźli się także nasi sąsiedzi, dotknięci skutkami trwającej wojny. Po uzyskaniu wymaganej zgody na udział w Programie, zgłosili 77 osób/rodzin, o których włączeniu do Programu decydowali wolontariusze. Założeniem projektu jest wsparcie, dzięki któremu beneficjenci będą mieli szansę na poprawę sytuacji, a to także przyświeca pracownikom pomocy społecznej.

Dzięki współpracy z Fundacją Pomocy Seniorom i Kresowiakom w Wigilię Bożego Narodzenia do 27 środowisk zawitali wolontariusze z paczkami, w których były artykuły przygotowane dla konkretnych osób, zgodnie z ich zapotrzebowaniem a porozumienie z Zakonem Maltańskim zaowocowało uczestnictwem 40 podopiecznych CPS w Oplatku Maltańskim w Arkadach Kubickiego.

9. Podsumowanie

Na przestrzeni ostatnich lat znacząco zmienia się formuła pomagania w pomocy społecznej. Poza pomocą finansową powoli, lecz systematycznie na znaczeniu zyskują działania związane z prowadzeniem zaawansowanej pracy socjalnej i poradnictwa specjalistycznego, czy rozwojem usług społecznych, także w formule deinstytucjonalizacji. Tendencja ta, z jednej strony pokazuje ogólną poprawę sytuacji ekonomicznej społeczeństwa, na co wpływ ma m.in. wzrost minimalnych wynagrodzeń, rozbudowa świadczeń społecznych, z drugiej zaś dowodzi wzrostu świadomości na temat innych realnych zagrożeń i problemów, z jakimi osoby i rodziny mierzą się w życiu codziennym. Bardzo niskie kompetencje społeczne, a co za tym idzie zagrożenie wykluczeniem społecznym osób niezaradnych życiowo, problemy opiekuńczo-wychowawcze, przemoc domowa, problemy zdrowia psychicznego, choroby przewlekłe i samotność osób starszych, są coraz lepiej rozpoznawalne i zgłaszane przez osoby potrzebujące wsparcia lub ich otoczenie.

Ogromnym wyzwaniem dla pomocy społecznej, w tym również dla CPS, jest wiekowa struktura społeczna, w której ponad 30% mieszkańców stanowią osoby w wieku poprodukcyjnym. Sytuacja ta determinuje konieczność utrzymywania i rozwijania przez CPS całego pakietu usług dla seniorów, poprzez usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze, bogatą ofertę Działu Wsparcia Społecznego w siedzibach zlokalizowanych przy ul. Świętojerskiej 12a i Twardej 1, czy wreszcie program realizowany we współpracy z Centrum Usług Społecznych zapewniający dowożenie do mieszkań klientów posiłków w ramach cateringu. Uzupełnieniem tych działań jest szereg autorskich projektów i programów realizowanych na rzecz osób w podeszłym wieku. Podstawowymi celami tych działań jest umożliwienie osobom starszym jak najdłuższego przebywania i życia w ich miejscach zamieszkania, aktywizacja społeczna, dbałość o ich dobrostan i jak najlepszą kondycję psychofizyczną. W kolejnych latach oferta usług na rzecz seniorów będzie nadal stanowiła jeden z najważniejszych obszarów zainteresowania śródmiejskiej pomocy społecznej.

Wartym odnotowania jest fakt, że spośród wszystkich środowisk będących beneficjentami CPS, ponad 70% stanowią jednoosobowe gospodarstwa domowe – czyli osoby samotne. Anonimizacja życia w nowoczesnym społeczeństwie wielkiego miasta, poczucie osamotnienia, zrywanie więzi rodzinnych, stają się wyzwaniem, które determinować będzie w najbliższych latach rozwijanie oferty pomocowej o działania dedykowane osobom samotnym.

Jedną z bolączek współczesnego świata jest kondycja psychiczna dużej części społeczeństwa. Kolejne analizy, dane statystyczne, wskazują na pogłębiający się problem funkcjonowania wielu osób w życiu

codziennym i to zarówno tych dorosłych, dojrzałych, jak i najmłodszych. Sytuacja ta pokazuje jak ważne są wysiłki, jakie podejmuje CPS na rzecz ochrony najsłabszych, wymagających pomocy specjalistycznej. Wciąż jeszcze nowatorskim działaniem, ale już z ugruntowaną pozycją wyspecjalizowanej jednostki, jest prowadzenie przez CPS profilaktyki kryzysów suicydalnych we współpracy z placówkami oświatowymi (szkołami podstawowymi i średnimi). CPS zapewnia również wsparcie psychologiczne, psychiatryczne oraz konsultacje w obszarze kryzysów suicydalnych. Zasób ten z pewnością będzie utrzymywany także w kolejnych latach, stanowiąc istotne uzupełnienie świadczeń i usług.

Poważnym problemem Śródmieścia, jako centralnej dzielnicy Warszawy pozostaje funkcjonowanie w przestrzeni publicznej znacznej liczby osób w kryzysie bezdomności. Dzieje się tak pomimo tego, że Warszawa ma liczną i rozbudowaną sieć różnorodnych placówek, miejsc i specjalistów świadczących wsparcie dla tej kategorii osób. Część z nich, głównie borykających się z problemem uzależnienia, świadomie unika sięgnięcia po instytucjonalną pomoc w postaci tymczasowego schronienia. CPS posiadając wyspecjalizowanych i doświadczonych pracowników, znających doskonale specyfikę i potrzeby osób w kryzysie bezdomności, realizuje we współpracy ze Strażą Miejską szereg działań w terenie. Trzon tej pracy polega na zbudowaniu i wzmacnianiu motywacji osób przebywających w przestrzeni publicznej do zmiany postaw życiowych. CPS od lat realizuje szereg działań na rzecz osób w kryzysie bezdomności, czego dowodem jest m. in. realizowany we współpracy z WCI pilotażowy projekt „Pod własny dach – droga do usamodzielnienia”. Doświadczenia CPS w tym zakresie będą wykorzystywane w Warszawie w kolejnych latach.

Przedstawione sprawozdanie pokazuje jak różnorodna, wyspecjalizowana i odpowiadająca na problemy współczesnego świata jest oferta usług, wsparcia podejmowana przez CPS. Jak wiele obszarów i grup docelowych – beneficjentów tej pomocy obejmujemy zasięgiem swych działań. W dalszym ciągu stawiać będziemy na profesjonalizację kadry, standaryzację usług, rzetelną, prowadzoną na bieżąco analizę aktualnych problemów i potrzeb mieszkańców.

W 2025 r. CPS będzie również realizowało 3 projekty w ramach Budżetu Obywatelskiego: Senioralne wędrówki, Otwarty ogród na Świętojerskiej – odpoczynek i warsztaty oraz Jadłodzielnia w Śródmieściu na łączną kwotę: 257 000,00 zł.